

Ödeshögs kommun

Samrådsredogörelse

Ny översiktsplan för Ödeshögs kommun

Diarienummer KS 112/2018

Innehållsförteckning

Sammanfattning av genomfört samråd	1
Redovisning av inkomna yttranden.....	2
Allmänt och övergripande	6
Layout, digital översiktsplan m.m.	7
Regionalt perspektiv.....	8
Visioner och strategier	9
En kommun för alla	11
Hållbar utveckling i Ödeshögs kommun.....	12
Regional och mellankommunal samverkan	13
Hälsa, risker och säkerhet	14
Järnväg.....	15
Vägnät	15
Kollektivtrafik	16
Gångtrafik.....	18
Cykeltrafik.....	18
Hållbart resande	20
Elnät.....	20
Näringsliv	21
Turism och besöksnäring.....	21
Kommersiell service - Serviceplan.....	23
Regional service.....	24
Kommunal service och omsorg	24
Bredband	25
Förnybar energi.....	25
Vindkraft.....	26
Hålaveden.....	45
Bebyggelse.....	49
Hästholmen	51
Utveckling av byar och landsbygderna.....	54
Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS).....	55
Natur.....	58
Kultur, sport och fritid	59
Areella näringar	61
Relativt oexploaterade områden	62

Råvarutillgångar och samhällsviktiga verksamheter, Norra Kärr	62
Riksintressen.....	66
Risker för människors hälsa och säkerhet.....	69
Miljö kvalitetsnormer kap.5 miljöbalken	71
Klimatförändringarnas påverkan på den bebyggda miljön	71
Konsekvenser övergripande	72
Miljökonsekvensbeskrivning	73
Ekonomiska konsekvenser	75
Genomförande	75

Sammanfattning av genomfört samråd

Förslaget till ny översiktsplan för Ödeshögs kommun var föremål för samråd under perioden 26 april till 30 augusti 2019. Samrådet är en del av planprocessen och styrs av plan- och bygglagen. Syftet med samrådet är att få in synpunkter på förslaget. Under samrådet har det totalt kommit in 135 skrivelser från privatpersoner, myndigheter, intresseorganisationer, föreningar m.fl.

Under samrådstiden fanns planhandlingarna tillgängliga på kommunens hemsida och på biblioteket där det också fanns ett utställningsmaterial om översiktsplanen och processen. Andra evenemang som genomfördes där allmänheten uppmärksammades om samrådet var på kommunens Bo-dag den 4 maj samt under fem drop-in tillfällen på biblioteket då politiker och tjänstepersoner fanns på plats för att diskutera planförslaget och svara på frågor.

Planförslaget har efter samrådet justerats och kompletterats utifrån inkomna synpunkter och nytt kunskapsunderlag. Det reviderade förslaget presenteras i nästa steg i processen som är *Utställning*.

Nya eller helt omarbetade kapitel:

- Ödeshög – regionalt perspektiv
- Attraktivare Ödeshögs centrum och Hästholmen
- Vindkraft
- Landskapskaraktärer
- Tåktverksamhet – Norra kärr
- Tillgänglighetsredogörelse webbplatsen, instruktionsfilm

Kapitel med större förändringar:

- Lågexploaterade områden
- Kulturmiljövård lokalt värdefullt
- Utveckling av strandnära läge (LIS)
- Utveckling av byar och landsbygderna
- Övergripande strategi för utveckling
- Ödeshögs tätort
- Hästholmens tätort
- Strandskydd
- Försvarsmakten
- Miljö, hälsa, trygghet och säkerhet
- Klimatförändringarnas påverkan på den bebyggda miljön

Utöver de ovan redovisade ändringarna har mindre justeringar och förtydliganden av planhandlingarna gjorts.

Redovisning av inkomna yttranden

Denna samrådsredogörelse är en sammanställning av inkomna synpunkter och kommentarer till hur kommunen avser att beakta dem.

Kommunen har valt att sammanställa och svara på inkomna synpunkter ämnesvis. Det innebär att samma skrivelse kan ha delats upp och kan förekomma under flera ämnesrubriker. Under varje rubrik sammanfattas inkomna synpunkter och därefter, i förekommande fall, redogörs kommunens ställningstagande i *kursiv* stil.

Följande har lämnat in yttranden under samrådstiden:

Statliga instanser

- Länsstyrelsen Östergötland - sammanvägt yttrande
 - SGI
 - Skogsstyrelsen
 - PTS
 - Energimyndigheten
 - Försvarmakten
 - Statens fastighetsverk
 - Trafikverket
 - Luftfartsverket
 - Jordbruksverket
 - Svenska kraftnät

Regioner, grannkommuner m.fl.

- Region Östergötland (inkluderat Östgötatrafiken)
- Länstrafiken i Jönköpings län (inga synpunkter)
- Linköpings kommun
- Mjölby kommun
- Tranås kommun
- Boxholms kommun (inga synpunkter)
- Vadstena kommun (inga synpunkter)
- Jönköpings kommun

Politiska partier och nämnder

- Ödeshögspartiet
- Feministiskt initiativ Ödeshög
- Socialdemokraterna
- Miljöpartiet i Ödeshög
- Centerpartiet i Ödeshög
- Kristdemokraterna i Ödeshög
- Socialnämnden
- Miljö- och byggnämnden (inga synpunkter)

Intresseorganisationer och föreningar

- Hästholmens byalag

- Urberggruppen Grenna
- Föreningen RÄTTVIS VIND i Holaveden

Företag

- Vattenfall Eldistribution AB

Privatpersoner

- Privatperson 1
- Privatperson 2
- Privatperson 3
- Privatperson 4
- Privatperson 5
- Privatperson 6
- Privatperson 7
- Privatperson 8
- Privatperson 9 a/b
- Privatperson 10
- Privatperson 11
- Privatperson 12
- Privatperson 13 a/b
- Formulär förmedlat av föreningen RÄTTVIS VIND i Holaveden, undertecknat av nedanstående personer:
 - Privatperson 14 a/b
 - Privatperson 15 a/b
 - Privatperson 16
 - Privatperson 17
 - Privatperson 18
 - Privatperson 19
 - Privatperson 20
 - Privatperson 21
 - Privatperson 22
 - Privatperson 23 a/b
 - Privatperson 24
 - Privatperson 25
 - Privatperson 26
 - Privatperson 27
 - Privatperson 28
 - Privatperson 29 a/b
 - Privatperson 30
 - Privatperson 31
 - Privatperson 32
 - Privatperson 33
 - Privatperson 34
 - Privatperson 35
 - Privatperson 36
 - Privatperson 37

-
- Privatperson 38
 - Privatperson 39
 - Privatperson 40
 - Privatperson 41
 - Privatperson 42
 - Privatperson 43
 - Privatperson 44
 - Privatperson 45
 - Privatperson 46
 - Privatperson 47
 - Privatperson 48
 - Privatperson 49
 - Privatperson 50
 - Privatperson 51 a/b
 - Privatperson 52
 - Privatperson 53
 - Privatperson 54
 - Privatperson 55
 - Privatperson 56
 - Privatperson 57
 - Privatperson 58
 - Privatperson 59
 - Privatperson 60
 - Privatperson 61
 - Privatperson 62
 - Privatperson 63
 - Privatperson 64
 - Privatperson 64
 - Privatperson 65
 - Privatperson 66
 - Privatperson 67
 - Privatperson 68
 - Privatperson 69
 - Privatperson 70
 - Privatperson 70 a/b
 - Privatperson 71
 - Privatperson 72
 - Privatperson 73
 - Privatperson 74
 - Privatperson 75
 - Privatperson 76
 - Privatperson 77
 - Privatperson 78
 - Privatperson 79
 - Privatperson 80
 - Privatperson 81
 - Privatperson 82
 - Privatperson 83

-
- Privatperson 84
 - Privatperson 85
 - Privatperson 86
 - Privatperson 87
 - Privatperson 88
 - Privatperson 89
 - Privatperson 90
 - Privatperson 91
 - Privatperson 92
 - Privatperson 93
 - Privatperson 94
 - Privatperson 95
 - Privatperson 96
 - Privatperson 97
 - Privatperson 98
 - Privatperson 99
 - Privatperson 100
 - Privatperson 101
 - Privatperson 102

Allmänt och övergripande

Länsstyrelsen Östergötland

Länsstyrelsen ser mycket positivt på att Ödeshögs kommun som en av få kommuner i länet tar fram en ny översiktsplan vart tionde år. Länsstyrelsen uppfattar att samrådsförslaget är ambitiöst och genomsyras av en stolthet och ett ansvar att tillvarata värden och en framtidstro vad gäller kommunens utveckling. Det är positivt att kommunen konkretiserar sina viljeinriktningar i arbetet för en hållbar utveckling genom att översätta de globala Agenda2030 målen till ett lokalt sammanhang och utgå från miljömålet God bebyggd miljö.

Länsstyrelsen anser att de arealer mark som reserveras för bostadsexploatering och de tillkommande 350 bostäderna som planen tar sikte på är rimliga, men kan samtidigt konstatera att visionen avviker från prognostiserad befolkningsutveckling. Jämfört med ÖP2010 är planförslaget geografiskt mer preciserat och innehåller färre exploateringsområden. Det ger fördelen att kommunen kan fokusera på färre platser och koncentrera byggandet till redan bebyggda områden vilket ger mindre påverkan på naturmiljön och bevarar fler orörda områden.

Länsstyrelsen instämmer i att det för Ödeshögs kommun är en hållbar inriktning att satsa mest på bostadsutveckling i befintliga tätorter där service och kommunikationer finns utbyggt. Länsstyrelsen anser att markanvändningskartan, för att bli till ett än mer tydligt instrument för efterföljande prövningar, på ett tydligare sätt skulle kunna prioritera den mark som kommunen tror kan utgöra attraktiva lägen inom rimlig närtid och utreda dessa områdens förutsättningar mer djupgående. Detta är särskilt aktuellt för föreslagna LIS-områden.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen tar höjd för en befolkningsökning till 6000 invånare och har inte kopplat planen till någon prognostiserad befolkningsutveckling. Detta med syfte att ha ett mer flexibelt förhållningssätt då det finns många faktorer som kan påverka när kommunen uppnår 6000 invånare.

De utvecklingsområden som redovisas har setts över och en del har justerats. Eftersom utvecklingsstrycket inte är lika högt som i framförallt storstadskommunerna tenderar det att bli inaktuellt om kommunen prioriterar områden då andra faktorer som inte kommunen råder över kan ha stor påverkan på ett områdes utvecklingstakt. För prioritering i närtid arbetar kommunen med bostadsförsörjning genom att ha ett aktuellt bostadsförsörjningsprogram.

Kapitlet med utveckling i strandnära läge (LIS-områden) har fått en generell översyn och några områden har tagits bort som ändå skulle kunna utvecklas i och med att det finns andra skäl för avsteg från strand-skydd än just LIS-utpekandet.

Bostadsförsörjning

Kommunens eget bostadsförsörjningsprogram utgör ett av översiktsplanens viktigaste planeringsunderlag och styrdokument som redogör för behov kopplat till den markanvändning för bostäder som föreslås. Programmet nämns i avsnittet Interna parallella processer och en viljeriktning inom bostäder är att ha ett aktuellt Bostadsförsörjningsprogram med mål och insatser. För närvarande pågår en uppdatering av bostadsförsörjningsprogrammet. Länsstyrelsen välkomnar att det förnyade programmet inarbetas i den slutliga översiktsplanen.

Kommunens kommentar: En samordning med kommunens bostadsförsörjningsprogram har gjorts inför utställningen.

Statlig samordning

I handläggningen av detta ärende har samråd skett med luftfartsverket, skogsstyrelsen, energimyndigheten, försvarsmaktens, statens geotekniska institut (SGI), trafikverket, statens fastighetsverk, jordbruksverket, post- och telestyrelsen (PTS) och svenska kraftnät.

Sveriges geologiska undersökningar (SGU), myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och havs- och vattenmyndigheten (HAV) har avstått från att yttra sig.

Kommunens kommentar: Länsstyrelsen har lämnat ett samordnat yttrande och i vissa delar hänvisat till de specifika myndigheternas yttranden som kommunen har tagit hänsyn till.

Layout, digital översiktsplan m.m.

Länsstyrelsen Östergötland

Planen presenteras i ett kartverktyg online såväl som i PDF-format, vilket är helt i linje med uppdrag om en enhetlig och digitaliserad samhällsbyggnadsprocess. Detta arbetssätt uppmuntras och välkomnas och innebär möjlighet till ökad visualisering och delaktighet. Länsstyrelsen uppmuntrar i sammanhanget att överväga hur planhandlingar tillgängliggörs för flera delar av befolkningen kan ta till sig innehållet samt skapa en beständighet vid val av arkiveringssätt för möjlighet till delaktighet och insyn enligt offentlighetsprincip och arkivregler. Det vore bra om PDF-versionen fick sidnumrering och sidangivelse i innehållsförteckningen samt att kartbilagan kan ses över med anpassad innehållsförteckning.

Kommunens kommentar: Inför utställningen har Översiktsplanen justerats ur ett tillgänglighetsperspektiv och en tillgänglighetsredogörelse finns tillagd i den digitala översiktsplanen. Den PDF-versionen som kompletterar den digitala översiktsplanen utifrån ett arkiv- och tillgänglighetsperspektiv har förbättrats enligt ovanstående synpunkter.

Region Östergötland

De erfarenheter som Ödeshögs kommun gjort i arbetet med en digital plan vill Region Östergötland ta till vara och låta komma de övriga kommunerna i länet till godo. Av särskilt intresse är att följa upp på vilket sätt den inledande medborgardialogen påverkat synpunkterna som lämnas under samrådet, och om den digitala formen i sig lett till ett ökat intresse för planen.

Kommunens kommentar: Kommunen delar gärna med sig av erfarenheterna kopplat till framtagandet av en digital översiktsplan.

Kristdemokraterna i Ödeshög

Det är viktigt att översiktsplanen är tillgänglig och enkel att ta till sig och därför bör man tänka på att språket på vissa ställen är akademiskt och inte helt enkelt att förstå. Exempel är användandet av ord som: noder, recipient, klimatskal.

Kommunens kommentar: Inför utställningen har språket setts över. Vissa ”fackord” som är vedertagna inom respektive kunskapsområde används fortfarande men har fått en mer förklarande text.

Privatperson 8

Inledningsvis skulle det vara önskvärt med en tydligare sidhänvisning till olika delområde och kartor, så det går lättare att hitta specifika delar i innehållet till ÖP, som ex bilaga kartor som i inledning saknar sidhänvisning och saknar specificering upp till mm.

Kommunens kommentar: Den PDF-version som kompletterar den digitala översiktsplanen utifrån ett arkiv- och tillgänglighetsperspektiv har förbättrats enligt ovanstående synpunkter till utställningen.

Regionalt perspektiv

Länsstyrelsen Östergötland

Regional tillväxt, näringslivs- och utvecklingsperspektiv

Länsstyrelsen anser att översiktsplanen har stort fokus på mellankommunala frågor och på ett mycket bra sätt skildrar kommunens läge och förhållande i ett regionalt sammanhang, såsom arbetspendling i avsnittet Ödeshög i ett större sammanhang och utvecklingsområden i Strukturbild för utveckling samt inte minst fortsatta aktiviteter och samarbeten i Förslag till fortsatt arbeten. Östergötlands regionala strukturplan nämns i avsnittet Externa rapporter och andra planeringsunderlag. Länsstyrelsen vill dock uppmuntra till att införliva innehållet i de regionala strukturplanerna på ett tydligare sätt, exempelvis Ödeshögs målpunkter i relation till övriga kommuner i såväl Östergötlands som Jönköpings län. Detta kanske det även kan finnas kopplingar till och utrymme för när det strategiska dokumentet för besöksnäring uppdateras. Planen kan på ett bättre sätt lyfta fram företagets betydelse förslagsvis genom att nämna företagande på landsbygden och deras förutsättningar eller genom att verka för att företagare ska känna sig inkluderade i samhället.

Kommunens kommentar: Kapitlet Ödeshög i ett större sammanhang har fått en ny titel: Ödeshög - Regionalt perspektiv. Kapitlet har reviderats så att bland annat Region Östergötlands arbete med regional utveckling har beskrivits.

Linköpings kommun

Linköpings kommun bedömer att planförslaget är väl genomarbetat och ser särskilt positivt på att det regionala planeringsperspektivet lyfts fram på ett tydligt sätt. Linköpings kommun är positiv till Ödeshögs utmärkande bidrag till övriga regionen i form av närproducerade livsmedel, närheten till Vättern, satsningar på energieffektivisering och förnybar energi samt upplevelser kopplat till natur- och kulturlandskapet. Planförslagets övergripande strategi om att kunna erbjuda goda livsmiljöer för både boende och företagande med närhet till värdefull natur, bedöms gynna hela Östergötland och kan stärka utbudet i regionen.

Kommunens kommentar: Kommunen välkomnar att Linköpings kommun delar Ödeshögs synsätt.

Mjölby kommun

Mjölby kommun delar Ödeshögs inställning att det är viktigt att säkerställa att arbetsplatserna och skolor i Mjölby kommun är lätta att nå, inte minst med kollektivtrafik. Kommunen ser en stor potential att samverka mellan kommunerna för att säkerställa en god kollektivtrafik mellan Ödeshög och Mjölby.

Tillsammans med övriga kommuner i Linköpings lokala arbetsmarknadsområde genomförs för närvarande analyser av hur det framtida näringslivet kan komma att utvecklas samt vilka lokaliseringsbehov företagen kan komma att ha i framtiden. Den regionala tillgängligheten till arbetsplatserna kommer sannolikt ha stor betydelse för hela regionens tillväxtpotential.

Kommunens kommentar: Stråket mellan Ödeshög och Mjölby har fått mer fokus i och med revideringen till utställningshandling då en fördjupad pendlingsanalys på delområdesnivå har tagits fram för att få mer kunskap om resandet. Översiktsplanen föreslår framöver att ett gemensamt utvecklingsarbete i detta stråk kopplat till kollektivtrafiken genomförs tillsammans med Östgötatrafiken och Mjölby kommun.

Jönköpings kommun

Vad gäller möjliga samverkansområden har Ödeshögs kommun föredömligt listat de mellankommunala frågor som rör till exempel arbetspendling och förbättrade kommunikationer mellan kommunerna. Jönköpings kommun tycker att alla dessa områden är högst relevanta och ser fram emot samarbete i de frågorna och andra som kan tillkomma.

Kommunens kommentar: Ödeshögs kommun ser också fram emot fortsatt samarbete i frågorna!

Visioner och strategier

Region Östergötland

I ett inledande avsnitt om resurseffektivitet i tekniska försörjningsystem konstateras att ny teknik och nya systemlösningar bör uppmuntras vid nybyggnation. Det är en inriktning som skulle kunna användas på flera områden i planen. En mindre kommun har samma statliga krav som större, men ofta helt andra resursmässiga förutsättningar att kunna uppfylla kraven. Förmåga att använda nya tekniska lösningar och anpassade systemlösningar blir då central.

I visionen står att Ödeshög ska vara en naturlig del av både Östergötland och Region Jönköpings län, och att de funktionella sambanden bör vara styrande snarare än de administrativa gränserna. Regionen instämmer i detta ställningstagande, och strävar efter att ständigt låta funktionalitet råda framför administrativa gränser/hinder.

Kommunens kommentar: Resurseffektiviseringen är specifikt beskriven kopplat till tekniska försörjningssystem och i översiktsplanen mer generell kopplat till den övergripande strategin. Vi fokuserar på det vi har och kompletterar när det behövs.

De funktionella sambanden illustreras på ett än tydligare sätt i den fördjupade pendlingsanalys på delområdesnivå som har tagits fram till utställningshandlingarna.

Feministiskt initiativ Ödeshög

Det finns på flera ställen uttryck för bra intentioner. Om dessa stannar i översiktsplanen och inte får konkret betydelse för samhällsutvecklingen eller de politiska besluten, är de inte så mycket värda. Vi menar, att det är viktigt sådana fraser får en framskjuten roll.

I kapitel 1.0 Ödeshög i ett större sammanhang – Ödeshögs identitet. Det är viktigt att dessa karaktärsdrag inte bara lyfts fram i översiktsplanens text, utan att de också genomsyrar ledningen av kommunen och de beslut som fattas.

I kapitel 1.1 Övergripande vision menar vi att underrubriken Vi är en stolt, naturnära och dynamisk tillväxtkommun antyder viss slutenhet. Vi ifrågasätter också att »tillväxt« ska höra till visionen i översiktsplanen. Begreppet hör till en gångens tid. Vi anser därför att underrubriken bör vara Vi är en stolt, öppen, naturnära och dynamisk kommun med fokus på hållbarhet, jämställdhet och jämlikhet. Den efterföljande texten behöver då justeras:

Ödeshögs kommun kännetecknas av det småskaliga nätverkssamhället. Vi är stolta över det vi har och värnar de natursköna och kulturrika omgivningarna men ser också möjligheterna med dem. Vi är dynamiska genom att vi agerar och förändrar oss när och där vi behöver. Vi hänger med i utvecklingen och vi engagerar oss. Vi syns. Vi tar hand om varandra och är öppna för nya kulturer och inslag i samhället.

~~Med särskilt fokus på att:~~ [Det är onödigt att ange något som ett särskilt fokus.]

- Vi är en mindre pendlarkommun där vi ser fördelarna med att hela kommunen är landsbygd (SCB:s definition). Vi klarar av att utveckla samhällsservicen med ett litet befolkningsunderlag som är utspritt i kommunen.
- Vi samverkar (kommuner, myndigheter, näringsliv, människor).
- Vi skapar kreativa, toleranta/inkluderande och tillåtande miljöer. Handlar både om fysiska miljöer men också sociala sammanhang.
- Vi arbetar ständigt för att göra Ödeshög till en hållbar, jämställd och jämlik kommun.

Underrubriken Vi har en hållbar och positiv samhällsutveckling och tar höjd för 6 000 invånare är bättre än man kanske kunde tro. Att »ta höjd för 6 000 invånare« är inte detsamma som att planera med 6 000 invånare som mål. Om kommunen skulle växa i invånarantal får vi hoppas att det beror på att människor vill flytta hit och bo kvar här och inte för att de lockas hit genom olika erbjudanden. Genom att odla de karaktärsdrag som lyfts fram (med våra justeringar) ovan, kan det mycket väl bli så, att kommunen växer tack vare sin egen inneboende styrka. Den följande texten i översiktsplanen är således bra, men bör justeras något:

I Ödeshög börjar utvecklingen med utgångspunkt i det vi har, här och nu. Den regionala och lokala identiteten är våra styrkor som ska värnas. Kommunen har resurser, kapacitet och markberedskap för att välkomna fler boende och verksamheter. För vissa strategiska lokaliserings-, mark- och vattenfrågor tar översiktsplanen utblick för 8 000 invånare.

Med särskilt fokus på att:

- Bygga fler och attraktiva bostäder för olika typer av behov, även enkla bostäder.
- Ha beredskap för och möjliggöra etablering av nya arbetsplatser.
- Utveckla en hållbar besöksnäring som skapar arbetstillfällen.
- Främjar lokal kultur och lokala produkter.
- Öka tillgången till bredband.
- Satsa på infrastruktur- och offentliga lokaler i både tätorter och landsbygder.
- Energieffektivisera, plus-kommun för klimatet.
- Värna den biologiska mångfalden och de ekosystem vi har och är beroende av.

- Arbeta för ett hållbart resande. Vi behöver bilen men måste öka andelen som reser med kollektivtrafik och cykel.

Kommunens kommentar: Parallellt med framtagandet av ny översiktsplan pågår ett arbete med att ta fram en ny kommunvision. I detta arbete är ovanstående synpunkter rätt forum att lyfta. Översiktsplanens kapitel om övergripande vision kommer att justeras med den nya kommunvisionen inför antagandet av ny översiktsplan och förväntas inte påverka översiktsplanens ställningstaganden kopplat till mark- och vattenanvändningen. Formuleringen "Med särskilt fokus på att:" har tagits bort.

Miljöpartiet i Ödeshög

I inledningen i nya översiktsplanen står det att Ödeshög växer, vi är tveksamma till den utsagan. Ödeshög växte pga. flyktingströmmen som gav oss en tillfällig befolkningsökning. Nu har den vågen avstannat och Ödeshög kommer med all säkerhet inte växa i samma takt den närmaste tiden. Det står också att vi är en så kallad pluskommun jämfört med andra kommuner. Vi tillhandahåller nämligen mat, vatten, förnybar energi och upplevelser kopplat till landskapet till andra kommuner. Ödeshög definierar sig som kultur och naturkommun. För att locka fler människor till Ödeshög är det just våra naturvärden som är det mest unika vi har att erbjuda så därför välkomnar vi många småskaliga verksamheter och hållbara möjligheter till pendling hellre än storskaliga industrier.

Kommunens kommentar: Kommunen har de senaste åren vuxit i antalet invånare, även utan flyktingström, om än i måttlig takt. SCB:S befolkningsprognos visar också på fortsatt tillväxt. Sannolikehet finnas många olika yttre faktorer så stundtals kommer påverka befolkningmängden. Därför har angreppssättet varit att vi tar höjd för 6000 invånare i kommunen och inte specifikt ett årtal för att ha en markberedskap och strategi som håller över tiden.

En kommun för alla

Feministiskt initiativ Ödeshög

I kapitel 1.2 En kommun för alla under rubriken Jämställdhet talas om kvinnor, män, pojkar och flickor. I det stora hela ställer vi oss bakom texten, men anser att även andra könsidentiteter (dvs. både manlig och kvinnlig, mittemellan – s k intergender – eller varken manlig eller kvinnlig) ska räknas med i jämställdheten. Detta kan vi inte ändra i skrivningen från regeringen eller Jämställdhetsmyndigheten, men vi kan lägga till den i vår egen skrivning. Det kan vara välmotiverat i vår kommun, som räknas som en av Sveriges hbtqtätaste kommuner.

... När beslut om markanvändning, bebyggelse och transporter fattas, finns möjligheterna att skapa ett mer jämställt samhälle. En jämställd samhällsplanering behöver utgå från representation (vilka som är med och har formellt och informellt inflytande), resurser (vilka som äger och använder) och realia som handlar om de normer, värderingar och utgångspunkter som styr och dominerar processen.

Viljeinriktning

- I Ödeshögs kommun ska kvinnors och mäns, flickors och pojkars och personers med annan könsidentitet vardagsliv främjas av en jämställd samhällsplanering.
- Statistik ska, om det är möjligt, redovisas könsuppdelad med en tredje kolumn för »annan könsidentitet«.

Under rubriken Barnperspektiv bör den inledande texten om kommunens identitet samt texten ovan om jämställdhet ge större avtryck.

Viljeinriktning

- Barn ska ges möjlighet till inflytande i den fysiska planeringen, genom att de ges möjlighet att delta i medborgardialoger.
- Alla barn och ungdomar ska ges rikliga tillfällen att lära känna kommunens natur, kultur och historia för att grundlägga en vilja att värna kommunens viktiga värden.
- Inga barn eller ungdomar ska behöva utsättas för mobbing eller andra trakasserier.
- Barn och ungdomar ska ha tillgång till mötesplatser och fritidsaktiviteter i både tätorter och landsbygder.

Under rubriken Tillgänglighet anser vi att alla sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder) ska vara med, inte bara tre av dem. Ny skrivning bör vara:

Ur ett kommunalt planeringsperspektiv är det centralt att offentliga platser och rum, områden för bostäder och verksamheter, naturmiljö och transportsystem mm, är och upplevs vara, tillgängliga för alla - oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder eller olika sociala tillhörigheter. Kommunen bör därför ta ansvar för att förutsättningar finns för likvärdiga villkor när det gäller människors möjligheter att ta del av samhällsservice, verksamheter, offentligt liv, aktiviteter, rekreation mm

Kommunens kommentar: Synpunkterna har i stort beaktats och kapitlet har uppdaterats med en inledande text.

Hållbar utveckling i Ödeshögs kommun

Feministiskt initiativ Ödeshög

I kapitlet 1.3 Hållbar utveckling i Ödeshögs kommun ser vi gärna att viljeinriktningen kompletteras.

Viljeinriktning

- Ödeshögs kommun ska under 2019 påbörja ett arbete med att översätta de globala Agenda 2030 målen till ett lokalt sammanhang.
- Översiktsplanen ska utgå från miljömålet God bebyggd miljö, gör vi detta har vi stora möjligheter att uppnå en hållbar utveckling i Ödeshögs kommun.
- Ödeshögs kommun jobbar med klimatanpassning i den fysiska miljön via Översiktsplaner, Handlingsprogram för trygghet och säkerhet, VA och dagvattenpolicy samt VA-plan
- Ödeshögs kommun värnar den biologiska mångfalden och arbetar enligt ett aktuellt Naturvårdsprogram. **Naturvårdsprogrammet kommer att kompletteras och aktualiseras kontinuerligt.**
- **Den biologiska mångfaldens skydd förstärks dels genom att ekologiska odlingsformer gynnas, dels genom att kommunen tar aktiv del av natur- och vattenvårdsfrågor i kommunen och dess närhet.**

- Ödeshögs kommun jobbar med minskad klimatpåverkan genom arbeta utifrån en aktuell Klimat- och energiplan.

Kommunens kommentar: Föreslagna förändringar/ tillägg (fetmarkerad) har ej införts då det anses kunna rymmas inom befintlig formulering i gällande viljeinriktningspunkt som beskriver att kommunens vilja är att ha ett aktuellt naturvårdsprogram. Andemeningen är att om inte Naturvårdsprogrammet anses vara aktuellt ska ett nytt tas fram.

Texten under rubriken Hållbart byggande, Mångfald bör kompletteras med en skrivning om ekonomisk status och socioekonomiska förutsättningar för att motverka segregation.

En långsiktigt socialt och ekonomiskt hållbar utveckling stöds av en blandning av boende, arbetsplatser, hustyper, upplåtelseformer, service, äldreboende med mera. Utformningen av ett område ska möjliggöra en mångsidig befolkningsammansättning med avseende på bland annat ålder, hushållsstorlek, etnicitet och ekonomisk status/socioekonomiska förutsättningar. Mångfald av människor, bostadstyper och arkitektur skapar en variationsrikedom i livsmiljön som gör den mer attraktiv och intressant. Beroende på sin livssituation använder människor de offentliga miljöerna på olika sätt och under olika tider på dygnet. Olika hushållssammansättningar kan därför också bidra till att de offentliga rummen befolkas under större delar av dygnet

Under rubriken Nationella miljömål har några mål satts inom parentes då de inte anses ha någon direkt inverkan på översiktsplanen. Beträffande mål 7 »Ingen övergödning« anser vi dock att i en kommun med så stora arealer intensivt jordbruk är det målet synnerligen aktuellt att ta in i översiktsplanen. Intensivt/industriellt jordbruk bidrar i hög grad till övergödningen av våra vattendrag.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen har justerats utifrån synpunkterna.

Miljöpartiet i Ödeshög

Nya översiktsplanen innehåller många bra idéer inom miljö och hållbarhetsutveckling. Vi håller med om att Ödeshög ska samarbeta med andra kommuner med större skatteunderlag, en av dem är Mjölby kommun. Där har vi t.ex. det aktuella våtmarksprojektet som vi i Miljöpartiet redan motionerat om.

Vår kommun är liten befolkningsmässigt men vi har mycket jordbruk och skogsmark. Det är därför av stor vikt för landet i stort, hur vi använder den mark vi har på ett hållbart sätt. Positivt påverkar vi genom vindkraftverk, och ett aktivt arbete för att hålla Vätterns stränder och vatten rena från negativ miljöpåverkan. Vättern är en prioritet och ett riksintresse. Vi kan profilera oss mer som en hållbar kommun, vår identitet är kultur och natur redan idag.

Kommunens kommentar: Parallellt med framtagandet av ny översiktsplan pågår ett arbete med att ta fram en ny kommunvision. I detta arbete är ovanstående synpunkter rätt forum att lyfta. Förnybar energi och Vätterns värden är beskrivna i översiktsplanen.

Regional och mellankommunal samverkan

Länstyrelsen Östergötland

Inom Ödeshögs geografi finns stort behov av att samverka inom flera sakområden med angränsande kommuner samt andra kommuner kring Vättern. Översiktsplanen redovisar

dessa samordningsaspekter på ett bra sätt. Länsstyrelsen uppmuntrar till fortsatt dialog främst inom områdena kollektivtrafik, externhandel, turism, LIS, friluftsliv och dricksvattenförsörjning.

Kommunens kommentar: Kommunen redovisar många områden med behov av fortsatt dialog och specifikt att dialogen med Länsstyrelsen utvecklas.

Linköpings kommun

Linköpings kommun delar planförslagets bedömning om behovet av en god mellankommunal samverkan i frågor som berör kollektivtrafikens utveckling, höghastighetsjärnvägens framtida dragning och överlag tillgängligheten till viktiga regionala målpunkter kommunerna emellan.

Tranås kommun

Tranås kommun anser att mellankommunala och regionala frågor av gemensamt intresse är väl behandlade. Eventuellt kan även vindkraft läggas till på sammanställningen över kommunspecifika samverkansfrågor även om frågan om samråd med berörda grannkommuner behandlas i eget avsnitt.

Kommunens kommentar: Vindkraft har lagts till som en samverkansfråga.

Hälsa, risker och säkerhet

Region Östergötland

Planen innehåller skrivningar kring förebyggande arbete kring brott och olycksfall vilket är bra. Det vore av värde för helheten i planen om ett hälsofrämjande synsätt tydliggjordes. Vikten av goda miljöer för barn, på skolgårdar och förskolegårdar understryks, kan det arbetet kopplas till ökad vardagsrörelse i orterna? Tex genom förslag kring Mobility Management-åtgärder?

Kommunens kommentar: Beskrivningen om Hälsa i kapitlet Hälsa, trygghet och säkerhet har uppdaterats.

Privatperson 5

Vad som också poängteras i översiktsplanen är rekreation, natur, hälsa och friskvård. Superviktigt!

Bygg ett hälsocenter i anslutning till Omberg, bygg utomhusgym i Hästholmen. En kommun som sätter hälsa och idrott i fokus lockar både vuxna och barn. Simhall, idrottsanläggning, elljusspår etc.

Kommunens kommentar: Beskrivningen om Hälsa i kapitlet Hälsa, trygghet och säkerhet har uppdaterats. En viljeinriktning i kapitlet Grönstruktur, natur och vatten anger att en inventering och analys av grönområdenas funktion (sociotopsinventering) och brister i Ödeshög och Hästholmen ska tas fram. Specifika projekt eller åtgärder hänvisas till kommunernas olika förvaltningar.

Järnväg

Privatperson 5

Att den tilltänkta Götalandsbanan inte kommer gå via Ödeshög är verkligen synd. Om Ödeshög hade kunnat anslutas till järnväg hade utvecklingspotentialen varit mycket stora! Hur skulle det se ut med järnväg Ödeshög-Mjölby?

Kommunens kommentar: Järnväg till Mjölby är inte aktuellt men en utvecklad och effektiv kollektivtrafik och möjlighet till expressbussar på motorvägen är föreslagna fortsatta arbeten i översiktsplanen.

Vägnät

Region Östergötland

Länet innehåller ett stort vägnät och infrastrukturmedlen för regionala vägnätet är begränsat enligt investeringsplanen s.k. länstranportplanen (LTP). Kommunen har även prioriterat åtgärder på andra vägar som inte återfinns namngivet regionalt. Medel för de vägarna återfinns i länsplanepotten för trimningsåtgärder och där konkurrerar ett stort vägnät om relativt små medel. Detta hindrar inte att kommunen i översiktsplanesammanhang har en egen klar bild kring dessa stråk, men bör vara medveten om att större standardhöjande åtgärder i nuläget inte ses rymmas inom överskådlig tid.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen pekar ut prioriterade åtgärder som är av vikt för Ödeshögs kommun. Dessa åtgärder kommer kommunen att lyfta i regionala sammanhang och vid tillfällen då det uppkommer specifika medel att söka för investeringar i transportnätet.

Ödeshögspartiet

Vid Gamla Riksettan precis efter Orrnänsbron finns en förbi ledande väg skapad för att bilister ska slippa åka genom samhället Ödeshög när de ska, antingen mot E4:an eller mot Omberg Vadstena hållet. Reservvägen skapades en gång i tiden som en väg för att bilismen skulle slippa att åka igenom Ödeshögs tätort om E:an akut måste stängas av vid olyckor eller naturkatastrofer. Problemet idag är korsningen/avfarten, vilket medför att dagligen går mycket tung trafik genom Ödeshögs tätort eftersom korsningen för avtagsvägen är dåligt anpassad för tung trafik.

Förslag till översiktsplanen: Gör om korsningen till rondell samt förbjud tung lastbilstrafik genom Ödeshögs tätort genom att begränsa lastbilarnas axeltryck

Kommunens kommentar: Översiktsplanen intentioner är att förbättra Ödeshögs centrum och trafikmiljön i Ödeshög. Specifika åtgärder hanteras av respektive förvaltning som ansvarar för i detta fall trafik. En åtgärd måste utredas och behovet ställas mot övriga investeringsbehov i kommunen.

Kristdemokraterna i Ödeshög

Vi tycker att det är bra att införa 40 i tätort, men det kan inte göras utan att göra en genomgång av gatunätet. Ödeshögs gatunät har under åren ändrats i sin betydelse utan att en revidering av funktion har skett. En översyn och omklassificering är nödvändig innan hastighetsöversyn kan göras. Det är i första hand området mellan Grännavägen-Storgatan-Mjölbyvägen ner mot Fabriksvägen som berörs. Med denna revidering av gatornas funktion så kommer mycket av den otydlighet gällande parkering i området automatiskt att lösas.

Kommunens kommentar: En viljeinriktning om att genomföra en översyn av gatunätet har lagts till.

Privatperson 8

Det är positivt att anslutningen mellan Danners och Tranåsvägen kommit med i planeringen. Denna utbyggnad torde ligga i linje med att slippa trafik genom samhället. Särskilt då man inskränkt möjligheten att åka över Morlidsvägen p.g.a. ton-begränsning på vägen.

Lös förslagsvis in marken omgående. Och ta den tid det tar att bygga vägsträckan med överflödsmaterial lika gärna som man tippas användbart material på Jannebergstippen, soptippen till ingen nytta.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen redovisar denna koppling som en länk för kommunen att utreda, kostnader kontra nytta. Kommunen har inte tagit ställning till prioritering av ett genomförande av ny väglänk.

Kollektivtrafik

Region Östergötland

Det är centralt att kommunal fysisk planering och hållbara transporter utvecklas som delar av samma helhet. Detta gäller inte minst kollektivtrafiken som verktyg där framkomlighet, underlag i form av bostads- och verksamhetsområden och exempelvis mer tillgänglighetsanpassad infrastruktur är utgångspunkter. Strategisk förtätning och utvalda prioriterade orter skapar sådana förutsättningar. Redan etablerade kollektivtrafikstråk (ej exakta linjedragningar) och den så kallade ”stationsnärhetsprincipen” kan vara vägledande i det fortsatta arbetet.

Kollektivtrafiken som verktyg för hållbara transporter gör sig bäst i starka stråk och i tätt bebyggda områden. Det är så målen i det Regionala trafiksörjningsprogrammet har bäst förutsättningar att nås. För en mer gles och perifer geografi (ur ett regionalt funktionellt perspektiv) är kollektivtrafikens uppgift att fungera som ett kompletterande verktyg, så som Närtrafiken utvecklats.

Östgötatrafikens mål om 32 % marknadsandel för kollektivtrafiken i länet bör omsättas i planen, hur stor del är det av samtliga persontransporter, och för samtliga färdmedel. Vilka nivåer, geografier och målgrupper behöver prioriteras för att över tid nå både målen för kollektivtrafiken och samtidigt stödja den kommunala och regionala utvecklingen? Under hösten kommer Region Östergötland och Östgötatrafiken att utveckla ett underlag för hur en nedbrytning av de regionala målen kan omsättas på kommunal nivå.

De kommunala inriktningarna för transportsystemet redovisas i ett eget kapitel med olika teman. Under viljeinriktningarna för Kollektivtrafik finns ett antal punkter som kommunen anser viktiga. I detta avsnitt gör regionen bedömningen att kommunen behöver tydliggöra prioriteringarna, avsnittet innehåller målkonflikter, beroende på hur de är tänkta att prioriteras. Den allmänna kollektivtrafiken ska styra mot de regionalt uppsatta målen. Dessa rör primärt miljö- och samhällsnytta. Kollektivtrafiken ska användas som verktyg där den gör mest ”nytta”, inte ”mest rättvisa”. En risk när faktorer är lika viktiga, är att strategiska ställningstagande inte blir vägledande under genomförandet. Vad för syfte, uppdrag och möjligheter den allmänna kollektivtrafiken har inom kommunen bör klargöras med utgångspunkt i detta resonemang. Likväl som att kommunen behöver fundera vidare i

dessa frågor, behöver även regionen och Östgötatrafiken göra detsamma. Mer underlag, diskussioner, samråd och samverkan kring utredningar behövs för att tillsammans driva dessa frågor framåt.

Region Östergötland ser goda möjligheter till långsiktigt bärkraftig kollektivtrafik (i formen av linjelagd trafik) primärt i de i de starka regionala stråken. För Ödeshögs del sker anknytning till tågtrafik och interregionala resor via det starkaste stråket mot Mjölby. Det är även i stråken, Ödeshög-Mjölby (Primärt via Hälja, Väderstad-Hogstad men även kompletterande via E4:an till Mjölby), Ödeshög-Tranås (ej via Trehörna), Ödeshög-Hästholmen (start och slutpunkt), exempelvis regionala omstigningspunkter kan utvecklas för att samordna kollektivtrafiken med olika färdmedel och service. En prioritering av stråken förväntas skapa positiva effekter för ett ökat antal hållbara transporter, ökad tillgänglighet och bättre matcha kommunens utpekade pendlingsstråk. Uppskattningsvis tvåtredjedelar av kommunens befolkning skulle fortfarande ha täckning av linjetrafik, och 60 % av stråkpendlingen täckas

Det av kommunen utpekade kollektivtrafiken kan alltså delvis försörjas med kollektivtrafik i enlighet med Östgötatrafikens uppdrag. För de delar där traditionell kollektivtrafik inte är ett tillräckligt effektivt verktyg krävs alternativa lösningar. Närtrafik är en del av en sådan lösning som svarar på behov av tillgänglighet. Därtill kan kommersiella lösningar, alternativt de andra hållbara färdmedlen gång- och cykeltrafik utgöra grunden. På senare tid har ett antal försök med säsonganpassad trafikering av olika besöksmål genomförts. Detta ligger utanför Östgötatrafikens uppdrag, men regionen gör bedömningen att det ur ett tillväxtperspektiv är viktigt att ta del av de erfarenheter som dessa projekt skapar, och inarbeta dem i den utredning som nämns i planen.

En tydligare prioritering i planen utgör även ett stöd för fortsatt hantering av den av Region Östergötland identifierade lågeffektiva trafiken.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med en övergripande strategi för utveckling: Vi stärker våra noder. Denna är i linje med ovanstående synpunkter om strategisk förtätning och utvalda prioriterade orter. Stråket mellan Ödeshög och Mjölby har fått mer fokus i och med revideringen då en fördjupad pendlingsanalys på delområdesnivå har tagits fram för att ha mer kunskap om resandet. Översiktsplanen föreslår framöver att ett gemensamt utvecklingsarbete i detta stråk kopplat till kollektivtrafiken genomförs tillsammans med Östgötatrafiken och Mjölby kommun.

För Ödeshögs kommun är kollektivtrafiken ett viktigt verktyg för att uppnå regionens mål med goda livsvillkor för regionens (alla) invånare och en regional tillgänglighet för alla. Kommunen välkomnar olika lösningar av regional tillgänglighet och samarbeten för att utveckla dessa för kommuninvånarens bästa. Kommunen är likt regionen överens om att det är de funktionella sambanden som ska vara styrande.

Miljöpartiet i Ödeshög

För att kunna bo i det hållbara Ödeshög behövs en väl utbyggd kollektivtrafik och inom överskådligt tid även en fossilfri busspark. Vi vill att Östgötatrafiken uppmanas att se över den linjetrafik som finns i dag och verkligen utreda vilka turer som behövs för att erbjuda människor möjlighet att bo här men arbeta på annan ort.

Kommunens kommentar: Östgötatrafiken ser kontinuerligt över linjetrafiken och specifikt pekar översiktsplanen på att utveckla och effektivisera stråket mellan Ödeshög och Mjölby. I andra delar av kommunen kan linjetrafiken kompletteras med en utveckling av närtrafik så som översiktsplanen föreslår.

Privatperson 5

En förutsättning att kunna locka fler människor att bo i Ödeshögs kommun, är att kunna pendla och åka kollektivt på ett smidigt sätt till de större kommunerna. Det måste gå direktbuss från Ödeshög till både Jönköping och Linköping. Jag läste att det skulle göras en ”arbetspendlingsanalys” om pendlande. Vad jag tycker är viktigt i detta anseende är hur många som skulle vilja bosätta sig i Ödeshögs kommun om det tex var enklare att pendla och om utvecklingsplanerna i översiktsplanen blir verklighet.

Kommunens kommentar: En fördjupad pendlingsanalys på delområdesnivå har tagits fram för att belysa de faktiska funktionella sambanden över regiongräns. Översiktsplanen föreslår ett fortsatt arbete angående expressbussar och hållplats vid E4:an med kopplingar till både Linköping och Jönköping.

Privatperson 8

Kommunen har under varande plan tappat lokaltrafik till oss här boende var ungdom får skev bild av den utarmningen som fortgår. Tillika kommunikationen med utsett sjukhus. Här finns nog anledning till tuffare tag mot länstrafiken.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen skapar genom föreslagen utvecklingsstruktur bättre förutsättningar och tydlighet gentemot Östgötatrafikerna att utveckla och effektivisera kollektivtrafiken.

Gångtrafik

Kristdemokraterna i Ödeshög

Gångtrafik – Viljeinriktning: Gångavstånd till kollektivtrafik, förskola, och skola. Hur passar detta ihop med utbyggnad av bostäder på landsbygd, t.ex. Sväm?

Kommunens kommentar: Skrivningen har justerats att endast gälla i tätorterna.

Cykeltrafik

Region Östergötland

I Region Östergötlands cykelstrategi antagen 2017 genomfördes bl a en studie för var mellan orter det finns störst potential till ökat cyklande. Potentialen till ökat cyklande finns främst inom orterna. Av de förvärvsarbetande i Ödeshög kommun visade sig ca 45 % ha mindre än 2,5 km till arbetet, vilket är ungefär lika stor andel som har mer än 1 mil till arbetet. Förutsättningarna för ett Mobility Management-arbete kring cykling för inomortsresande är således goda.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen redovisar gaturum för cykelnät. I Ödeshögs och Hästholmens tätorter saknas det sammanhållande nätet för goda förutsättningar för ökad andel cykeltrafik. Här har kommunen en utmaning kopplat till investeringar. Att cykelstråken finns med i översiktsplanen skapar förutsättning för att kommunen succesivt kan bygga samman cykelnätet i samband med andra åtgärder i gaturummet som exempelvis vatten- och avloppsförnyelse. I de framtagna målbilderna för centrumutveckling i Ödeshög och Hästholmen har cykel lufts i den fysiska miljön.

Mjölby kommun

Förslaget på en cykelväg mellan Ödeshög och Väderstad längs gamla E4 kan både underlätta för en ökande cykelturism/träningscykling och för arbetspendling mellan orterna

i takt med att elcyklar blir allt vanligare. Mjölby kommer ha en positiv inställning till planering och framtida utbyggnad av en sådan cykelvägslänk.

Kommunens kommentar: Kommunen är glada över att Mjölby kommun vill stötta föreslagen cykellänk i fortsatta diskussioner med Trafikverket och arbete med länstransportplan.

Socialdemokraterna

Vi vill att det anläggs en cykelväg till Visjöbadet och att alla cykelvägar ska få belysning med prioritet på sträckan Ödeshög – Hästholmen.

Riksidresset ska stärkas genom en cykelväg utmed gamla riksväg 50 runt Omberg och gärna knyta ihop den med Vadstena kommun.

Det ska finnas säkra vägar tex cykelvägar för barn och ungas aktiviteter till skolan, Vättervallen, crossbanan, ridstallet, Skönatorpet och till våra badplatser mm.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med en ambition om belysning på cykelvägen mellan Ödeshög – Hästholmen. Cykelnätet har justerats i tätorterna för att nå viktiga målpunkter. Vägar till kommunens alla badplatser är långa sträckor och skulle därmed bli väldigt kostsamma om cykelväg skulle byggas. Turismcykelleder har lagts till i cykelnätet och en punkt om att utveckla cykel-turismnätet och möjlighet att koppla till badplatserna kan ingå i det arbetet. I översiktsplanen redovisas prioriterade länkar som ska utredas.

Miljöpartiet i Ödeshög

Vägen mot Boet behöver cykelväg då många använder cykel på sin väg till tätorten. Hästholmen har cykelväg till tätorten Ödeshög, nu vill vi att cykelvägen utökas med en sträckning norrut och kopplar på Vadstenas utbyggnad av cykelväg fram till Borghamn.

Kommunens kommentar: Turismcykelleder har lagts till i cykelnätet och en punkt om att utveckla cykel-turismnätet. I översiktsplanen redovisas prioriterade länkar som ska utredas.

Privatperson 5

Det finns en fantastisk cykelbana som förbinder Ödeshög med Hästholmen. Utveckla den! Detta är ett utmärkt sätt att ta sig mellan Ödeshög och Hästholmen utan bil. Många utövar olika typer av sporter och aktiviteter på cykelbanan, så som power-promenader, löpning, cykling, rullskidor, rollerblades. Sätt belysning utmed banan och därmed öka säkerheten och att kunna använda den oberoende av årstid eller tid på dygnet. Skotta den på vintern, då den kan användas även då. Denna är en viktig del av både miljöaspekter, hälsofrämjandet, jämlikhet, miljö och människors fysiska aktivitet.

Att en Cykelväg mellan Ödeshög och Vadstena ska utredas är superbra. Cykelväg planeras även mellan Vadstena och Motala. Detta skulle kunna vara ett led i att koppla ihop dessa två.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med en ambition om belysning på cykelvägen mellan Ödeshög – Hästholmen.

Privatperson 6

Ett förslag angående trafiken. Det finns mycket barn i hushåll i anslutning till gamla riksettan. Den går nu mestadels i 90 jämfört med väg 50 mot Vadstena som går i 70 och endast 60 genom de mer bebyggda delarna som också har farthinder.

- Gör det bättre för cyklister och gångtrafikanter genom att avsätta en del av, den väldigt breda vägen, till cykel/gång-väg.
- Vätternrundan går här.
- Många cyklister och turister behöver/tycker om att ta vägen.
- Lättare för cyklism i dessa höga bensinpristider.
- Kanske också detta gör att tung lastbilstrafik väljer att ta motorvägen istället för att svänga in på riksettan och åka genom Ödeshög.

Kommunens kommentar: I översiktsplanen redovisas gamla riksettan som en möjlig framtida cykellänk som ska utredas.

Hållbart resande

Region Östergötland

Region Östergötland konstaterar att planen har ett relativt stort fokus på fysiska infrastrukturåtgärder. Vidare gör regionen bedömningen att för att de kommunala inriktningarna kring hållbar trafikplanering ska kunna realiseras, behövs inriktningarna kompletteras med tydligare strategier även kring styrmedel t ex parkering (avgifter, tider och utbud) samt insatser för MM (mobility management).

Kommunens kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med resonemang och viljeinriktning kopplat till påverkansarbete för val av färdmedel.

Elnät

Vattenfall Eldistribution AB

Vattenfall har elnätanläggningar med beteckningen regionalt elnät och lokalt elnät med en spänningsnivå på 0,4 kV till 145 kV, både ledning i luft och ledning i mark inom Ödeshögs kommun.

Vattenfall lämnar följande synpunkter vad gäller lokalt elnätnät:

- Nya exploateringar medför ett behov av både nya ledningar och nya nätstationer för elförsörjning. Nya ledningar är i stort sett alltid markförlagda kablar i tätbebyggt område men kan vara både markförlagda kablar och ledningar byggda i luft på landsbygden.
- För att undvika magnetfält ska avstånd från station till stadigvarande vistelse vara minst 5 meter. För att undvika brandrisk ska avstånd mellan station och brännbart material vara minst 5 meter.
- En tumregel är att längsta kabelväg från nätstation till anslutningspunkt är cirka 200 m. Det kan dock variera beroende på nätstationens kapacitet och områdets elförbrukning.

Vattenfall vill påminna om följande som gäller för både elnätanläggningar med beteckningen regionalt elnät och lokalt elnät:

- För alla detaljer och anläggningar som placeras invid Vattenfalls elnätanläggningar gäller att dessa skall placeras så att drift- och underhållsarbeten för elnätanläggning inte försvåras.
- Schaktning och sprängning får inte ske i närheten av Vattenfalls elnätanläggningar utan att man i god tid inhämtat ledningsägarens medgivande.
- Hänsyn ska tas till försiktighetsprincipen som ingår i de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken avseende att verksamheter eller åtgärder inte medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.
- Ombyggnad eller flytt av Vattenfalls anläggning ska anmälas i god tid. Ombyggnad/flytt bekostas av den som initierat ärendet, om det inte regleras på annat sätt i avtal.
- Vid behov av ombyggnad av ledningar inom regionalt elnät vilka är linjekoncessionspliktiga ledningar är det troligt att ny koncession behöver sökas vilket är tidskrävande.

En framtidssäkrad infrastruktur för eldistribution medför ombyggnad av befintliga elnätanläggningar och utbyggnad med nya elnätanläggningar för att säkerställa Ödeshögs kommuns kommande energibehov vid bland annat nyexploatering av bostäder, industri och handel.

Vid etablering av laddpunkter för eldrivna fordon samt etablering av större solenergianläggningar krävs sannolikt också ombyggnad av befintliga elnätanläggningar och utbyggnad med nya elnätanläggningar.

I översiktsplanen måste hänsyn tas till att det krävs både nya och förändrade intrång i geografin för att framtidssäkra denna del av infrastrukturen som berör eldistribution.

Kommunens kommentar: Kommunen har beaktat synpunkterna och reviderat översiktsplanen till utställning i kapitlet Teknisk försörjning.

Näringsliv

Region Östergötland

Regionen vill understryka vikten av att kommunen tar fram en strategi för näringslivets utveckling, med en tydlig inriktning mot en företagsvänlig kommun med ett gott företagsklimat.

Kommunens kommentar: Näringsliv och verksamheter har fått ett eget kapitel för att lyfta ämnet ytterligare.

Turism och besöksnäring

Region Östergötland

Besöksnäringen och dess utveckling ges stort utrymme i ett eget avsnitt i planen. Fokus ligger på att utveckla området Omberg – Tåkern och Vätternbranterna, regionalt betydelsefulla områden. Det mellankommunala samarbetet och samverkan är som anges i planen en viktig del av genomförandet. Tyvärr är det statistiska underlaget vad gäller antalet besökare inte tillräckligt väl utvecklat. Det blir då svårare att vara konkret i de kommunala

planerna, och svara på vad som är en hållbar nivå för antalet besökare. Idag räknas antalet övernattningsplatser på kommersiella boendanläggningar. Uppgifter saknas för dagbesökare, boende hos släkt, vänner, fritidshus. Det pågår ett arbete för att få fram sådana metoder men det är samtidigt svårt att göra dem tillförlitliga. Region Östergötland räknar med att under hösten ha tillgång till ett delvis utvecklat underlag, och bevakar också frågeställningen generellt. Ansvar för besöksstatistiken ligger hos Tillväxtverket.

Vad gäller Omberg kan Regionen se, givet besöksmålets karaktär, ett behov en plan/strategi för att utveckla platsen på ett hållbart sätt. Vad klarar natur och kultur? Finns det tillräckligt med vatten och avlopp till alla besökare? Infrastruktur? Men ur näringslivsutvecklingssynpunkt också hur man planerar så att besökarna har möjlighet att lämna så mycket pengar efter sig som möjligt?

Så att de inte bara "får" utan även "ger" tillbaka till platsen som de besöker? Om kommunen jobbar vidare med att konkretisera besöksnäringens utveckling, inom ramen för planen, eller i annat fördjupat sammanhang (näringslivsstrategi listas i planen), kommer man att ligga i framkant för hur man kan arbeta tvärsektoriellt och utvecklingsinriktat. En fördjupad studie är också en möjlighet för att kunna undersöka hur olika anspråk på området från boende och besökare och näringsliv kan samspela.

Vanligtvis i översiktsplaner har besöksnäringen hanterats skilt från annan näringslivsutveckling, och den har andra förutsättningar än att planera för industrier och handel. Besöksnäringens verksamheter har sina behov för att kunna erbjuda det besökarna vill ha. Skillnaden är att upplevelsen konsumeras på platsen och är då beroende av att platsen är attraktiv. Hur planerar kommunen för etableringar inom camping, hotell, restauranger, cykeluthyrare, andra aktivitetsföretag, guidning mm?

Kommunens kommentar: Kommunen ser fram emot regionens delaktighet i av översiktsplanens föreslagna utvecklingsarbete av Omberg.

Mjölby kommun

Mjölby kommun delar Ödeshögs bild av att samverkan över kommungränserna är viktig för att på bästa sätt kunna utveckla besöksnäringen i vår del av länet. I det perspektivet ses satsningarna på Hästholmen med en mer aktiv och attraktiv centrummiljö och fler bostäder som ett bra initiativ för att stärka ortens funktion som ett nav i besöksområdet.

Turistvägen är tillsammans med Tåkern den idag kanske tydligaste gemensamma nämnaren mellan kommunerna vad gäller att se ett besöksområde som överskrider kommungränserna. Det kan därför finnas anledning för våra båda kommuner att beakta områdets och vägens potential vid kommunala satsningar på besöksnäringen.

Feministiskt initiativ Ödeshög

Kapitlet 2.7 Turism och besöksnäring innehåller välformulerade och goda föresatser. Vi vill inte ta bort någon av viljeinriktningarna. Däremot är det helt nödvändigt att vara mer konkret, genom att ange inte bara en vilja, utan också direkt nödvändiga åtgärder såsom:

- Ett nav och centrum för kommunens turistinformation utvecklas och ges tillräckliga resurser i Hästholmens hamn.
- Turistinformation på Omberg utvecklas i samarbete med Sveaskog, Länsstyrelsen och Stocklycke vandrarhem.
- Någon form av turistinformation byggs vid Alvastra klosterruin.

- Byggnader och konstruktioner till »Tidernas landskap« vid Alvastrakorset tas bort och området snyggas till.
- Turistinformationen vid Rökstenen aktiveras.
- Ett program för framställning av informationsskyltar vid olika turistobjekt tas fram i samarbete med andra intressenter.

Kommunens kommentar: Föreslagna specificeringar anses inte vara lämpliga att ta med i översiktsplanen. Tanken är god men lämpar sig bättre i föreslagen fördjupat arbete med besöksnäringen enligt viljeinriktningen: Kommunen ska ha uppdaterade strategiska dokument för besöksnäringen.

Under rubriken Naturturism nämns endast fritidsfisket som exempel på naturturism på Vättern. Det övriga båtlivet nämns inte, trots att det är synnerligen viktigt för såväl den båtburna som den landburna turismen. Vi anser därför att ett tillägg är befogat.

... Fritidsfisket är stort i kommunen inte minst i Vättern. I Hästholmen finns en isfri hamn, ramp och rensanläggning för fritidsfiskare. Fritidsbåtar och båtrelaterade hamnaktiviteter utgör en viktig del av turistupplevelsen, varför förutsättningar för ett aktivt båtliv behöver bevaras och utvecklas.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med ovanstående tillägg.

Centerpartiet i Ödeshög

I Östergötland arbetar samtliga kommuner gemensamt med destinationsutveckling för att nå målet att fördubbla besöksnäringen år 2023. Då är det viktigt med ställplatser för husbilar. Vi behöver även se om vi kan ordna någon camping i Ödeshögs kommun.

Kommunens kommentar: Det finns möjliga utvecklingsområden i Hästholmen för exempelvis camping. I översiktsplanen är kommunens viljeinriktning: Kommunen ska ha uppdaterade strategiska dokument för besöksnäringen. Där är camping och ställplatser frågor som förväntas ingå.

Kommersiell service - Serviceplan

Region Östergötland

Serviceplanen i översiktsplanen integrerar service med kommunikationsmöjligheter, boende, företagande och turism- och besöksnäring. I planen finns även kapitel om kommunal service och transportsystem. Det är positivt med helhetssynen och att service ges ett sammanhang. Planen innehåller tydliga beskrivningar kring begrepp som regional serviceort, lokal servicenod samt lokal servicepunkt.

Serviceplanen behöver dock kompletteras med en sårbarhetsanalys (görs med hjälp av verktyget Pupos). För att behovet av stöd ska kunna bedömas behöver det i serviceplanen tydligt framgå var målen kring tillgänglighet i Regionalt serviceprogram (RSP) inte nås idag och var en minskning av serviceutbudet riskerar att leda till minskad måluppfyllelse. Även service i grannkommunerna ska beaktas. Programperioden gällande stöd går mot sitt slut, ett förslag är att kommunen i serviceplanen hänvisar till den regionala serviceplanen för beskrivning av vilka stöd som är aktuella istället för att lista dem i serviceplanen och riskera att dessa uppgifter inaktuella.

Kommunens kommentar: Kapitlet Kommersiell serviceplan har genomgått en översyn och uppdaterats för att kunna gälla över längre tid samt redovisa viktiga servicenoder utanför kommunen. En sårbarhetsanalys

har inte tagits fram i samband med översiktsplanen utan en viljeinriktning om att kommunen ska ta fram en sådan vid behov och eventuellt ändrade inriktningar i det regionala serviceprogrammet. Detta för att sårbarhetsanalysen i översiktsplanen inte ska bli inaktuell.

Regional service

Region Östergötland

Under arbetet med planen har lokalerna i Ödeshög tagits ur bruk pga hälsoskäl, och ersatts med tillfälliga lokaler.

På nationell nivå, och inom Region Östergötland pågår ett arbete kring hur framtidens vård ska bedrivas, som baseras på Utredningen om God och nära vård (SOU 2018:39). Kan lokalisering och utformning av lokaler för primärvården samordnas med någon form av biståndsprovat boende, och även bidra till att utveckla ortens funktion och attraktivitet? Region Östergötland bedömer att översiktsplanens strategiska inriktningar inte påverkas direkt av arbetet men att det naturligtvis måste till fortsatt dialog i frågan, inte minst ur ett samhällsbyggnadsperspektiv. Regional service som tema skulle överlag kunna utvecklas till nästa skede i planarbetet.

Kommunens kommentar: I revideringen av översiktsplanen finns nu Regional service beskrivet i kapitlet Kommunal och regional service.

I det nya kapitlet Attraktivare Ödeshögs centrum och Hästbolmen finns en tydlig målbild om att lokalisera besöksmål runt Ödeshögs torg för att skapa ett attraktivare centrum. Regionens lokaler är viktiga målpunkter och kan vara aktuella att på sikt lokalisera runt torget.

Kommunal service och omsorg

Feministiskt initiativ Ödeshög

Beträffande 2.11 Kommunal service och omsorg under rubriken Äldreomsorg anser vi att det bör finnas en öppenhet för att tillskapa enklare äldreboenden i t ex Boet, Trehörna, Svanshals, Heda/Rök. Det finns äldre som faktiskt inte vill flyttas in till centralorten och det kan finnas äldre i centralorten som gärna skulle vilja bo sina sista år på landet.

Viljeinriktning

- Vid planering av behovet av platser på särskilt boende, sker en separering mellan reguljära särskilt boendeplatser och boendeplatser för personer med demenssjukdom. Detta gör att vi bör ha en beredskap för eventuellt ytterligare särskilt boendeplatser för demenssjuka utöver vad som kan tillskapas inom Solgårdsfastigheten efter 2025.
- Utveckla Solgården till äldrecentrum.
- Utredda om möjlighet finns att bygga ytterligare +65 lägenheter på Ringvägen i Ödeshögs tätort.
- Tillgänglighetsaspekter är alltid centrala för socialtjänstens målgrupper. Det kan handla om att man undanröjer för framkomlighet med rullatorer, elfordon och rullstolar eller att offentliga lokaler har hörslina.
- Utredda om enkla äldreboenden kan utvecklas på landsbygden.

- Vid lokalisering av äldreomsorg och LSS boende ska räddningstjänstens insatstider för att rädda liv tas i beaktning.

Kommunens kommentar: Viljeinriktningen har justerats så att både 65+ boende och enklare äldreboende ska utredas ur ett större perspektiv, i hela kommunen.

Centerpartiet i Ödeshög

Mer fokus på service utanför tätorten som idag är väldigt dålig. Det kan gälla kollektivtrafik, affärer, skola, förskola, äldreboende, hemtjänstens roll, bredband mobiltäckning m.m.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med en övergripande strategi för utveckling om att Vi stärker våra noder. Vid dessa noder finns det större möjligheter att få till någon typ av utökad service men också att stärka den som finns.

Bredband

Mjölby kommun

Mjölby kommun ser att det kan finnas fördelar att hitta effektiva samverkanslösningar i samband med bredbandsutbyggnad för bebyggelsegrupper nära den gemensamma kommungränsen.

Socialnämnden

Socialnämnden vill under kapitel 2.11 se en förstärkt skrivning gällande utbyggnad av bredband. För att rådande fysiska infrastruktur ska kunna täcka behovet av boendeplatser, krävs det att fler stannar kvar i ordinarie boende. Uppkoppling i hemmet är avgörande för det livslånga boendet i form av utökade möjligheter för fler digitala och tekniska hjälpmedel. Detta för att kunna erbjuda service och omsorg av fortsatt god kvalitet i framtiden.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med föreslagen skrivning.

Förnybar energi

Länsstyrelsen Östergötland

Länsstyrelsen ser gärna att planen redovisar var det är möjligt att tanka biodrivmedel i kommunen och om det behöver vidtas åtgärder i elförsörjningen i bostadsområden för att möta ökad användning av elfordon.

Samråd med Energimyndigheten har skett, yttrande bifogas i sin helhet.

Länsstyrelsen vill liksom Energimyndigheten se att nationella mål inom elförsörjning återges och införlivas i planen.

Kommunens kommentar: Kommunen anser inte att det är relevant att redovisa var det är möjligt att tanka biodrivmedel. Energimyndighetens synpunkter har beaktats och elnät och distributionsanläggningar finns beskrivet i kapitlet Teknisk försörjning.

Det nationella målet för elförsörjning har lagts till.

Vindkraft

Kommunens kommentar: Kapitlet som beskriver vindkraft har helt omarbetats. I samrådsversionen ingick vindkraft i kapitlet förnybar energi men efter omfattning av inkomna synpunkter och eftersom utbyggnaden av vindkraft påverkar landskapsbild och människors boende samt vistelsemiljö behövs en djupare analys för vindkraft än för solkraft och övriga energislag, om lokalisering och omgivningspåverkan, Vindkraft ligger nu i utställningshandlingarna som ett eget kapitel och har omarbetats helt.

Inkomna synpunkter har varit vägledande i revideringen. Som komplement till vindkraftskapitlet har landskapskaraktärer beskrivits och vilka värden som är kopplade till landskapstyperna och Hålaveden.

Länsstyrelsen Östergötland

Länsstyrelsen anser att planförslaget på ett tillräckligt sätt innehåller ett resonerande kring vindkraft, vilket återges i avsnitt 2:14 och anser att det är bra att tidigare vindkraftsprogram istället införlivas i översiktsplan. Här framgår inom vilka områden kommunen är restriktiv till nyetableringar av vindkraft. Det vore lämpligt och skulle underlätta för efterföljande prövningar med kommunala ställningstaganden i ÖP även om var det kan anses lämpligt att etablera nya kraftverk.

Länsstyrelsen informerar om att Energimyndigheten och Naturvårdsverket ska redovisa en nationell strategi för hållbar vindkraftsutbyggnad under 2020. Strategin tar sikte på att öka utbyggnaden av vindkraft. Såväl Länsstyrelsen som kommunen kommer att ges möjlighet att vara delaktig i detta arbete.

Mjölby kommun

Mjölby kommun delar Ödeshögs bedömning att samverkan bör ske mellan kommunerna när nya/ersättningsverk aktualiseras längs kommungränsen.

Kristdemokraterna i Ödeshög

KD har en restriktiv syn på vindkraft i vår kommun. Ödeshög har för sin storlek på kommun och antal invånare ett stort antal uppförda vindkraftverk. I enlighet med det bör Ödeshögs kommuns inställning vara att utbyggnaden av vindkraft har uppnått en tillräcklig omfattning och att ytterligare utbyggnad av vindkraft ej är att föredra. Då det inom kommunen finns områden som är relativt opåverkade och innebär en viktig resurs för natur- och friluftsliv, ska dessa benämnas som olämpliga områden för utbyggnad av vindkraft. Dessa områden är Hålavedens ängs- och hagmarker, Omberg och Vätterbranterna.

KDs åsikt är att vindkraft:

- Inte får hindra expansion i för kommunen utpekade utvecklingsområden.
- Att vi ska skydda våra frilufts- och rekreationsområden.
- Att det ej ska försämra invånarnas boendemiljö eller livskvalitet.

I övrigt anser vi att utbyggnad kan accepteras men att ett tematiskt tillägg bör tas fram med riktlinjer som gäller i kommunen. KD skickar redan nu med förslag på riktlinjer som kan finnas med i ett sådant tematiskt tillägg. I nuvarande vindkraftsplan används 1000 m som

avstånd till bostad men med hänsyn till att kommande vindkraftverk kommer vara betydligt högre är vårt förslag att man använder sig av följande tre avstånd.

1 Min-avstånd = 7 * Verkets totalhöjd, dock minst 1000 m.

1,5 Min-avstånd = 10,5 * Verkets totalhöjd, dock minst 1500 m.

2 Min-avstånd = 14 * Verkets totalhöjd, dock minst 2000 m.

- Avståndet mellan bostad och vindkraftverk ska vara 1 Min-avstånd.
- Avståndet mellan vindkraftverk och Ödeshögs kommuns utvecklingsområden (se kartor) och tätort ska vara 2 Min-avstånd för att inte begränsa kommunens expansion.
- Avståndet till kyrkor och andra historiska landmärken ska vara 1,5 Min-avstånd
- Att verk i närheten av LIS-områden ska vara 1,5 Min-avstånd.
- Avståndet mellan vindkraftsanläggningar ska vara minst 3000 m
- Inga vindkraftverk tillåts där effekt eller varvtal redan initialt är nedsatt.
- Att verk i vindkraftsanläggningar ska vara av samma typ, storlek och färg samt rotera i samma riktning. Dessutom ska de ej ha reklam.

Centerpartiet i Ödeshög

Avsnittet om vindkraft bör arbetas igenom mer och fördjupas så att vi säkerställer rådigheten över vindkraftsbeslut i framtiden. Exempelvis tydligare peka ut områden som är lämpliga och olämplig, utan att för den skull gå in på tekniska detaljer om höjder eller avstånd.

Föreningen RÄTTVIS VIND i Holaveden

Förnybar energi

Av naturliga skäl har vi mest synpunkter på kapitlet 2.14 ”förnybar Energi” sid 129-133. Denna del av planen är påfallande kortfattad jämfört med andra kommuners. Vi har jämfört med flera näraliggande kommuners vindbruksplaner som oftast omfattar 40-100 sidor med hög detaljrikedom. Många sidor innebär inte nödvändigtvis en tydlig plan men en kort plan kräver en hög grad av precisering.

Vi applåderar kommunens fokus och satsning på solenergi men påvisar nedan betydande brister i ”vinddelen” av kapitlet.

Passusen på övre delen av sidan 130 ”kommunen är restriktiv” o.s.v. föreslår vi ändras enligt nedanstående förslag alternativt helt utgår här eftersom samma text finns på sidan 132.

Ordet ”restriktiv” utan närmare specificering lämnar dessvärre fältet fritt för vitt skilda tolkningar. Vi föreslår här att kommunen preciserar detta begrepp alternativt använder en mening som t.ex. ”Kommunen anser lokalisering av vindkraft olämplig där denna.....”.

Viljeinriktning

På sidan 130 och 132 under ”viljeinriktning” står det att man ska vara restriktiv med vindkraftsetablering om de ”negativt påverkar människors möjlighet att vistas i naturen”. Detta är dessvärre ett oprecist och till intet förpliktigande argument eftersom ett vindkraftverk i sig inte påverkar möjligheten att vistas i naturen. Det är fullt möjligt att

vistas även mycket nära ett vindkraftverk, förutsatt att man är villig att stå ut med ihållande buller och skuggbildningar, högintensivt blinkande ljus, iskast och skövlad natur. Ett vindkraftverk inverkar fr.a. negativt på själva naturupplevelsen. Sådana upplevelser som t.ex. fågelsång, vandra i orörd natur, ”lyssna på tystnaden” mm går förlorad. Även vissa verksamheter, som t.ex. jakt försvåras eller omöjliggörs.

Även flora och fauna påverkas av vindkraftverk. I Boverkets skrift ”Vindkraftshandboken” påpekas att ”Faunan, inte minst fågelarter och fladdermöss påverkas i hög grad av vindkraftsetablering” och att ”vissa fågelarter upphör att bo, söka föda eller rasta nära vindkraftverk”. I förslaget till översiktsplanen saknas tyvärr bestämmelser för vilka åtgärder som ska vidtas för skydd av ömtålig flora och fauna vid vindkraftansökan.

Andra raden ”ligger inom riksintresse för kulturmiljö” behöver kompletteringar. Även Riksintresse för naturmiljö och Natura 2000 områden är definierade som olämpliga för vindkraftsetableringar. Att enbart vara restriktiv inom området ifråga är dock otillräckligt eftersom en etablering i områdets närhet har liknande negativa effekter. Det är brukligt att ett buffertavstånd på ca 500meter till dessa områden anges.

Tredje meningen avhandlar ”restriktivitet” i Hålavedens hag- och odlingslandskap.

Vår åsikt är att området i enlighet med vad som ovan anförts ska fredas på i princip samma sätt som Vätterbranten och Omberg p.g.a. sina höga natur-och kulturvärden.

Rättvis Vinds enkät inför valet 2018

Vår förening gjorde inför valet 2018 en skriftlig enkät om vindkraft till partierna i Ödeshög där flera stora partier tydligt tog avstånd till vindkraftverk i Hålaveden. Resultatet av enkäten har delgivits partierna och våra medlemmar.

Vi förutsätter att politikerna svarade ärligt. Med hänsyn till valets utgång och svaren i vår enkät torde det finnas betryggande politisk majoritet för att Hålaveden ska vara fritt från vindkraftverk.

Nämnas bör också att i kommunens enkät från den tidiga medborgardialogen fanns det minst 25 personer som tydligt påpekade att de inte ville ha vindkraftverk i Hålaveden. Detta trots att frågor om vindkraft inte fanns i enkäten. Detta ska ses som ett uttryck för en utbredd folkopinion mot vindkraftverk i Hålaveden.

Kulturmiljö och människors boende

Även restriktivitet till vindkraftverk i närheten av kyrkor ska iakttas. Ett stort vindkraftverk i närheten av en kyrka kan lätt ta över kyrkans roll som landmärke och förminska dess monumentala karaktär.

Restriktivitet för vindkraftverk kopplat till kulturmiljöer, landskapsbild och friluftsområde mm är viktigt men än viktigare borde det vara att restriktiviteten även gäller boende som dygnet runt faktiskt bor i naturen. Dessvärre finns inte mycket om dessa varelser i förslaget trots att 45 % av folket bor på landsbygden. Därför har vi tagit med även den aspekten i vårt förslag.

Det förefaller klokt att även vara restriktiv till vindkraft i närheten av Ödeshögs tätort.

Sammanfattning på förslag till formulering under rubriken ”Viljeinriktning” sidan 132 och eventuellt även på sidan 130.

Kommunen anser lokalisering av vindkraft olämplig där denna: alternativt Kommunen är restriktiv till nya vindkraftsetableringar som:

- riskerar att menligt påverka trivsel, hälsa och livsmiljö för boende.
- negativt påverkar människors möjligheter att vistas och verka i naturen samt försvårar/omöjliggör normala/vanliga naturupplevelser.
- ligger inom eller i nära anslutning till riksintresse för kulturmiljö, naturmiljö samt natura 2000 områden.
- riskerar att negativt påverka ömtåligt och skyddsvärt djur-och växtliv.
- riskerar att ta över en kyrkas roll som dominerande landmärke.
- ligger nära utvecklingsområdet för Ödeshögs tätort.
- på Vätterbranten och Omberg ska inga vindkraftverk byggas. Hålavedens hag- och odlingslandskap innehåller så höga naturvärden att det är kommunens vilja att även detta område ska vara undantaget från vindkraftverk.

Kommunalt veto

Mitt på sidan 132 står det att nya riktlinjer för vind ska tas fram om förutsättningarna för det kommunala vetot skulle ändras. Erfarenhetsmässigt tar det avsevärd tid att ta fram nya riktlinjer. Om det kommunala vetot tas bort (klar risk för att detta händer) riskerar kommunen att snabbt få flera nya ansökningar om vindkraftverk utan att kunna förhindra dessa p.g.a. att aktuella riktlinjer saknas. Därför är det viktigt att denna översiktsplan noggrant reglerar våra folkvaldas syn på en ev. framtida vindkraft i kommunen, oavsett om det kommunala vetot avskaffas eller inte.

Minsta avstånd mellan bostad och vindkraftverk

Vi är medvetna om att det inte finns något juridiskt bindande minsta avstånd i meter mellan bostad och vindkraftverk. Detta hindrar inte att många andra kommuner i sina vindbruksplaner tar upp dylika avstånd i form av riktvärden eller ”hänsynsavstånd”. Exempel på detta är att Region Gotland ”eftersträvar ett hänsynsavstånd på 1000m”. Eksjö anger att avståndet boende-vindkraftspark ska vara 1000m. Energimyndigheten anger ett riktvärde på 800m mellan område för riksintresse för vindkraft och boende. Avstånd till tätort anges i Eksjö till 2000m. Vi menar att angivna liknande riktvärden även bör anges i Ödeshögs plan. I vår enkät till våra politiker 2018 angav flera stora partier ett lämpligt avstånd till boende på 1000m. Om riktvärdesavståndet ska anges i meter eller som en funktion av vindkraftverkets höjd kan diskuteras, vi föredrar det senare alternativet. Detta eftersom översiktsplanen därmed hålls aktuell i detta avseende, då vindkraftverken tenderar att bli högre och högre. Ytterligare ett skäl att ha ett riktvärdesavstånd i kommunen som komplement till 40dB(A) är att ett verk placeras utifrån beräknat ljud, inte verkligt ljud. Enligt ”Vindkraftshandboken” (Boverket) ”finns det påtagliga risker att beräkningsmodellerna inte alltid stämmer i praktiken vid enskilda hus”, detta torde vara väl känt i kommunen.

Lokaliseringsprinciper

Rubriken ”lokaliseringsprinciper för enskilda verk” bör ha tillägget ”och vindkraftsparker”.

Rättvis vind anser dock att ett särskilt stycke borde tillföras gällande kommunens lokaliseringsprinciper vid ansökningar enligt miljötillstånd. Detta för att kravbilderna skiljer sig åt gällande medelstora och stora anläggningar.

I punkterna under rubriken ”lokaliseringsprinciper för enskilda verk” sidan 133 nämns några tillfällen då det ska krävas ”utökade utredningar”. Vari består dessa utredningar? Vilka utredningar avses eller står till buds? Till vad förpliktigar detta uttryck?

En förklaring och definition av vad som menas med ”utökad utredning” är här nödvändig för att skrivningen ska vara begriplig och meningsfull. Tacksam för sådan förklaring. Förutsatt att uttrycket ”utökade utredningar” tillfredsställande kan definieras är det fullt användbart men om inte så sker i planen är det nödvändigt med annat uttryck. Ett förslag till alternativ skrivning kan vara följande: omfattande dokumentation som övertygande visar minimal påverkan på o.s.v.

I konsekvens med det ovan sagda föreslår vi följande ”lokaliseringsprinciper för enskilda verk och vindkraftparker”:

- för ansökningar inom Vätterbranten, Omberg och Hålaveden/Hålavedens hag- och odlingslandskap krävs exceptionella omständigheter för att vindkraft ska tillåtas eftersom kommunens vilja är att dessa områden ska vara undantagna från vindkraft. (Denna passus tas med här eftersom det egentligen inte finns något som hindrar en prospektör att under ändrade framtida omständigheter trots allt göra en formell ansökan).
- Landskapsanalys bör göras vid samtliga vindkraftsansökningar inom kommunen. För ansökningar i Hålavedens hag- och odlingslandskap är en landskapsanalys extra betydelsefull eftersom det i Banverkets redan gjorda analys bl.a. framgår: ”Ett av Sveriges bäst bevarade odlingslandskap”, ”I Hålaveden är helheten allt”, ”En lokalisering av Götalandsbanan i det egentliga Hålaveden bör absolut undvikas”. Landskapsanalys ska utföras av landskapsarkitekt.
- för ansökningar om verk som riskerar att menligt inverka på boendes livsmiljö, hälsa och trivsel krävs omfattande dokumentation som övertygande visar att dessa faktorer är tillgodosedda
- för ansökningar inom eller i anslutning till Riksintresse för kulturmiljö, naturmiljö samt Natura 2000 område krävs: Alt 1 utökade utredningar (om förklarat enl. ovan) kopplat till kulturmiljö och påverkan på landskapsbilden, Alt 2 omfattande dokumentation som övertygande visar minimal inverkan på kulturmiljö, naturmiljö och landskapsbild.
- för ansökningar inom eller i anslutning till område för friluftsliv eller i närheten av vandringsleder krävs: Alt 1 utökade utredningar (om förklarat enl. ovan) kopplat till människors påverkan till naturupplevelser och säkerhet vid vistelse i naturen, Alt 2 omfattande dokumentation som övertygande visar minimal påverkan på människors naturupplevelser och säkerhet vid vistelse i naturen.
- avståndet mellan bostad och vindkraftverk ska vara minst 7 ggr vindkraftverkets totalhöjd. Ljudmätningar vid bostad ska ske av oberoende institut på vindkraftägarens bekostnad och i samråd med den boende inom 6 månader efter att verket tagits i drift. Detta för att säkerställa att ljudnivåerna hålls inom de riktlinjer som finns. Om ljudnivån överskrider tillåten nivå ska vindkraftägaren vidta åtgärder för att nedbringa ljudet till tillåten nivå.
- flera nyare undersökningar visar att infraljud från vindkraftverk har stor betydelse för närboendes välbefinnande/hälsa. Vid varje ansökan ska därför infraljuds förekomst och påverkan beaktas beaktas med hänsyn till aktuell kunskapsnivå.

- skuggberäkningar ska utföras enligt Boverkets rekommendationer med redovisning hur riktvärdet 8 h/år och 30 min/dag kan säkerställas för rörliga skuggor. Sedan verket tagits i bruk ska observationer på plats validera beräkningarna.
- för ansökningar där verk riskerar att menligt påverka ömtåligt och skyddsvärt djuroch växtliv krävs dokumentation som övertygande visar att sådan påverkan är osannolik. Fågel- och fladdermöss inventeringar ska göras av oberoende expertis under minst en årscykel (Vindkraftshandboken) vid alla ansökningar.
- för ansökningar av verk i närheten av en kyrka ska ett avstånd på 1500 m hållas mellan kyrka och vindkraftverk.
- avståndet mellan vindkraftverk och Ödeshögs kommuns utvecklingsområde/tätort ska vara 2000 m.
- inga vindkraftverk tillåts i kommunen där effekt eller varvtal redan initialt är nedsatt.
- ett avstånd av 3 km ska råda mellan vindkraftsetableringar. Avstånd mellan vindkraftverk inom samma etablering/vindkraftspark är inte beroende av avståndet minst 3 km.
- kommunen har ansvar för människans hälsa och säkerhet och ska därmed förebygga risker och olyckor. Iskast till följd av nedisning bedöms som den mest påtagliga risken för skador på folk och egendom orsakade av vindkraftverk. Enligt Elforsk rapport 04:13 Svenska erfarenheter av vindkraft i kallt klimat: Nedisning, iskast och avisning rekommenderas att riskavståndet kalkyleras med ekvationen $d = (D+H) \times 1,5$ där d är riskavståndet [m], D rotordiametern [m] och H navhöjden [m]. Vi anser att detaljlokalisering av vindkraftverk alltid ska ske med hänsyn till Elforsks ovannämnda rekommendation.
- en särskild störningsutredning, gällande det högintensiva blixtrande/roterande vita ljuset på de högre verken ska regelmässigt utföras och ingå i ansökningshandlingen.
- i grupp av vindkraftverk ska verken ha samma storlek och typ, samma färgsättning, rotera åt samma håll och ej ha någon reklam.
- Kommunen ska beakta ett respektavstånd till de uppräknade LIS områdena i kommunen gällande strandnära tomter.

Kommunens generella inställning till störande ljud från vindkraftverk.

Flera undersökningar visar tydligt att tillåtet riktvärde för ljud från vindkraftverk vid bostad upplevs ytterst olika av olika personer. Vi föreslår därför att Ödeshögs kommun i likhet med t.ex. Mariestads och Vaggeryds kommuner skriver följande: Ödeshögs kommuns inställning är att ett riktvärde på 35dB(A) utomhus inte bör överskridas vid bostäder.

Kunskap till förfogande

I vår förening har under åren samlats en hel del kunskap om problem och möjligheter med vindkraftsetableringar. Vi ställer gärna den kunskapen till förfogande. Vi skulle uppskatta om kommunen, både politiker och tjänstemän, ville diskutera skrivningen angående vindkraft med ett par av föreningens företrädare innan nästa version av planförslaget läggs fram. Förhoppningsvis kan vi då lättare förklara våra synpunkter. Muntlig dialog är ofta klagörande.

Andra synpunkter:

Uppgiften på sidan 22 och 133 att 36Gwh motsvarar effektbehovet för ca 2400 villor är nog inte rätt. Detta innebär ett effektbehov på 15000kWh. Detta är enligt alla källor enbart för uppvärmning, hushållsel och varmvatten tillkommer. Dessa beräknas till ca10000KWh. Energimyndighetens ”typvilla” anses förbruka 23800KWh/år. Med detta som grund motsvarar 36GWh effektbehovet för 1512 villor.

Vi uppskattar att det i planen poängteras att ni bryr er om hela kommunen.

Privatperson 8

Vindkraftsplanen ska betraktas som ett strategiskt dokument där kommunens viljeinriktning skall utvecklas för att leva upp till det medborgarna kan förvänta sig av fe som fåt mandatet att föra dess talan. Bästa möjliga teknik skall användas, här finns grava avslöjande att ta till sej och förstå vidden av, dBA mäter inte vkv-buller fullt ut vilket påvisas i internationell redogörelse exemplifierat med hur det missbrukas till exploitörers fördel framför medborgares hemfrid Bilaga A och B Inter. Noise 2019. Därtill finns idag graverande uppgifter om infraljudens o markvibrationernas destruktiva effekter. Och deras specifika pulserande karaktär med mycket lång utbredning. Här finns pågående studier i realtid i Finland Se bilaga C

Det krävs krafttag där kommunen I avvaktan på lokal o nationell riskbedömning underbyggd på evidens och gjorda granskningsrapporter verkar för att det som nu ligger ute följs upp Se bilaga D: Brev till på General Direktören för Naturvårdsverket med pågående ytterst ovederhäftiga remissförfarande rörande buller och vkv.

MISSIV 2019-07-10 Ärendenr: NV-01688-19 Remiss rörande reviderad vägledning om buller från vindkraftverk

Ödeshögs kommun skulle kunna framstå som den föredömligt första kommun som vägrar att utsätta befolkningen för okontrollerade medicinska experiment. Det skulle få stor nationell betydelse då allt fler kommuner skulle ställa upp o kräva att regeringen ingriper för utvärdering av dessa ödesfrågor.

Som jag ser det, är avsnittet om vindkraft, gravt undermåligt o diskvalificerat som beslutsunderlag och kräver omarbetning.

Bullret som registreras i Finland påvisar behovet av moratorium till dess frågan utretts med riskerna som påverka omgivningen, fortsatt etablering i anslutning till medborgares hem och fastigheter vars härlighetsvärde är fastslagna i grundlagstext därmed minimum 35 dB vid fastighetsgräns.

Härtill finns prejudicerad dom på från grannkommunen Aneby, domen från Frinnaryd där 18`graders horisontvinkel från bostad till vkv vunnit laga kraft i Miljööverdomstolen.

Att kommunen åter gör samma fel trots LST förra omgången påpekade de icke inventerade markerna norr om Renemo- Kroxeryd – Heda och Tollstad sockenallmänningar – Åbygatan mm vad det gäller betes och kulturlandskapet måste åtgärdas. Yttersta beviset är väl byggnaderna från Granliden som utgör huvudbyggnaderna på Ödeshögs hembygdsgård. Stora Åby hör ju till forna tiders torp-tätaste socknar i Sverige.

Tysta områdes värde i Ödeshög saknas vilket framtida betydelser är allt viktigare Potentialen i tysta område saknas i planarbetet vilket måste implementeras och värderas i planprocessen

https://portal.research.lu.se/ws/files/41765473/Tysta_omraden_webversion.pdf

Ett fåtal kommuner bedöms ha kommit långt i sina arbeten; totalt 16 utförliga initiativ pekas ut i studien och erfarenheter från flera av dessa beskrivs i rapporten. Studien pekar även på en rad utmaningar och frågor att arbeta med i framtiden. Bland annat saknas konsensus för att definiera tysta områden, och de många metoder som finns skulle behöva utvärderas. Vidare förekommer en förväxlingsproblematik i sättet som begreppet tysta områden används, främst i förhållande till stora opåverkade områden. Studien visar också att kommuner som har kartlagt tysta områden ofta saknar strategier för att implementera, upprätthålla och marknadsföra dessa. Relaterat till detta tycks det finnas en outnyttjad ekonomisk potential för tysta områden, exempelvis i turistnäringen. Hur hanteras detta i planarbetet.

Nya fakta visar att:

- Dagens befintliga miljötillstånd vilar på osaklig grund då miljöprovningarna uteslutit analys av infraljud och interagerande markvibrationer och deras allvarliga effekter på folkhälsa, klimat, ekosystem, biodiversitet och skogsbruk. Lokalklimatets påverkan. Bilaga H-The Observed Impacts of Wind Farms on Local vegetables
- WHO:s rapport Environmental Noise Guidelines for the European Region 2018, konstaterat att Aviktning, inte fångar lågfrekvent ljud- och amplitud-modulering som är karaktäristiskt för vindkraftsbuller”. Tydliga samband med allvarliga hälsoeffekter redovisas i den kompletterande rapporten Biological Mechanisms Related to Cardiovascular and Metabolic effects by Environmental Noise, som sammanställts av en svensk expertgrupp; Eriksson (KI), Pershagen (KI), Nilsson (SU). <http://www.euro.who.int/en/publications/abstracts/environmental-noise-guidelines-for-the-european-region-2018>
Bilaga: E Analys av ovan

Kravlista vid provning, miljöbedömningar och tillsyn:

- Tredjepartsgranskning av ansökan.
- Noggranna djur och naturinventeringar över hela årstider.
- Inget annat än full effekt skall ligga till grundansökningar. Kav på att sökande redovisa hur låg effekt maskinen kan drivas d.v.s lägsta modeeffekt redovisat från tillverkaren
- Tillsyn skall införa krav på löpande energiredovisning av maskiner i pågående miljöärende.
- Infraljud/ lågfrekvent skall redovisas i provning.
- Följa produktansvaret enligt gällande lag.
- Noggrant följa nya rön som påverkar hållningen i fråga, myndigheters specifika förhållningar och värderingar har inget mandat att stå över påvisade Naturvetenskapligt påvisade rön och lagstiftning
- Geografi och metrologi skall invävas i beslutsfas
- Riskerna med påverkan av lokalklimatet måste beaktas i skogslandskapet. En exploatering av Lysnings Häradsallmänning exempelvis, skulle kunna få dra med grannskapet i ett riskprojekt då i många fall fel trädslag planterats dvs. gran på

tallmark som då utsätts för ytterligare torkstress, insektsangrepp fördjupas i Bilaga F-The Observed Impacts of Wind Farms on Local vegetables

- Värdet av tysta områden

Privatperson 7

Jag skulle vilja påstå att det som ska stå i en översiktsplan ska grunda sig på vad de politiska partierna hade i sina valmanifest och som kommunmedborgare röstade fram i kommunvalet.

Enskild tjänsteman ska inte ha en egen agenda utan ska tillgodose medborgares önskan via den demokratiska ordningen om hur ett framtida Ödeshögs kommun ska se ut.

Efter att läst igenom vindkraftsdelen i planen så vill jag påstå att den delen är under all kritik och undermålig och där den klaras av på några ynka sidor.

Den ända som nämns är 40 dec och de riktlinjer gällande skuggning till närmaste bostad som naturvårdsverket har.

I planförslaget gällande vindkraftsdelen så anges bla Holavedens hag och betesmarker som olämplig att etablera vindkraft i.

Här saknas Holavedens skogsmark som är en effektiv kolsänka (bindande av koldioxid). Skogsmark binder i storleksordningen 7-10 ton koldioxid/hektar och år.

Den globala uppvärmningen beror på de enorma koldioxidutsläpp som bla mänskligheten bidrar till. Här kan Ödeshögs kommun bidra med att låta skogslandskapet lämnas fri från vindkraftsetablering och låta skogen fungera som en katalysator.

Miljövinsten med att använda skogen till det den är ämnad för med att producera virke till byggnation, massaved till papper samt grot till produktion av fjärrvärme och el produktion som ett självspelande piano.

Återförs sen askan från förbränningen i fjärrvärmeverken så är kretsloppet slutet.

Användningen av virke som byggmaterial minskar användningen av stål och betong som i sin tur är den industri som är den mest energi och utsläppskrävande och i förlängningen skadligt för klimatet.

Det återgår enorma mängder av både stål och betong i konstruktionen i ett vindkraftverk (ca 1300 ton betong till fundamentet i ett 1 MW verk).

För att etablera vindkraftsindustri i skogslandskapet åtgår stora arealer för vägar, uppställningsplatser samt dragning av nya elledningar mm.

Detta kommer att minska skogsareal som binder koldioxid. Med tanke på att landbaserad vindkraft har en nyttjandegrad på endast ca 25 procent så kan det inte finnas någon som helst miljövinster med att etablera vindkraft i skogslandskapet.

I planförslaget talas om 21st verk i Ödeshögs kommun och en årsförbrukning på 36 GWh, det kanske ska vara årsproduktion istället.

Med tanke på vad som står i föregående stycke med att landbaserad vindkraft har en nyttjandegrad i storleksordningen 25 % så ska detta redas ut och nämnas i planen.

Är det 36 GWh som är installerad eller är det vad verken producerar? Om jag läser det rätt så är det den producerade elen som redovisas men vad är den reella installerade effekten då.

Det kan tyckas vara oerhört resursslöseri med naturtillgångar i form av stål och betong när landbaserad vindkraft endast har en 25 % i verkningsgrad.

Verkningsgraden för verk i skogslandskapet är mindre där turbulens är ett stort problem.

Ska nämnas i sammanhanget att havsbaserad vindkraft har en verkningsgrad på ca 45 %.

Det talas om att vindkraft är en förnybar energikälla vilket i sig är korrekt för blåser gör det ju mer eller mindre.

Mindre blåser det när det är riktigt kallt och vi behöver elenergin. Men att själva vindkraftverket är förnybart är väl en sanning med modifikation där vissa delar såsom vingarna inte kan återvinnas och där betongen i fundamentet också ställs på prov där betong och armering ska separeras vid nedmontering av verk.

Jag vill föreslå med tanke på ovanstående att:

- Skogsbygden lämnas fri från vindkraftsetableringar
- Minsta avstånd till bostadshus inte under några förhållanden understiger 7 ggr vindkraftsverkets totalhöjd
- Inga ansökningar för vindkraft ska ske på reducerad effekt ej heller att bygglov ges i reducerad effekt.

Privatperson 9 a/b

Det anges i det nya utkastet till översiktsplan att vindbruksplanen i densamma ska ersätta den tidigare översiktsplanen för vindkraft. Avsnitten som behandlar vindkraft är dock fullständigt undermåliga och går inte på något sätt in på kriterier som kan hjälpa beslutsfattare i tillståndsärenden. Det måste finnas tydliga regler, som kan hjälpa eventuella projektörer, beslutsfattare och boende att agera i tillståndsärenden. Därför är Ödeshögs kommun återigen i ett läge där Länsstyrelsen kommer att ge kommunen underkänt och miljöskadliga etableringar riskerar att beviljas pga ett mycket dåligt förarbete av kommunen.

Följande punkter måste klargöras och vara bättre underbyggda

- Hur påverkar grupper av verk varandra? Avståndet mellan grupper är av yttersta vikt. Prövningen måste vara sådan att tillstånd för etablering krävs även om exploatören gör mindre grupper (där var och en har mindre än 25 MW effekt) för att undgå tillståndskrav. Att räkna avstånd mellan grupper som "avstånd där ljudnivån är mindre än 40dB till nästa" är orimligt.
- Ljudet måste vara mindre än 35 dB till bebyggelse. Varför man skulle acceptera högre värde (40 dB) för fast (icke planlagd) fritidsbebyggelse men inte för rörligt friluftsliv framgår inte. Vi har en fritidsfastighet i Ödeshögs Kommun och använder den just för den tysta omgivningen. Vi kräver att man sätter en gräns på max 35 dB vid tomtgräns.
- Någon generell avståndsklausul mellan fastighet och vindkraftverk räcker inte eftersom kraftverkshöjderna tenderar att öka hela tiden pga ökade effektönskemål. Därför bör man ställa avståndet i relation till totalhöjden. Ett avstånd på 7 ggr vindkraftverkets totalhöjd är därför ett minimum, helst skulle man ha en faktor 10 för att tillåta visst framtida spelutrymme.

- Krav på redovisning av ljudförändring, ev. avskavning av ytskikt som kommer att ske med kraftverkets ålder finns inte.
- Hur bullermätning efter uppförande ska ske för att säkra att den blir opartiskt gjord saknas (här kan man t ex föreskriva att mätning ska göras under ackreditering, vilket är ett rimligt krav).
- Säkerhetsaspekterna för personer som rör sig i skogsbygden (rörligt friluftsliv) saknas. Här måste tillverkarnas egna riktlinjer för säkerhetsavstånd beaktas.

Dessa har i vissa fall angivits till 500 m, vilket innebär att cirklar med 1 km diameter blir oanvändbara för friluftsliv.

- Att begränsa naturhänsynen till reservat, skyddsområde etc. är inte tillräckligt. I området (i vår fastighet bl a) finns t ex mycket fladdermöss, som är fridlysta. I grannskapet syns också en stor mängd rovfåglar. Sådana hänsyn måste tas även om inte området är klassat som generellt skyddsvärt.
- Kraftverk ska inte placeras så nära hus att skuggor kan uppstå. Med den glesa bebyggelse vi har i Sverige ska skuggproblem på hus överhuvudtaget inte uppstå. Att godta skuggor som rör sig över ens bostad en halvtimme per dag är fullständigt orimligt.
- Inga krav på hur vägar och annan infrastruktur som behövs för uppställning, montering, underhåll och service av vindkraftverken påverkar fastigheterna i närheten, finns redovisade.
- Det finns inte krav på redovisning av hur omkringliggande fastigheters värde påverkas av uppförandet av kraftverken. Inte heller krävs utredning av hur själva byggandet påverkar fastighetsägarens möjlighet att utnyttja sin fastighet och kompensation för detta. Vi kräver att berörda fastighetsägare garanteras full kompensation för värdeminskning i samband med exploatering samt kompensation för skador i samband med ledningsdragning, vägbyggnad etc.

En huvudfråga i samband med vindkraftsetablering är stödet från allmänheten. Både Energimyndigheten och Boverket betonar att man inte ska driva igenom etableringar där motståndet är stort. Följande rapport är mycket välskriven och intressant:

Klintman, M., Waldo, Å., Lunds Universitet på uppdrag av NATURVÅRDSVERKET, Rapport 5866, VINDVAL, Erfarenheter av vindkraftsetablering – Förankring, acceptans och motstånd, ISBN 978-91-620-5866-1.pdf

Författarna har följt ett stort antal europeiska vindkraftsprojekt i olika länder, både med starkt motstånd och med stöd från berörda fastighetsägare och allmänhet. Man har där funnit fyra möjliga scenarier, tabell 3 (s. 29). Ansvar för att skapa en dialog och förutsättningar för samförståndslösningar vilar helt och hållet på beslutsfattarna i kommunen. Några citat från rapporten:

”Det framstår som viktigt att etableringen inte tvingas igenom av någon utomstående aktör. Om etableringen ska fungera på lång sikt i lokalområdet krävs att hela planerings- och etableringsprocessen präglas av öppen och rak dialog med lokala aktörer, särskilt med negativa grupper.” (s. 7)

”Driv inte igenom projekt i områden med stort motstånd.” (s. 8 och 49)

Man visar fyra möjliga scenarier för bemötandet hos den berörda befolkningen beroende på hur processen hanteras, Tabell 3. Befolkningens syn på projektet och projekt-förslagens

förverkligande (s. 29). Scenarierna 1 och 2 leder till realisering av projektet medan 3 och 4 inte gör det.

	Gott stöd från allmänheten	Motstånd från allmänheten
Genomförd etablering	1. Förankring (positiv allmänhet)=>Goda möjligheter för framtida utbyggnad	2. Resignation (pga överkörd allmänhet)=>Risk för framtida motstånd
Ej genomförd etablering	3. Andra hinder (men positiv allmänhet)=>Potential för framtida utbyggnad	4. Konflikt och avbrott (negativ allmänhet)=>Små möjligheter för framtida utbyggnad

Ödeshögs Kommun har tydligen satsat på alternativ 2, resignation, vilket innebär att man inte vill ha någon dialog med berörda utan hoppas att projektförslagen förverkligas trots ett kraftigt motstånd. Sammanfattningsvis betonar författarna vikten av öppenhet och dialog, men locka inte med deltagande om det inte finns möjlighet till inflytande (s. 49). Det är viktigt att kommunen har en öppen dialog, men att förlägga ett samrådsmöte till en onsdag kl 17 är INTE att inbjuda till dialog, eftersom det omöjliggör deltagande från de flesta berörda. Detta kommer definitivt att leda till scenario nr 2, eller förhoppningsvis nr 4, enligt ovan.

Vi råder också Ödeshögs kommun att noga följa den alltmer vidgade debatten om vindkraft överhuvudtaget är ett alternativ för framtiden. Kravet på backupsystem för elkraft är t.ex. något att ta hänsyn till. För varje MW vindkraft måste alltså en MW backup i form av olja/kol, kärnkraft eller vattenkraft byggas. Röster höjs till och med i andra EU-länder, t.ex. Tyskland och Frankrike, att Sverige ska garantera deras backup eftersom de själva saknar tillräckliga möjligheter i form av t.ex. vattenkraft. Tunga forskarnamn, både nationellt och internationellt, anser att vindkraft är en återvändsgränd som skadar miljön mer än den gör nytta. Såväl nobelpristagare som industriforskare ställer sig mer och mer frågande till politikernas enögda syn på vindkraft. Ingenjörsvetenskapsakademien, IVA, med professor Harry Frank i spetsen, har bl.a. kraftfullt gått emot denna ensidiga satsning. Vindkraftsutbyggnad är något som påverkar vår miljö för en lång tid framöver och det får därför inte enbart bli ett politiskt slagträ under ett valår. Egenintressen från vissa politiker får inte heller vara något avgörande. Ett krav på opartiskhet från politikerhåll måste därför vara absolut. Enligt Energimyndighetens dokument angående riksintresse för vindkraft 2008, se <http://www.energimyndigheten.se/sv/om-oss/var-verksamhet/framjande-avvindkraft1/bygga-vindkraftverk-/riksintresse-vindbruk/>, är inte Ödeshögs kommun berörd mer än i det sydöstra hörnet av kommunen. Detta gör alltså att man inte går emot myndigheten om man avstår från en utbyggnad i de utpekade områdena i skogsbygden Järnstad-Granliden!

Privatperson 10

Utöver instämmande över synpunkter från Rättvis vinds webbformulär...

Vad jag kan läsa mig till ska Översiktsplanen vara vägledande för framtidens Ödeshög. Därför är jag orolig för vad lite det står om hur kommunen vill/ska göra med vindkraften. Det kan inte vara lätt för politiker/tjänstemän med flera, när det i stort sätt inte finns något att förhålla sig till. Andra kommuner har vindbruksplaner på 50 till 150 sidor, Ödeshög har 3-4 sidor. Varför?

I förslaget står att 45% av kommunens invånare bor på landet. Det finns en anledning till varför man valt att bo på landet. Förstör inte den möjligheten för oss som valt detta.

Ödeshög har enligt min uppfattning tagit sitt ansvar med redan byggda vindkraftverk. Inga fler "Krokeksfall"! Behövs/krävs det mer vindkraft i kommunen måste detta placeras på någon plats med få boende och med låga natur/kulturvärden.

För kommunens framtid är det viktigt att bevara en god image (ett rum för själen) med storslagen natur, djupa skogar, vackra insjöar och tystnad. Livsmiljö för fast boende, fritidsboende och turism inom kommunen måste prioriteras.

Privatperson 2

Respektavstånd

Anser att ert förslag på 40 dB(A) inte är förenligt med de erfarenheter som framkommit på senare år. Ett exempel är Mariestads kommun som har skärpt reglerna till 35 dB(A) och minst 900 meter mellan verk-bostad. Denna revidering utfördes efter byggnation av 22 st verk i Lyrestad och Valkeberg i Töreboda kommun. Det blev en sorglig erfarenhet.

Ni skriver inget om vikten av att lyssna på de boende/sakägarnas synpunkter. Viktigt att lyssna på opinionen!

Länsstyrelserna och domstolarna har tyvärr ett bristande arbetssätt eftersom de inte tar hänsyn till de domar som beslutats utan bara följer gammal uråldrig lagstiftning. Konsekvensen av detta blir att kommunen måste kritiskt granska den sökandens uppgifter och ta vara på de lärdomar som hela tiden framkommer. Ett annat exempel är att Länsstyrelserna inte anser att lågfrekvent buller är ett problem. Lågfrekvent buller ska redovisas. Naturvårdsverket arbetar på en revidering av riktlinjerna för buller som beräknas vara klart hösten 2019.

Privatperson 11

Jag anser:

- Att förslaget till ÖP:n är för allmänt hållen. För mycket lek med ord som egentligen inte "stakar ut" framtiden i Ödeshög. Förhoppningsvis kommer "våra" politiker att ta ställning och mer peka ut kommunens tänkta framtid.
- Vindkraftsdelen måste göras om från grunden då den till stora delar saknar etableringsregler m.m. Bristerna i förslaget gällande vindkraft framgår med tydlighet om man jämför förslaget på få sidor med andra kommuners vindkraftsplaner på 100-tals sidor (exv Eksjö).T.ex. finns enbart kommunens ståndpunkt gällande vindkraftsetableringar vid enskilda verk. Medelstora och stora vindkraftsansökningar är i dagens läge helt dominerande och även vid dessa ansökningar måste kommunen ha en klar och tydlig skriven uppfattning/regler i vindkraftsdelen. Eftersom detta saknas måste vindkraftsdelen göras om eller kompletteras rejält. Först då detta gjorts kan yttrandedelen genomföras. Det är svårt att yttra sig då det saknas många viktiga aspekter som oftast ingår i vindbruksplaner.
- I gamla planen angavs ett avstånd mellan bostad och vindkraftverk till 1000 meter. Detta då maxhöjden var 150 meter på verken. Nu är verken omkring 250 meter och då räcker det enligt förslaget med ca 700 meter vilket ungefär motsvarar 40 decibel. Var finns logiken och är detta politikernas vilja?
- För att undvika fler "Krokeksfall" i kommunen måste vindkraftsdelen innehålla kommunens tydliga och klara ställningstaganden. Detta för att skydda omgivningen

från vindkraftsindustrins i mångt och mycket tvivelaktiga metoder. Fler närboende till ev. vindkraft får inte drabbas! Hur mycket arbetstid och skattepengar har Krokeksfallet kostat kommunen? Tyvärr är samma problematik snarare regel än undantag vid vindkraftsetableringar runt om i Sverige. Därför är det viktigt att den nya vindkraftsdelen i ÖP:n görs klar och med tydlig fokus på folks boende för att värna om Ödeshögsbornas framtid. Inga mer Krokeksfall!

- Kommunen måste alltså ha en skriven ”rak linje” om sin inställning till dagens höga vindkraftverk/ större anläggningar. Hur ska i annat fall beslutande politiker/tjänstemän kunna ta ställning i beslut/yttrande/veto. Vindkraftsindustrin måste väl även kunna läsa sig till vad som gäller i Ödeshögs kommun gällande etableringskraven och kanske något område utpekade för vindkraft. I många andra översiktsplaner pekade ofta något/några områden ut som lämpliga för flera vindkraftverk. Dessa områden är platser där det bor så få människor som möjligt och med få natur/kulturvärden.
- Kartan över Hålatedens hag och beteslandskap är inte komplett. Gränsen går vid motorvägen vid St Åby kyrka. Detta påtalade jag även vid förra öp:n. Jag samtalade därvid med länsantikvarie Carin Claréus på Länsstyrelsen som tydligt uppgav att gränsen för hag- och odlingslandskapet går vid motorvägen. Hon uppgav även att det oinventerade området sannolikt är väl så typiskt för odlingslandskapet som det inventerade.
- Positivt att kommunen stödjer ökad solcellsanvändning.
- Bra är även att Hålatedens hag- och beteslandskap framhålls. Områdets unika värden framhålls även av Länsstyrelsen och Banverket och måste fredas helt från ev vindkraftsetableringar. Önskvärt att området ytterligare framhålls och att dess unika värden ytterligare belyses i översiktsplanen.
- Den storslagna naturen som finns på Omberg, Vätternbranten och i Hålateden/Hålatedens hag- och beteslandskap ska hållas intakt och fritt från vindkraftverk.
- Att dagens höga vindkraftverk med dess buller, skuggor och dess högintensiva vita ljus skulle förstöra Ödeshögs känsliga natur.
- I förslaget till ny vindbruksplan finns praktiskt taget inget om hänsyn och skydd för boende och djurliv vid vindkraftsetableringar. Innan valet 2018 sade sig politikerna i detta sammanhang starkt vilja värna både boende och växt- och djurliv. Beslutande politiker måste nu vara konsekventa och ta ansvar för alla i kommunen, inklusive de 45 % som bor på landsbygden.
- Att ett respektavstånd på 7 ggr vindkraftverkets totalhöjd ska gälla mellan bostad och vindkraftverk.
- För kommunens framtid är det viktigt att bevara en god image (ett rum för själen) med storslagen natur, djupa skogar, vackra insjöar och tystnad. Livsmiljön för fast boende, fritidsboende och turism inom kommunen måste prioriteras.

Min förhoppning och bestämda uppfattning är att vindkraftsdelen måste göras om alternativt kompletteras rejält och att vi därefter åter får yttra oss. De politiska vallöftena och värderingarna måste tydligare styra vindkraftsavsnittet.

Privatperson 13 a/b

Vi har studerat den nya översiktsplanen och vi tycker att många punkter leder i rätt riktning.

Naturligtvis finns det områden där konflikter kan komma att uppstå och där är det viktigt att prioritera rätt.

När det gäller vindkraft – för att ta ett viktigt exempel – kan det finnas konflikter mellan strävan efter ha så mycket så kallad förnybar energi som möjligt och därmed vara kommunen i topp på detta område, och människornas livskvalitet samt naturens tillstånd.

I förslaget till ny vindbruksplan finns det praktiskt taget inget om hänsyn och skydd för boende och djurliv vid vindkraftsetableringar. Innan valet 2018 sade sig politikerna i detta sammanhang starkt vilja värna både boende och växt- och djurliv. Även på rättvis-vind årsmötet i Boet kunde upplevas att man från kommunens sida vill leva efter det. Varsågoda och följ detta nu och ta ansvar för alla i kommunen, inklusive de som bor på landsbygden!

För kommunens framtid är det viktigt att bevara god image (ett rum för själen...) med så mycket opåverkad natur som möjligt, djupa skogar, vackra insjöar och tystnad. Det verkar kanske, att de ovan nämnda fenomenen inte är så viktiga jämfört med ekonomisk tillväxt, fri tillgång till energi, att kunna köpa allt så billigt det bara går, mm. Men tyvärr är allt på jorden sammankopplat och vi vet ju emellertid tillräckligt mycket om mångfaldens ned(åt)gång i naturen och vad det kommer att betyda för människor. Vårt naturliga område har blivit mycket sårbart och att det inte står ut med mer.

Vi har t ex flera gånger sett en tjädertupp i närområdet till vår tomt i Kälkebo (senast 16 januari i år) och den här fågeln kommer högst troligt att försvinna när det byggs 250 m höga torn mitt i skogen. Och det är ju bara byggandet, inte bara skyhöga torn, det blir buller, onaturligt rörelse och skugga mm.

Förnybar energi är inte allt! Vindkraft är inte allt! Inte heller löser det alla våra miljöproblem, utan de kan medföra nya. Den storslagna naturen som finns på Omberg, Vätternbranten och i Hålatedens hag- och beteslandskap ska hållas intakt och fritt från vindkraftsverk.

Vi tycker att svaret på den här frågan är klart: Människornas livskvalitet är av högre vikt. 45 procent av Ödeshögs befolkning bor på landsbygden och det går inte att äventyra deras livskvalitet. På samma sätt som man aldrig skulle bygga ett 250 m högt vindkraftverk i Ödeshögs centrum, så går det inte på orimligt kort avstånd från ett boende på landet.

Facit

Livsmiljön för 1. Fast boende, 2. Fritidsboende och 3. turism inklusive naturvärdena inom kommunen måste prioriteras. Vi anser att ett respektavstånd på minst 7 ggr vindkraftverkets totalhöjd ska gälla mellan bostad och vindkraftverk.

Formulär förmedlat av föreningen RÄTTVIS VIND i Holaveden (undertecknat av 98 personer)

Kommunens kommentar: Föreningen RÄTTVIS VIND i Holaveden har tagit fram ett formulär med förtryckt yttrande som 98 personer har undertecknat. Nedan redovisas yttrandet.

Nedanstående är mitt yttrande:

- den storslagna naturen som finns på Omberg, Vätternbranten och i Hålateden/Hålatedens hag-och beteslandskap ska hållas intakt och fritt från vindkraftsverk.
- jag anser att dagens höga vindkraftverk med dess buller, skuggor och dess högintensiva vita ljus skulle förstöra Ödeshögs känsliga natur.

- i förslaget till ny vindbruksplan finns praktiskt taget inget om hänsyn och skydd för boende och djurliv vid vindkraftsetableringar. Innan valet 2018 sade sig politikerna i detta sammanhang starkt vilja värna både boende och växt-och djurliv. Beslutande politiker måste nu vara konsekventa och ta ansvar för alla i kommunen, inklusive de 45% som bor på landsbygden.
- jag anser att ett respektavstånd på 7 ggr vindkraftverkets totalhöjd ska gälla mellan bostad och vindkraftverk.
- för kommunens framtid är det viktigt att bevara en god image (ett rum för själen) med storslagen natur, djupa skogar, vackra insjöar och tystnad. Livsmiljön för fast boende, fritidsboende och turism inom kommunen måste prioriteras.

Kommunens kommentar: Utöver ovanstående yttrande har nedanstående personer kompletterat med övriga synpunkter, vilka redovisas nedan.

KW Rolehed

Jag anser att ett respektavstånd på 10 ggr vindkraftverkets totalhöjd ska gälla mellan bostad och vindkraftverk.

Privatperson 14 a/b

Vindkraftverken blir större och högre, 250 m. Infraljud och lågfrekventa ljud måste kunna beräknas.

Definitivt stopp för gruvan i Norra Kärr.

Riskanalys måste göras. Vatten är grunden för allt mänskligt liv. Vårt grundvatten och Vättern ska vara rent.

Kommunikationer för alla. Många saknar. Motala lasarett - hemresa??

Privatperson 15 a/b

Vi är många som vill se ett stopp för utbyggnad av flera vindkraftverk! Planer för gigantiska verk i Hållavedens skogsbygd förskräcker. Ödeshögs kommun har redan tagit ett stort ansvar för vindkraftens utbyggnad i Sverige. Nu räcker det!

Privatperson 16

Har tidigare bott 500 m från vindkraftsverken i Glänås/Kyleberg och varit utsatt av både buller hög/lågfrekvent och vet vad skuggor kan ställa till med. Ödeshög har tillräckligt med verk.

Privatperson 17

Vindkraftverk finns tillräckligt många på Slättlandet, vi behöver inte förstöra skogen också.

Privatperson 18

(översatt från tyska) Jag har erfarenheten av att sova nära ett vindkraftsverk eller rättare sagt inte sova. Vi har flyttat hit långt ifrån för att komma ut i naturen. Nu vill vi inte förlora det till energibolagen.

Privatperson 19

(översatt från engelska) Det skulle vara väldigt tråkigt att behöva sälja och flytta efter att vi har hittat ett sånt härligt ställe. Efter all kärlek och omtanke vi har lagt ner på vårt hus

skulle det inte vara det samma när fåglarna och djuren skulle försvinna när vindkraftsverk kommer. Jag är från Nya Zeeland och för tillfället är det mycket vackrare här än där jag växte upp.

Privatperson 20

Med de kulturella och historiska "skatten" som finns i Ödeshög så borde kommunen satsa stort på turism och evenemang av god kvalité.

Privatperson 21

För drygt 10 år sedan köpte vi grannhuset Prästaboda och rustade upp det för uthyrning. Gästerna kommer tillbaka år efter år för att njuta och varva ner i den tysta och orörda naturen. En vindkraftsexploatering i närområdet likt den som planerades i Järnstadområdet tidigare skulle effektivt kväva uthyrningen.

Privatperson 22

Det är glädjande att de unika miljöer som finns i Holaveden äntligen uppmärksammas av kommunen. Nu förväntar vi oss att översiktsplanen formuleras så distinkt att den så långt som möjligt förhindrar framtida skadliga exploateringar. Det är inte tillräckligt med den till intet förpliktigande formuleringen som "restriktivitet vid tillståndsgivning".

Privatperson 23 a/b

Dagens höga vindkraftsverk kan ge störande buller och skuggor.

Privatperson 24

Jag tycker inte att vindkraften är ekonomisk försvarbar. Och dessutom förfular den landskapet.

Privatperson 25

Ödeshögs kommun är en bra kommun med vacker natur och ett bra läge.

På landsbygden finns mängder av sommarstugor där människor bor som sökt sig hit från stress och buller, till lugnet och den fina omgivningen.

Vi behöver alla en sån plats !!!

Förstör inte det med massa vindkraftsverk. Satsa istället på att locka hit folk med hjälp av den fina naturen och det perfekta läget.

Och vad händer med värdeminskningen av fastigheterna som blir drabbade? Är det bara för fastighetsägaren att acceptera det? Så kan det ju inte få gå till.

Privatperson 26

Vi önskar inte någon ytterligare vindkraft i Ödeshögs kommun. "Måste" det byggas ska det placeras där det bor så få människor som möjligt, eller allra helst där det inte bor några människor. Vindkraften ska inverka så lite som möjligt på naturen.

Vi bor inom Hålavedens hag- och beteslandskap, tyvärr kom inte vår fastighet med på grund av att den inventering som gjordes av området är ofullständig. Vi tycker att det är ett gravt fel som gjorts och som kan få ödesdigra konsekvenser för oss som bor inom Hålavedens hag- och beteslandskap.

Vi har ett rikt djurliv inpå knuten som kommer drabbas hårt av att få sina strövområden förstörda av vindkraftverk. För ett par veckor såg vi två friska rävar på vår promenad, vilket var länge sedan vi upplevde. Vad kommer hända med allt vilt om det kommer vindkraftverk på deras marker, de kommer tvingas att flytta precis som människorna får göra som kommer drabbas av oljuden och irritationen som dessa vindkraftverk skapar.

Privatperson 27

Mycket viktigt att vi gräsrotter får yttra oss och att ni verkligen lyssnar på oss som bor i tystnaden. Vi som bor här njuter av tystnaden och vill fortsätta så.

Privatperson 28

Förstör inte den fina natur som finns i kommunen. Är en trogen besökare till både Hästholmen och skogarna i Håveden.

Privatperson 29 a/b

Jag är uppvuxen i Ödeshög och vill fortsätta kunna komma hem till Ödeshög och mina föräldrar för att njuta av naturen och tystheten runt om i Håveden. En dag kanske jag/vi vill flytta tillbaka, dock inte om det är fullt av vindkraft runt om i Håveden.

Privatperson 30

Jag ber att ni inte ställer upp vindkraftsverk i Håveden. Verket kommer att reta många. Ni vet vilket elände de har haft i Krokek.

Privatperson 31

Bygg vindkraftsverken där inga människor bor ex. i havet eller i fjällen där ingen vistas.

Privatperson 32

Ödeshögs kommun har redan förstört utsikten med 3 vindkraftsverk i St. Lund mot Omberg från Skrädeberg vilket är en kriminell handling mot oss som är utsatta för vindkraftverk. Den enda rena elkraften är funktionskraften!!!

Privatperson 33

Låt Håveden förbli ett tyst område, helt fritt från störande element, tex vindkraftverk eller gruvan!

Privatperson 34

Jag tycker att Håveden ska vara undantaget från vindkraft!

Privatperson 35

Det som jag och min nyblivna hustru uppskattar så högt med bygden är just tystnaden och stillheten i denna storslagna natur. Set som också skulle vara den största anledningen till att vi kan tänka oss att etablera oss och starta företag i bygden. Naturligtvis måste utvecklingen gå framåt, men att etablera storskalig vindkraft i område gör ju att den unika miljön blir ödelagd. Modernare lösningar vore ju att föredra. Solceller. Andra typer av vindkraftsverk som inte stör omgivningarna och den biologiska mångfalden, som allt levande är beroende av.

Privatperson 36

Kan man inte placera ev. vindkraftverk längs E4:an. Där är det ju ändå aldrig tyst.

Privatperson 37

Bygger ni vindkraft i skogen flyttar vi till Norge! Och ni får stå för värdeminskningen på huset! Så är det, ni ska inte behandla människor hur som helst! Bygg dom på eran jäkla bakgård om ni är så sugna! Men tydligen är dom för farliga att ha i stan?

Privatperson 38

När jag som Ödeshögsbo vill koppla av är det guld värt att ha tysta Hålaveden på så nära avstånd. Man tar bilen eller cykeln från Ödeshög och på ett kick är man framme. Det vore ytterst ledsamt och tråkigt om den möjligheten försvann.

Allt bra man hör om Ödeshögs skogsbygd, speciellt från människor som precis har flyttat hit eller de som bara har sommarstugan här. Folk som kommer utifrån och därmed har lättare att veta vad som lockar med Ödeshögs kommun. Tar vi dessa människors val att flytta hit för givet? Något gjorde att de valde just denna kommun och det var knappas vindkraftverk i skogen.

Privatperson 39

Som boende inne i Ödeshög är närheten till tystnaden och lugnet som Hålaveden erbjuder väldigt viktigt. En lugn och fridfull skog dit man tar sin tillflykt – eller för den skull sin söndagsutflykt, är bland det viktigaste kommunen har att erbjuda så förstör inte det, snälla.

Privatperson 40

Låt oss fortsätta att älska denna vackra miljö som blivit vårt andningshål och en reträttplats för vår familj med fyra generationer i mer än femtio år hitintills! Och för så många andra så väldigt mycket längre! Förstör inte lugnet, miljön o de stjärnklara nätterna, de vackra tysta skogarna, våra fasaners gömställen och våra barnbarns minnen och framtida själsligt energigivande miljö! Vi vill inte lämna detta för att leta efter en klokare kommun där man förstår värdet av en säregen miljö med en rik flora och fauna som finns här nu men som blir väldigt svår att återskapa när skadan redan är skedd! Kommunen är rik på sin placering, sin miljö och natur! Låt oss värda detta och komma ihåg vilka våra tillgångar är!

Privatperson 43

Landsbygden behöver fler pull-faktorer för att människor ska flytta hit. Med tanke på dagens intresse för hur vi påverkar vår miljö på negativa sätt borde vindkraft anses som en Push-faktor med tanke på det vis det skadar både människor och vår miljö + djur. Vi vill ju inte att befolkningen ska bojkotta landsbygden för staden.

Privatperson 41

Den vackra naturen är en gåva till djur, växter och människan – ett hem. Djur och växter har ingen talan, men det har den ofta så dumma människan. Naturen är en viloplats för oss alla – en plats för tystnad och återhämtning i en värld som hela tiden surrar och klingar. Människan bor i ett ekorrhjul, inte i ett ekorrbö. Den vackra naturen är Ödeshögs, vår allas stora skatt. Om vi tar in vindkraftverk – Blir vi inte rikare, utan mycket fattigare. Det surrar ju överallt runt omkring vår lilla kommun. Den som vill ha ett vindkraftverk kan ställa upp verket vid sitt eget köksfönster – då skadar det ingen annan. Jag bara frågar: varför ska vi slå ner en annan människa för vår egen nytta? Tack, att ni inriktar er mot solkraften – där går utvecklingen med stora steg framåt.

Privatperson 42

Utvecklingen behöver ju gå framåt med detta är ju så anmärkningsvärt. Det finns ju både solpaneler i olika format och andra typer av vindkraft som inte stör omgivningen alls i lika hög grad och som dessutom är mycket effektivare.

Tex vertikalverk som genererar optimalt med energi under lika förhållanden. Detta att göra industrimark av oexploaterad natura2000 områden är så grymt och kränkande. Det driver både människan och djur från sina hem. Tänk istället på hur denna del av naturen och miljön kan gynna och vara förebild för framtida generationer när de väljer livsstil. Vad som också måste tas i betänkande är att vi inte får tillbaka den biologiska mångfalden om vi förstör den miljö som är förutsättningarna för att vi ska få grödor som ger oss mat. Återigen vi behöver inte förstöra allt som tidigare generationer tagit för självklara. Den kunskapen finns ju här och behöver ges vidare till framtida generationer.

Hålaveden

Kommunens kommentar: Hålaveden har beskrivits och avgränsats i ett belt nytt hänsynskapitel - Landskapskaraktärer. Här beskrivs kommunens landskapstyper och vilka värden som är kopplade till landskapet. Hålaveden beskrivs som ett specifikt område. I samband med revideringen av översiktsplanen bjöd kommunen in boende, verksamma och intresserade till en workshop med temat: Vad är Hålaveden? Kunskap och avgränsning är hämtad från denna workshop.

Kristdemokraterna i Ödeshög

Kartbilden som beskriver Hålaveden behöver kompletteras enligt länsstyrelsens definition. Detta innebär att:

- Dagens kartbild beskrivs som ”inventerat område”
- Området från dagens bild till Tranås kommun streckmarkeras och benämns ”ej färdiginventerat område”
- Området från dagens bild till gamla E4:an streckmarkeras och benämns ”ej färdiginventerat område”

Centerpartiet i Ödeshög

Oklart vad gränserna går till Hålavedens hage och odlingslandskap.

Föreningen RÄTTVIS VIND i Hålaveden

Vi har tagit del av den tidiga medborgardialogen inkl. enkäter. Av dessa framgår att den helt överlägset enskilda faktor (20-25%) som får folk att välja att bo i eller flytta till kommunen är närheten till naturen. Det är därför lovvärt att det i planförslaget på många olika ställen poängteras vikten av vår unika, varierande och skyddsvärda natur, t.ex. sid. 22, 35, 53, 63, 77, 96, 103, 104, 109, 142, 143, 153, 167.

På sidan 141 framgår att den framtida järnvägen Götalandsbanan inte ska dras genom Hålaveden. Detta är ytterligare ett bevis på Hålavedens höga naturvärden eftersom Banverket i sin landskapsanalys ansåg det uteslutet att förstöra områdets unika natur. Även Länsstyrelsen har tidigare ett flertal gånger konstaterat vilka oerhört stora värden som finns i Hålaveden. I skrivelse från Kultur- och samhällsbyggnadsenheten 2013-10-25 med rubrik ”vad vill Länsstyrelsen med Hålaveden” (Bilaga 1) lyfts Hålavedens otaliga värden fram. Länsstyrelsen påpekar även i sitt samrådsyttrande över Vindkraftsprogram 2009-09-015

(bilaga 2) att det är viktigt att kommunen värnar och lyfter fram Hålavedens unika värden i översiktsplaneringen.

Definitionen av vad som menas med Hålaveden respektive Hålavedens hag- och odlingslandskap är ibland oklar. Kartbilden 07 (Hålavedens hag- och beteslandskap) är missvisande. Rimligen tillhör även området norr om Skramlan- Åryd- Brodderyd och fram till E4:an detta landskap, se även t.ex. sid 63 i planen. Länsstyrelsen har även i ett par skrivelser angett att Hålaveden avgränsas i norr av E4:an. Vi tror att denna karta kommer från Länsstyrelsens inventering av Hålaveden. Enligt K Clareus på länsstyrelsen i Östergötland avbröts denna inventering p.g.a. bristande resurser, därav de vita områdena i norra delen. Enligt Clareus är de oinventerade områdena sannolikt bland de mest typiska för hag-och beteslandskapet. Enligt NE är Hålaveden ett skogrikt område mellan Vättern och Sommen. Att området i hela södra delen av kommunen utgörs av Hålaveden är väl klart men på vilka grunder har gränsen dragits mellan det som kallas hag-och beteslandskap och de mera

sydöstra delarna? Varför anses inte Trehörna med omnejd ingå i det som kallas hag- och beteslandskap?

Privatperson 12

Mitt yttrande berör uteslutande Hålaveden och frågan om eventuella vindkraftsetableringar i området. Det är mycket positivt att den problematiken nu får ett relativt stort utrymme i det nya planförslaget. I den tidigare planen berördes den nämligen inte överhuvudtaget och områdets unika naturvärden beskrevs inte alls. Nu har det skett ett omtänkande huvudsakligen tack vare ökad kunskap om Hålavedens unika kvaliteter.

Framför allt lyfter planförslaget fram betes- och haglandskapet, som är unikt inte bara för Östergötland utan praktiskt taget hela landet. Det är nämligen en landskapstyp som mer eller mindre försvann i och med de stora rationaliseringarna inom jordbruket. Det man då inte tänkte på eller inte hade kunskap om var att man därmed utrotade en av våra viktigaste biotoper. Därför är de få kvarvarande hag- och betesmarkerna i Hålaveden oerhört väsentliga inte bara på grund av sina skönhetsvärden utan också för sin stora betydelse för vissa hotade arets överlevnad.

Boverket gav 2009 ut sin skrift "Vindkraftshandbok", en handledning för kommunernas vindkraftsplanering. I den ges många kloka råd där varsamhet ges hög prioritet. Detta gäller t ex för det som man kallar landskapsrum med upplevelsevärden. Exempel på sådana är bl a "ålderdomliga landskapsrum där ålderdomligheten i sig är en förutsättning för upplevelsen och förståelsen av landskapet, t ex en bymiljö eller ett ängs- och beteslandskap". Däremot nämner inte Boverket den biologiska betydelsen av sådana miljöer, vilket för tio år sedan inte ansågs viktigt men som idag är högaktuellt.

Idag finns det fortfarande bönder med djurbesättningar i området och ideella krafter som vårdar slätterängar. Hur länge detta kommer fortgå kan jag inte yttra mig om men deras insatser är nu viktigare än någonsin. Utan ängs- och betesmarkernas flora och fauna kollapsar hela ekosystemet. Inga insekter, ingen pollinering. I Kina har man tvingats använda sig av människor för att klara pollineringen. Kanske ett sätt att få våra invandrare i sysselsättning men knappast en i längden hållbar lösning.

När det gäller skogens skötsel i Holaveden finns det tyvärr flera avskräckande exempel på förfärliga kalhyggen i stället för varsam gallring, riktiga skamfläckar. Lyckligtvis finns det

även här ideella mycket kunniga motkrafter som sköter sin skog med stor omsorg och sprider sin kunskap om skonsam skogsvård i hela landet. Det senaste exemplet på detta nytänkande är ett område i Siggeryd som nyligen invigdes av länsstyrelsen, som i fortsättningen ansvarar för skötseln.

Utöver omvårdnaden av landskapet har en mängd verksamheter skapats i Hålaveden som i flera fall blivit kända långt utanför vårt lands gränser som t ex Ullspinneriet och Urnatur. Vissa små centra som t ex Halvarby har blivit mycket livligt besökta tack vare de verksamheter som bedrivs där. Julmarknaden i Boet och adventskaffet i bygdegården drar till sig stora mängder besökare från när och fjärran. Bygdegården har dessutom blivit ett kulturellt centrum med teaterföreställningar, föredrag och olika lokala arrangemang i en omfattning som inte finns i vår tätort. De ekologiska grönsaker som sommartid säljs varje tisdag på torget i Ödeshög kommer naturligtvis också från Hålaveden, liksom björksavsglöggen och grillkolen. Här finns alltså många eldsjälar, den kanske viktigaste förutsättningen för ett områdes utveckling.

Hålaveden har dock enligt min uppfattning alltför länge behandlats styvmoderligt. Vi har fina broschyrer om Tåkern och Omberg men inte någon som presenterar Hålaveden, ett stycke Sverige som i mångt och mycket visar på det som en gång var, men vars befolkning samtidigt är öppen för nya möjligheter. Hoten mot området har de senaste åren varit många och kvarstår. Utan Rättvis vinds oförtrutna kamp hade vid det här laget hela området varit fullproppat med vindkraftverk. Hittills har man kunnat hejda utbyggnaden med undantag för verket i St Krokek, som jag återkommer till. Gruvan i Norra Kärr är för tillfället stoppad men hotet kvarstår.

Planförslaget förordar en mycket restriktiv hållning till nya vindkraftverk i Hålavedens hag- och odlingslandskap med stränga prövningskrav. Detta är en ohållbar rekommendation. Det skulle bli innebära att resten av Hålaveden skulle kunna upplåtas för nya verk. Vindkraftverk där är också oförenligt med planens förslag att kunna erbjuda tystnad och öppna siktlinjer åt sina besökare. Tystnad är i dagens samhälle nästan obefintlig och behovet av denna bristvara stort. Att kunna se långt utan störande inslag är också en lisa för själen. Redan 2009 skrev Boverket: "Landskap och byggnadsmiljöer utan betydande moderna inslag är känsliga för vindkraftverkens visuella påverkan." På ett annat ställe påpekar Boverket att det är viktigt att värna om landskapsrum som "erbjuder lugn, tysthet, avskildhet, storslagenhet. Dessa miljöer har ofta stor symbolisk betydelse sedan lång tid och vårt behov av dem förväntas öka." Nu är vi framme vid denna punkt. Behovet är ofantligt!

Hålaveden är förskonad från stora genomfartsvägar. Dessa omger området, genomkorsar det inte. I stället finns ett otal små slingrande landsvägar med obefintlig trafik idealiska för cykelturism. Jag själv cyklade runt överallt på dessa då jag för 25 år sedan flyttade hit. Det enda jag saknade var små rastplatser, bara en enkel bänk, där man kunde äta sin medhavda matsäck. För vandrare finns Östgötaleden. Jag misstänker att den på sina ställen behöver röjas. Också längs den saknas rastplatser. Detta är en viktig uppgift för kommunen om man vill göra allvar av sina planer för Hålaveden. En annan viktig uppgift för kommunen vore att komma i kontakt med boende i området, som är villiga att berätta om sin hembygd eller har övernattningsrum att hyra ut.

På sikt bör kommunen sträva efter att få hela Hålaveden klassat som riksintresse. Sker detta är vindkraftsfrågan ur världen. I dagsläget måste den nya planen fastställa att inga vindkraftverk får uppföras någonstans i området. Ett enda verk är nog för att förstöra

mycket för många. Det visar inte minst det olycksaliga verket i St Krokek, som trots sin ringa höjd förpestat tillvaron för en hel trakt. Och då rör det sig ändå om ett litet verk. Låt Hålaveden förbli en plats för människor!

Komplettering till ovanstående

Efter att ha studerat kartmaterialet fann jag det nödvändigt att göra följande påpekanden. Själva definitionen av vad som är Hålaveden är diffus. Under rubriken Hålavedens odlingslandskap sägs att det oklart var exakt Hålavedens hag- och beteslandskap börjar. ”Slätten övergår till ett hag- och beteslandskap ungefär i höjd med E4:an.” Vad betyder ungefär?

Tittar man kartmaterialet blir förvirringen ändå större. Där sträcker sig nämligen hag- och betesmarkområdet ända till Rök d v s hela den s k övergångsbygden inkluderas. Andra kartor ger en motsatt bild. De visar nämligen att en ansenlig del av Hålaveden omedelbart söder om St Åby kyrka inte alls är en del av hag- och betesmarksområdet. Det betyder bl a att hela Åbygatan ligger utanför nämnda område.

Innan E4:an byggde gick gräsen för Hålaveden och dess hag- och betesmarksområden på ett naturligt sätt omedelbart söder om den gamla riksettan. Byggandet av motorvägen har tydligen skapat förvirring. Faktum kvarstår dock. Gränsen går fortfarande vid kyrkan, även om motorvägen skurit sönder området. Bebyggelsen längs Åbygatan är mycket gammal. Det gäller inte minst Kroxeryds kvarn som en gång drevs av Alvastramunkarna. Från Kroxeryd går en väg in till vänster och där ligger flera gårdar där ett gammaldags jordbruk bedrivs. Att detta urgamla odlingsområde inte skulle ingå i hag- och betesmarksområdet är naturligtvis fullständigt orimligt.

Lika orimligt och obegripligt är det helt plötsligt går ner en kil till Skramlan, som ju ligger vid fortsättningen av vägen mellan St Åby och Boet för att sedan fortsätta ner mot Smålandsgränsen. Denna väg är ju den gamla vägen mot Tranås, vilken först i mitten av 1900-talet kompletterades med ytterligare en väg dit. Från kilen går bl a en väg till Månsabola, som inte finns utmärkt på kartan, en annan orimlighet eftersom denna gård i alla år bl a bedrivit skogsarbete och blivit uppmärksammas av länsstyrelsen för sin unika verksamhet.

Påpekars skall också genom hela Järnstadskogen gick från Rävskinnshult den gamla kyrkstigen ner till St Åby kyrka längs denna fanns ett otal små torp med små odlingslotter. Torpen är för länge sedan rivna och odlingslotterna igenvuxna men torpen är utmärkta med skyltar. Dessutom har Verner Ax, som växte upp i Laxhemmet, i sin bok ”Jag växte upp i Holaveden – Minnen från Laxhemmet och Järnstadskogarna” gett en ingående beskrivning av alla torpen längs stigen och människorna som bodde där. Kyrkstigen vore värd att göras i ordning till en vandringsled!

En annan egendomlighet är att hela östra delen av Holaveden inte alls är utmärkt. Där finns en lång rad värdefulla hag- och betesmarker som Tjurtorp, Givetorp, Gissletorp m fl för att inte nämna den verkliga pärlan Sättra ängar, som inte ens är utmärkt på kartan. Sättra ängar är ett naturreservat med gamla lövängar och slingrande grusvägar och med en otrolig blomsterprakt. Senare på sommaren betas området. Att ett sådant område, som enligt min uppfattning, är ett av kommunens värdefullaste, inte ens nämns i planen, är obegripligt.

Slutsats: Alla vita områden på kartan måste bli gröna. Dessutom måste hag- och betesmarker utanför Holaveden förlora sin markering.

Privatperson 8

I övrigt har Privatperson 12 lämnat in några skrivelser som tar upp Holaveden mm. att beakta.

Dagen till ära framhålls Ödeshög i SVDs miljö och klimatdebatt av klimatpolitiska rådet som råvarutillgång i EU, därmed faller det på kommunens ansvariga att skärpa övergripande bevakningen medborgarnas rättigheter. Mineralerna finns att utvinna i statens redan brutna deponier Se 40- 45 min i i programmet där Johan Kylene stiernan målar upp hålet i Holaveden:

<https://www.svtplay.se/video/23059706/forum/forum-4-sep-09-00-4?start=auto>

Privatperson 10

Hålavedens hag- och beteslandskaps karta är fel. Enligt ”alla” går den fram till E4:an. Syns tydligt på kartbilaga nr 7 att hag o beteslandskapet inte är färdiginventerat. Tre jämna fina kanter medan den i norr är väldigt ojämn.

Bebyggelse

Länsstyrelsen Östergötland

Jord- och skogsbruk, areella näringar

Den föreslagna bostadsutvecklingen av Ödeshög åt sydväst innebär förlust av jordbruksmark som är av särskilt god beskaffenhet. Kommunen bör överväga om denna mark ska exploateras alls eller i tas i anspråk i sista hand när behov inte kan tillgodoses någon annanstans på orten och då kan en etappindelning vara värdefull. Även föreslagen bostadsutveckling åt sydsydöst i Hästholmen skulle innebära förlust av jordbruksmark av särskilt god beskaffenhet. Denna mark bör undvaras eller exploateras i sista hand och i så fall med etappindelning för succesiv utveckling.

Kommunens kommentar: De utpekade utvecklingsområdena som ligger kring Ödeshögs tätort är endast områden som redan är planlagda för ändamålet (bostäder eller industri). Översiktsplanen har förtydligats gällande de strategiska områdena som hänsynsområden och hur kommunen strategiskt vill hantera dessa. Gällande utvecklingsområdena i Hästholmen har kommunen bedömt att det behövs flera alternativa områden för bostadsutveckling då det dels är privata markägare som i stor grad styr utvecklingen samt risken för att arkeologiska fynd vid utredning kan påverka möjligheter till utbyggnad.

Strandskydd

För att underlätta för efterföljande prövningar kan översiktsplanen med fördel sprida information kring strandskyddets tillämpning. Länsstyrelsen ser gärna att följande information tillförs: hur strandskydd hanteras vid detaljplanprocesser, att det måste finnas särskilda skäl enligt miljöbalken för att få dispens och att åtgärden inte får strida mot strandskyddets syften, de särskilda skälen och förbuden inom strandskyddat område samt att det finns ett krav på fri passage för växt- och djurlivet och allmänhetens tillträde när en strandskyddsdispens beviljas eller strandskyddet upphävs

Kommunens kommentar: Strandskyddskapet har kompletterats med information.

Kulturmiljövård

Länsstyrelsen välkomnar och ser fram emot att ta del av den byggnadsinventering som ska tillföras planen i granskningskedet. Länsstyrelsen noterar att viss kulturhistorisk bebyggelse finns i Ödeshögs tätort som inte omfattats av de utpekade områdena i planen. Det bör hanteras i den fortsatta processen. Inventeringen kommer att utgöra ett grundligt planeringsinstrument. Kommunen kan med fördel utöka arbetet till att omfatta hela kommunen. Ekonomiskt stöd för detta kan ansökas om hos Kultur- och planerheten senast den 31 oktober varje år.

Kommunens kommentar: Kulturmiljöinventeringen har kompletterats med Hästholmen och kyrkbyarna.

Byggnadsminnen, kyrkoanläggningar med begravningsplatser och fornlämningar är skyddade genom Kulturmiljölagen (1988:950). Det rekommenderas att en analys av kommunens fornlämningar och vilka områden som är känsliga ur olika aspekter tas fram. Det skulle ge en fördjupad kunskap och ett bra underlag som underlättar vid framtida detaljplanering. Översiktsplanen bör även på karta redovisa de lagskyddade byggnadsminnen och kyrkoanläggningar som finns i kommunen. Information om skyddade fornlämningar hittas på riksantikvarieämbetets hemsida.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med ett kartlager för kulturmiljö regionalt värdefull där byggnadsminnen ingår. Kartunderlaget är inhämtat från Länsstyrelsens kartmaterial. Dock redovisas ej kyrkoanläggningar. Fornlämningar hänvisas till riksantikvaries hemsida.

Länsstyrelsen vill informera om den landskapsanalys som finns framtagen för länet, vilken med fördel kan användas i arbetet med att precisera särskilt värdefulla kulturmiljöer bestående av landskap, bebyggelse och fornminnen, den rapporten såväl som andra framtagna planeringsunderlag finns på planeringskatalogen.se. Länsstyrelsen uppmuntrar även till att använda instrumentet områdesbestämmelser för att varsamt utveckla utpekade kulturmiljöer.

Länsstyrelsen noterar att det i text omtalade kulturmiljöområdet Hålavedens odlingslandskap av misstag inte visas i kartmaterialet för kulturmiljöer. Kartan bör kompletteras.

Kommunens kommentar: Kartan visar avgränsning Hålaveden som beskrivs som ett område där de kulturhistoriska-, natur- och sociala värden sammanfaller. Ett nytt kapitel har lagts till som beskriver Landskapskaraktärer och är hämtade från arbetet med åtgärdsvalsstudier för ny höghastighetsjärnväg Linköping–Borås samt Jönköping–Malmö tog Trafikverket fram en underlagsrapport för att beskriva södra Sveriges landskapskaraktärer. Översiktlig landskapskaraktärsanalys, södra Sverige.

Samråd har skett med Statens fastighetsverk, yttrandet lämnas i sin helhet. Länsstyrelsen delar bedömningen angående Ellen Keys strand.

Kommunens kommentar: Området kring Ellen Keys strand och Södra entrén till Omberg har justeras efter särskild dialog med Sveaskog, Ellen Keys strand och Statens fastighetsverk.

Region Östergötland

Översiktsplanen beskriver ambitioner kopplat till gestaltning och arkitektur, som en del i att utveckla orternas trivsel och attraktivitet. Medveten och högkvalitativ utformning av offentliga miljöer är verkligen inte mindre viktigt i länets mindre kommunhuvudorter,

snarare går det att föra ett resonemang att det är särskilt viktigt att de tillskott i den byggda miljön som genomförs ses som medel för att stärka kvaliteten i de offentliga miljöerna. Inriktningarna är strategiska och blir viktiga att behandla i det genomförandeavsnitt som ska utvecklas inför nästa skede i planprocessen.

Kommunens kommentar: Området kring Ellen Keys strand och Södra entrén till Omberg har justeras efter särskild dialog med Sveaskog, Ellen Keys Strand och Statens fastighetsverk.

Privatperson 8

Märklig hållning att man skall lyfta fram enbart boendemiljöer där kommunalt avlopp finns att tillgå. Och där i mellan dra cykelstråk.

Vad undertecknad känner till så lär utredningar som talar för minimala utsläpp X antal meter från fungerande infiltrationer och markbäddar. Lägg krutet på det som kommer riskera kommande generationers förutsättningar att existera i kommunen.

Vet man inte vart man är på väg- kommer man inte dit man vill.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen lyfter att boende är viktigt i hela kommunen, i tätorterna, byarna och landsbygderna. För de större utbyggnadsområdena är det lämpligt med gemensamt vatten och avlopp och där det är möjligt bör det kopplas till kommunala nätet. Parallellt med översiktsplanen pågår ett arbete att ta fram en Vatten- och avloppsplan.

Hästholmen

Kommunens kommentar: Kapitlet Hästholmens tätort har reviderats tillsammans med att målbild för attraktivare Hästholmen har tagits fram. Utvecklingsområden har justerats och i vissa delar möjliggöra mer flexibla användningsområden. Utveckling av grönstråket utmed Vättern har lyfts som utvecklingsområde.

Kristdemokraterna i Ödeshög

Det bör framgå att vi vill bygga lägenheter inte bara småhus i Hästholmen (s59). Utredda +65 boende i Hästholmen (s113).

Om möjligt, att i Hästholmen peka ut mark med fornlämningar som yta för camping och ställplatser för husbilar.

Kommunens kommentar: En viljeinriktning om att det ska finnas ett varierat utbud av boendeformer och typer i Hästholmen har lagts till. Att nyttja områden med fornlämningar för camping är något som länsstyrelsen kan pröva från fall till fall men är inget man generellt kan peka ut i översiktsplanen. Gällande ställplatser för husbilar är gällande bygglovspraxis att upp till 20 platser kan innefattas i bygglov för parkering. Mer än 20 platser kräver bygglov för camping.

Hästholmens Byalag

Viktigt att Hästholmen får behålla alla sina grönytor men att de utvecklas.

Längs med Östgötaleden nedanför Drottning Ommas väg borde det finnas låga planteringar med bänkar så man kan slå sig ner och njuta av sjöutsikten och läsa skyltar med Hästholmens historia.

Dungen bakom Drottning Ommas väg borde göras till ett fritidsområde med utegym och möjlighet för barn att leka i en bilfri miljö. Utveckla den befintliga cykelvägen så att den går genom dungen och vidare upp till Omberg.

Hela grönområdet framför Utsikten och lägenheterna borde göras om till en aktiv mötesplats med bord och bänkar, planteringar och utsmyckning som minner om Järnvägsepoken. Behåll den underbara sjöutsikten. Grönområdet nedanför borde också bli en aktiv mötesplats och inte bara en gräsmatta.

Flytta FTI stationen till infarten, väl ingärdad med staket så det både blir snyggt och funktionellt.

Området där FTI stationen ligger nu borde bebyggas med marklägenheter för de som vill flytta från sina hus på ålderns höst och som vill bo kvar i Hästholmen.

Skapa sedan villatomter på nedre delen av åkern bort mot Frackes magasin.

Se till att byggnationen i hamnen blir av. Låt övre våningsplan bli lägenheter och avsätt nedre plan till affärsverksamheter inom t.ex. turistnäringen.

Utveckla badplatsen så den blir större och tillgänglig för små barn och personer med funktionsnedsättningar. Se till att området blir säkrare med tanke på nuvarande biltrafik.

Se till att miljön i hamnen sköts och uppdatera skyltar så alla kan läsa sig till hur t.ex. sopsorteringen fungerar.

Privatperson 1

Kommunens viljeinriktning för Hästholmen där man önskar stärka och utveckla besöksnäringen och befintliga verksamheter genom att öka attraktiviteten tycker jag är god. Det är en ambition som uttrycker en önskan om vad kommunen vill med tätorten och kan utgöra ett underlag för att nå dit på flera olika vis.

Att däremot föreslå Hästholmen som lämpligt för camping och uppställningsplats för husbilar är enligt min mening att förgripa översiktsplanen och försöka detaljstyra i den på ett sätt som inte nödvändigtvis är lämpligt i översiktsplaner. Då översiktsplanen ska ha en aktualitet för en längre tid bör en större flexibilitet istället ges där andra alternativa utvecklingar medges och accentueras.

En uppställningsplats för husbilar alternativt camping i det läge som föreslås kan givetvis ge positiva effekter men kan även komma att medföra negativa konsekvenser både avseende förståelsen av kulturmiljön i området, trafiksituationen i samband med angöring samt möjligheten att vidareutveckla befintliga och nya verksamheter längs med Hamngatan.

Ovanstående behöver såklart undersökas vidare och min uppfattning är att det lämpligen görs i ett senare skede än i en översiktsplan. Mitt förslag är att det i området som avses fortsatt möjliggör för viss typ av verksamhet enligt nuvarande samrådsförslag men omformulerar viljeinriktningen angående camping och ställplatser.

Varför inte istället formulera en önskan om att förbättra och förenkla möjligheten för besökare att uppleva/turista och stanna kvar/övernatta i Hästholmen?

Vid eventuell kommande planläggning är det givetvis svårare att ifrågasätta inriktningen i en detaljplan om den överensstämmer med översiktsplanen. Därför känns det aktuellt att

kommentera på detta i ett tidigt skede för att inte omöjliggöra för alternativa lösningar som kan gynna besöksnäring och turistverksamhet i Hästholmen i framtiden.

Privatperson 3

Angående planerad byggnation i Hästholmen hamn.

I de nu rivna byggnaderna i Hästholmens hamn lagrades förr bl.a. säd. De som arbetade där bar säckar som vägde runt 100 kg. Både min farfar, som även var med om byggnationen, och min far arbetade med detta. Min farfars arbetsuppgift var också betning av utsäde. Medlet innehåll kvicksilver. Min far har berättat att farfars kläder var röda av medlet, och att han varnade far för att komma i kontakt med utsädet när han sedan bar säckarna. Det är min fars bestämda åsikt att detta farliga arbete förkortade farfars liv. Länsstyrelsen i Kronobergs län har i ”Inventering av förorenade områden. Kvarnar och gårdar med kvicksilverbearbetning i Kronobergs län” beskrivit betning av utsäde och hur man på 1940-talet övergick till s.k. metylkviksilver som är mycket giftigt.

Är för övrigt hamnområdet undersökt/sanerat?

Mot bakgrund av detta tycker jag det är magstarkt att planera bostäder på denna plats, ja , rent av en skymf mot alla dem som utsattes för detta hälsovådliga arbete. Bostäder för en liten grupp penningstarka människor. Bostäderna skulle dessutom blockera den vackra delen av området. Enligt arkitekterna Gert Wingårdh och Thomas Sandell bör man till och med avstå från att bygga på en vacker plats utan bredvid.

Jag anser att hela hamnområdet är en mycket värdefull kulturhistorisk plats och att den ska hållas ”neutral” och tillgänglig för alla.

För att ändå utveckla området: varför inte uppföra ett antal mindre, men pietetsfulla, sjobodar, som ju hör till miljön, och som t.ex. kan innehålla turistinformation, information om traktens alla fantastiska sevärdheter i form av en modell, utställning om Per Brahes förlisning, vilket nu är närmas obefintlig, försäljning av olika lokala produkter m.m.?

Kommunens kommentar: Hamnen är planlagd för bland annat bostadsändamål och kommunen håller fast vid att det är lämpligt med bostäder som en del av utvecklingen av hamnen.

Privatperson 5

Som nyinflyttad gläder det mig att en så positiv och bra plan har tagits fram. En härlig framtidstro i en positiv anda för hela Ödeshög. Jag bor i Hästholmen och tycker att det känns jättespännande med de stora satsningar som är på gång. Att bli 6000-8000 i kommunen är inget orimligt mål om framåtandan i översiktsplanen blir verklighet.

I översiktsplanen belyses olika punkter som är viktiga för Ödeshögs utveckling framåt. Jag håller med om nästan allt, men vissa saker tycker jag är motstridiga, såsom en campingplats mitt i Hästholmens utvecklingskärna.

Hästholmens hamn

Här är en punkt som är otroligt viktig och som kräver otrolig precision. Vad är det viktigaste här? Följande rubrik är superviktig "Ett fördjupat arbete med idéskisser och målbild över Hästholmens centrumstråk och hamnen ska tas fram med syfte att öka attraktiviteten." (hoppas befolkningen får lämna synpunkter och idéer!)

För vem ska Hästholmen vara till för? Vilka kvaliteter i Hästholmen ska fortsätta finnas, vad är underbart med Hästholmen? Hästholmens hamn är mycket populär, för såväl lokalbefolkning som turister. Satsa inte på bostäder där! Satsa på en levande hamn, en hamn dit alla vill vara, dit man åker för att uppleva den härliga atmosfären. Handel, café, fiske, badplats, pub, fiskerestaurang, kanotuthyrning etc. Utvecklingspotentialen i hamnen är oändlig, ta till vara på den fina miljö som nu finns där med fyr och magasin. Satsa på de byggnader som finns och utnyttja dem! Bygg inte lägenheter för några få, stäng inte igen den fina plats som finns där. Ställ inte upp massa husbilar, Gör en allmän plats för alla! Det skulle kunna bli ” Östergötlands Smögen”.

Centrumstråk

Ett stråk genom centrum är jätteviktigt! Ett stråk som börjar redan vid infarten till Hästholmen. En infart som måste vara spännande och skapa nyfikenheten att stanna och åka "in" i Hästholmen. Kanske är det kullersten en bit längre ner på Hamngatan (Efter den stora parkeringen vid Vätterhästen kanske det tom är bilfritt förutom boende)!?!? Uppmuntra boende och besökare att gå till fots ner för hamngatan där det finns verksamheter, café, minigolf, aktivitetspark och handel och som sedan leder ner besökaren till hamnen. En camping bör inte ligga inne i ett samhälle utan istället någonstans i utkanten där det inte finns bebyggelse eller hushåll i närheten. Använd det tilltänkta området till sport och lek, gym, tennis, äventyrsgolf-etc, en plats där människor kan umgås och utöva aktiviteter eller sport. Området bör inte låsas upp utan göras tillgänglig för alla att bruka! Skapa en atmosfär kring Hästholmen, dit alla vill åka och vara. En campingplats eller ställplats för husbilar skapar inte en ”mysig” atmosfär. Det blir snarare oattraktivt att bo i Hästholmen om en campingplats ligger precis inne i samhället. För att Hästholmen ska kunna växa och bli mer attraktivt så måste centrum och hamn vara attraktiva platser, där alla kan strosa, uppleva, konsumera och umgås.

Strandnära områden

Det finns en del strandnära områden som kan utvecklas i Hästholmen. Udden mitt emot fyren samt nedanför ”guldkusten”.

Dessa områden skulle kunna utvecklas så de blir mötesplatser för ”alla”. Utnyttja stenstranden nedanför guldkusten, gör iordning den, anlägg offentliga bryggor eller strandpromenad i form av en brygga utmed hela viken! Ett superfint område som har stor potential. Det går att utveckla på många sätt utan att "bebygga" den.

Utveckling av byar och landsbygderna

Feministiskt initiativ Ödeshög

Under 2.5 Utveckling av byar och landsbygderna gläds vi åt att nischboenden nämns. Men vi skulle gärna se att det också där fanns tydligare ambition i viljeinriktningen.

- Kommunen är positiv till initiativ kring nischboenden **och ska aktivt medverka till uppförande av ekobyar och äldreboenden på landsbygden.**

Kommunens kommentar: Nischboenden har inte justerats (fetmarkerat) gällande viljeinriktning att kommuner aktivt ska medverka till uppförandet. Kommunen jobbar med bostadsutveckling genom det kommunala bostadsförsörjningsprogrammet och insatser kopplat till detta som exempelvis genomförd aktivitet kopplat till bygg- och bogemenskaper.

Kristdemokraterna i Ödeshög

45% av Ödeshögs befolkning bor på landsbygden och vi ser även att det finns ett intresse av att bosätta sig där. Det borde framgå tydligare i översiktsplanen att kommunen vill underlätta för både boende på landsbygden och för etablering av nya företag på landsbygden.

Bostäder på landsbygd – viljeinriktning (s88): Gestaltning ger onödiga krav. Vi vill inte försvåra byggnation på landsbygd.

Kommunens kommentar: Gestaltungskraven har specificerats till att endast gälla nya byggnader inom orter, kyrkbyar eller sammanhållen bebyggelse på landsbygden.

Centerpartiet i Ödeshög

Ökad bebyggelse i byarna utöver de Ödeshög och Hästholmen bör läggas större fokus på. Tydligare peka ut områden som är lämpliga och göra mer utredningar så att man inte behöver detaljplanera för några få tomter. Bebyggelse och servicenoder. Vi saknar Svanshals i bostadsutvecklingen. Svanshals gränsar till Mjölby kommun, viktiga företag som Väderstad verken och Toyota i Mjölby med många anställda som bor i Ödeshögs kommun.

Kommunens kommentar: Kapitlet har utvecklats och kompletterats med bland annat bebyggelseutveckling på slätten. Här beskrivs en bebyggelseutveckling med kompletterande bebyggelse i stråk på landet istället för traditionella detaljplanlagda "villa-tomter". Där det kan vara aktuellt med detaljplanläggning är vid Häjla.

Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS)

Kommunens kommentar: Kapitlet gällande Utveckling i strandnära läge (LIS) har förtydligats utifrån inkomna synpunkter. Områden har beskrivits och förtydligats avseende omfattning, innehåll, om detaljplanläggning krävs och möjligheter att ansluta till gemensamt vatten och avloppsnät.

Tre LIS-områden har plockats bort där det finns andra särskilda skäl till avsteg från strandskyddet för utveckling av befintlig användning. Ett LIS-område vid Trehörna har flyttats närmre tätorten som bedöms uppfylla LIS-intentioner på ett bättre sätt och gynna Trehörnas utveckling.

Länsstyrelsen Östergötland

Planförslaget anger att LIS-områden kan gälla i hela kommunen om principer och riktlinjer för LIS-områden följs och en särskild utredning kan visa detta. Länsstyrelsen delar den bedömningen på en övergripande nivå, men anser att frågan måste förtydligas i översiktsplanen för att planen ska komma till nytta för efterföljande planläggning och prövning av strandskyddsdispenser.

Länsstyrelsen vill understryka att för att i framtiden kunna använda LIS-skälet i strandskyddsprövningen för dispenser och upphävande av strandskydd inom detaljplan ska ett LIS-område pekas ut med en noggrann motivering och avvägning mot strandskyddet. Därför är det viktigt att översiktsplanen har en tydlig förklaring av tillvägagångssättet, där följande delar, enligt Länsstyrelsens syn, är särskilt viktiga;

- en redovisning av vilket underlag som används för utpekandet och de urvalskriterier kommunen har utgått från.

- en redovisning av den avsedda omfattningen och inriktningen för bebyggelseutvecklingen inom varje utpekad LIS-område. När det gäller uppförande av enstaka en- eller tvåbostadshus så får det vid prövning av ett sådant inom ett LIS-område som särskilt skäl beaktas om huset eller husen uppförs i anslutning till befintlig bebyggelse. Det skulle vara värdefullt om översiktsplanen kan förtydliga hur kommunen tolkar begreppet ”i anslutning till befintlig bebyggelse”. Syftet med denna bestämmelse, enligt propositionen ”Strandskyddet och utveckling av landsbygden” (2008/08:119), är att ny bebyggelse ska utvecklas ansamlat och inte spridas ut på många platser runt ett vattenområde då detta skulle motverka strandskyddets syften.
- en tydlig redovisning av hur de utpekade områdena påverkar strandskyddets syften långsiktigt, i respektive områdes närhet och för kommunen som helhet.
- Att det tydligt framgår att möjligheten att peka ut LIS-områden, enligt miljöbalken, ska tillämpas särskilt restriktivt vid Vättern och de särskilda omständigheter som där råder.

Områdesspecifika bedömningar av planens föreslagna LIS-områden

Hästholmen

Av de områden som presenteras delar Länsstyrelsen inledningsvis kommunens bedömning avseende en utveckling med bostäder i Hästholmens norra delområde. Både utifrån serviceunderlag och naturvårdssynpunkt ser platsen ut att fungera väl.

Det södra området av Hästholmen sträcker sig delvis ner i ett område med mycket höga naturvärden och hela området ligger inom riksintresse för naturvård. Insatser som stärker rörligt friluftsliv och turism är möjligt. Länsstyrelsen bedömer däremot att området inte är lämpligt för utveckling av bostadsbebyggelse.

Kommunens kommentar: En beskrivning för varje LIS-område har lagts till översiktsplanen där viktiga förutsättningar för utveckling av området beskrivs.

Området söder om Hästholmen är utpekad som riksintresse för naturvård men där har kommunen i sitt Naturvårdsprogram från 2019 fördjupat avgränsningen och värdebeskrivningar kopplat till naturvärdena utmed Vätterstranden. Bedömningen är att med varsam utveckling genom krav på detaljplan kan området fortsatt vara aktuellt även för bostadsändamål med endast på jordbruksmarken som ej innehåller några naturvärden. Nedan följer kompletterad beskrivning till Hästholmens södra LIS-område.

Vättern – Hästholmen södra

Ett utvecklingsområde för att stärka Hästholmens service. LIS-området sammanfaller med utvecklingsområde för verksamheter kopplade till besöksnäring exempelvis camping eller för bostadsändamål. Vid utveckling av området krävs detaljplaneläggning. Området är utpekad som riksintresse för naturvård men kommunen har i sitt Naturvårdsprogram fördjupat avgränsningen och värdebeskrivningar kopplat till naturen utmed vätterstranden. Vid utveckling av området är det jordbruksmarken som är aktuell för exploatering så att man kan bevara de i naturvårdsprogrammet avgränsade och beskrivna naturvärdena. Vid utformningen av området är det viktigt att säkerställa fri passage och utveckling av grönstråket för det rörliga friluftslivet mellan Stora Lunds naturreservat och Hästholmen. Området kan anslutas till kommunalt vatten och avlopp samt angöras till befintliga vägar inom Hästholmen. Ca 5-10 bostäder.

Ellen Keys strand

När det gäller föreslaget område vid Ellen Keys strand så framgår det inte av handlingarna närmare vad kommunen vill göra i området, varför det är svårt att bedöma förslaget förenlighet med LIS-reglerna.

Samråd har skett med Statens fastighetsverk, yttrandet delges i sin helhet. Länsstyrelsen delar bedömningen avseende Ellen Keys strand. Det innebär att oexploaterade delar av området i allt väsentligt ska bevaras på grund av förekommande kulturmiljöer inom riksintresseområdet Omberg-Tåkern. LIS-området ska därför strykas ur planen.

Kommunens kommentar: Ellen Keys LIS-område har tagits bort och ersatts av ett utvecklingsområde för Ombergs södra entré som bättre beskriver ambitionen med området.

Övriga områden

Länsstyrelsen motsätter sig i detta samrådsskede inte något annat av de övriga föreslagna LIS-områdena. Så som framgår ovan behöver dock inriktningen för bebyggelseutvecklingen samt hänsynstaganden till strandskydd och övriga allmänna intressen preciseras för att förslaget fullt ut ska kunna bedömas. Länsstyrelsen förutsätter att sådan bearbetning sker i den fortsatta planeringen.

Länsstyrelsen vill vidare framhålla att etablering av nya bryggor eller hamnar vid Vättern behöver behandlas mycket restriktivt. Endast komplettering av befintliga hamnar är möjlig.

Kommunens kommentar: LIS-området vid Trehörna har efter samrådet flyttats närmre tätorten och bedöms uppfylla LIS-intentioner på ett bättre sätt. Området är utpekade utvecklingsområde för ca 5-10 bostäder och skulle kunna stärka Trehörnas utveckling. Det finns möjligheter att anslutas till kommunalt vatten och avlopp. Särskild hänsyn ska tas till landskapsbilden, odlingslandskapet och kulturmiljön. För utveckling av området krävs detaljplaneläggning.

Socialdemokraterna

Vi vill ha ett förtydligande med LIS områdets avstånd till vatten för att främja allmänintresset. Man ska lätt kunna ta sej till vatten och kunna vandra utmed tex. Vättern. Detta bör göras med ett meterantal eller liknande.

Vi tycker att området mellan Sverkerkapellet och Ellen Keys Strand är en mycket lämplig plats att anlägga en camping på, detta ska skrivas in i kartmaterial intill den redan inritade badplatsen.

Kommunens kommentar: Kommunen ser en lokalisering av camping mer lämplig närmare Hästholmens tätort och pekar inte ut ovannämnda område specifikt i översiktsplanen som ett allmänt intresse för lokalisering av camping. Finns intresse att anlägga camping av fastighetsägaren finns alltid möjligheter att pröva markanvändningen via detaljplaneläggning.

Feministiskt initiativ Ödeshög

Beträffande 2.6 Utveckling i strandnära läge (LIS) ställer vi oss skeptiska till LIS-områden och anser att strandskyddet snarare behöver stärkas än försvagas. Vi anser inte att strandnära lägen bidrar mer till en levande landsbygd än bebyggelse någon annanstans på landsbygden. Säkert kan några tiotals personer attraheras att flytta till en strandnära tomt, men den typ av bebyggelse det där oftast blir fråga om är endast tillgänglig för tämligen kapitalstarka personer. Men området riskerar sedan att bli ockuperat och bidrar inte längre

till de identitetsmarkörer för kommunen som framkommit under medborgardialogen. Vad menas med att »Riktlinjer för utveckling av LIS-områden ska i möjligaste mån följas«? När ska riktlinjerna inte följas? I den följande texten står »Alla utpekade område ska följa riktlinjerna för utveckling av LIS-områden«. Vi är däremot positiva till tanken på mindre och diskreta anläggningar för besöksnäring och friluftsliv i strandnära lägen.

Kommunens kommentar: Kommunen ser alla möjligheter till att erbjuda attraktivt boende i kommunen som positivt. LIS är en möjlighet. Omfattningen av LIS-områden som pekats ut bedöms inte påverka det rörliga friluftslivet, djur- och växtlivet eller kommunens identitet negativt.

Miljöpartiet i Ödeshög

Angående Lis, när vi i vår kommun arbetar för att locka människor att bosätta sig här bör vi ha just hållbarhetstanken närvarande. Vår tanke är därför att bereda möjligheter för att bygga Ekobyar och ekoboende på olika sätt istället för strandnära tomter och storskalig industri som påverkar vår känsliga naturmiljö negativt. Vi behöver också arbete för att gynna de som redan bor här och vara försiktiga med projekt som inte är Ödeshögs identitet. Dyra lägenheter och strandnära tomter är inte det. Det finns en ide´ om att strandnära tomter lockar boende och företagande, men byggs det för många tomter på strandnära lägen missar man målet med Ödeshög som en hållbar och naturskön bygd. Definitionen för Ekobyar är energisnåla hus byggda med naturmaterial samt hållbara avlopps- och energisystem. Det finns forskningsprojekt att dra lärdom av. Ekobyar kan innehålla både större villor och lägenheter för mindre hushåll. Vi har också en förhoppning att det ska byggas mer lägenheter på landsbygden.

Kommunens kommentar: Kommunen ser alla möjligheter till att erbjuda attraktivt boende i kommunen som positivt. LIS är en möjlighet. Omfattningen av LIS-områden som pekats ut bedöms inte påverka det rörliga friluftslivet, djur- och växtlivet eller kommunens identitet negativt.

Centerpartiet i Ödeshög

LIS-områden är otroligt viktigt att få till i kommunen, det är idag ett stort hinder för ökat byggande. Vi behöver kunna erbjuda attraktiva lägen för folk att bygga på där det inte skadar natur eller hindra allmänheten att få tillgång till strand och vatten. Se till att ha en bra dialog med länsstyrelsen så att de inte kan komma i efterhand och ändå sätta stopp.

Kommunens kommentar: Länsstyrelsen har inkommit med yttranden gällande LIS som delvis ligger till grund för de justeringar som gjorts i översiktsplanen.

Natur

Länsstyrelsen Östergötland

Naturvård

Kommunen har ett aktuellt naturvårdsprogram och det är glädjande att ekosystemtjänstbegreppet används. Planen redogör för förekommande naturvärden samt skyddad natur på ett komprimerat och fullgott sätt och betonar sin egen roll och betydelsen av att i den fysiska planeringen ta hänsyn, värnar och bevara naturvärden. Länsstyrelsen ser positivt på att biologisk mångfald finns i framtidsvisionen att de åtgärder som kommunen listar avseende mark-, skog- och vattenmiljöer.

Områdesspecifika kommentarer

I Ödeshög behöver planen redovisa hur kommunen förhåller sig till förekommande naturvärden i frågan om exploatering i följande områden; strategiskt område 77 söder om E4, öster om Östgötaporten (lövskogsmiljöer), verksamhetsområde V:12 väster om Östgötaporten (ekmiljöer), strategiskt område S:06 Brännegården väster om utfarten norrut ur samhället (våtmark och kalktorräng).

För Hästholmens tätort ser Länsstyrelsen inga större konflikter med föreslagna utvecklingsområden, såtillvida att hänsyn tas till Vätterns strandområden.

Samråd har skett med Skogsstyrelsen, Länsstyrelsen delar synpunkterna. Yttrandena bifogas i sin helhet.

Kommunens kommentar: Strategiska områden är inte föreslagna utvecklingsområden utan hänsynsområden för utveckling på lång sikt. För alla utvecklingsområden kring tätorterna krävs detaljplan där man prövar markens lämplighet och tar hänsyn till naturvärden. Gällande område V:12 är området detaljplanelagt och naturvärdena är skyddade i detaljplanen.

Kultur, sport och fritid

Länsstyrelsen Östergötland

Länsstyrelsen ser positivt på kommunens ambitioner inom friluftsområdet. Kommunen ser friluftslivet som en strategisk fråga för kommunens attraktivitet, framförallt för besöksnäring och upplevelser kopplat till landskapet. Natur- och kulturmiljön ses som en tillgång för näringslivsverksamhet kopplat till natur- och kulturturism och viljeinriktningen att utvecklingen av dessa ska vara hållbar, att samverka mellan en bredd av aktörer, samt att värna och utveckla möjligheter till friluftsliv kan särskilt uppmärksammas. Det är bra att översiktsplanen lyfter fram närheten till naturen och möjligheterna till ett rikt friluftsliv som en styrka. Kommunen tar på många sätt hänsyn till de nationella friluftslivsmålen och visar på god förståelse för friluftslivets värden såväl för folkhälsan som för hållbar tillväxt och landsbygdsutveckling.

Länsstyrelsen uppmanar kommunen att överväga att inleda ett arbete med en TÖP eller en fördjupad kommunal friluftsplän. Här skulle områden särskilt betydelsefulla för friluftsliv kunna kartläggas och visa på kvalitéer och tillgänglighet. Ett sådant kartmaterial skulle förstärka kommunens möjligheter att ta hänsyn till människors möjligheter att utöva friluftsliv i framtida exploatering och utveckling av områden. Det kan även utgöra ett viktigt strategiskt dokument för flera förvaltningsområden att samlas kring såsom kultur, fritid, besöksnäring, folkhälsa, landsbygdsutveckling och samhällsplanering. Länsstyrelsen har även möjlighet att bistå med friluftsstrategi, metodstöd och erfarenhetsutbyte med andra kommuner.

Kommunens kommentar: Inom pågående framtagande av översiktsplan ser inte kommunen det prioriterat att fortsätta arbeta med ett tematiskt tillägg till översiktsplanen (TÖP), däremot är frågorna fortsatt viktiga att arbeta vidare med.

Region Östergötland

Regionen saknar den nya kulturplanen 2020-2023 (remissversion) som referens för översiktsplanen. Ödeshögs kommun har deltagit och bidragit i framtagandet av kulturplanen. Det vore bra om kommunen i sin plan kunde föra ett kortare resonemang

kring tankar om samverkan med den regionala kulturplanen som bas, och att kommunen är en aktör i samverkansmodellen.

Avsnittet om kultur, sport och fritid skulle med fördel kunna utvecklas med resonemang om infrastruktur för kulturen, som folkbibliotekets roll, mötesplatser/hus/verkstäder för att utöva kultur som amatör och/eller yrkesutövare, kulturskolans roll etc. Alla dessa saker är förutsättningar för att stärka kulturen lokalt men också för att kunna samverka med andra kommuner och regionen för att kunna och ta emot ex regional kultur.

Behov av mötesplatser för unga var tydligt i den inledande medborgardialogen och skulle kunna lyftas här.

Kommunens kommentar: Kulturplanen har lagts till som referens för översiktsplanen. I arbetet med framtagandet av kapitlet Attraktiva Ödeshögs centrum och Hästholmen har kulturen lyfts som en del för att skapa attraktivitet.

Feministiskt initiativ Ödeshög

I kapitlet 2.8 Kultur, sport och fritid nämns åter vikten av att »flickor, pojkar, kvinnor och män, kan delta på lika villkor« och personer med annan könstillhörighet finns inte med. En annan skrivning är befogad:

Människor av olika kön eller könsidentitet kan ha olika erfarenheter och intressen när det gäller kultur, idrott och fritid. Dessa kan bero på stereotypa attityder och beteenden relaterade till kön eller könsidentitet. Ödeshögs kommun ska därför, i det vi har rådighet över, säkerställa att resursfördelningen och markanvändningen med tillhörande strategier gör att alla oberoende av kön eller könsidentitet kan delta på lika villkor och har lika tillgång till kultur-, fritids- och idrottsaktiviteter och anläggningar. Att det finns god tillgång till platser för både spontan och organiserad idrott är betydelsefullt för folkhälsa och delaktighet. God tillgång till platser för föreningslivet skapar förutsättningar för ett livskraftigt civilsamhälle som möjliggör gemenskap och fungerar som ett extra skyddsnet för den enskilda kommuninvånaren.

Kommunens kommentar: Texten har kompletterats med ovanstående formulering.

Beträffande texten om Friluftsliv vill vi uppmärksamma att viljeinriktningen att »Utveckla mountainbike-leder och skylta cykelleder« är viktig om det har syftet att styra sådana aktiviteter till mycket begränsade områden och leder. Naturområden bör i allt väsentligt fredas från cykling.

Kommunens kommentar: Viljeinriktningen är för att lyfta och ta tillvara på ett växande intresse och hänvisa cyklisterna till lämpliga områden och därmed indirekt skydda känsliga naturområden.

Texten om Kultur är ett kort konstaterande att kultur är viktigt och saknar en direkt och konkret viljeinriktning. Vi vill gärna se en tydligare ambition för kulturlivet, t ex i form av följande:

Viljeinriktning

- Kommunen ska stödja och uppmuntra kulturella inslag och konstnärlig förnyelse, särskilt temporära utställningar och liknande.
- Kommunen ska på olika sätt främja och medverka i utvecklingen av lokaler och platser för kulturverksamhet.

- Kommunen ska bidra till fortlevnaden och utvecklingen av kulturlivet i byar på landsbygden.

Kommunens kommentar: Viljeinriktning har lagts till.

Areella näringar

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen anser att planen har en bra inriktning vad gäller livsmedelsproduktion och markhushållning och sambandet mellan djurhållning och vård av gräsmarker med höga natur- och kulturvärden lyfts fram. Det är önskvärt att det görs en inventering av vilka större yrkesmässiga stallar med lantbruksdjur som finns i kommunen. Översiktsplanen bör förtydligas hur kommunen avser hantera motstående intressen vad gäller bostäder eller annan bebyggelse och närhet till djurhållning samt hur man ser på behovet av skyddsavstånd. Det bör noteras Lantbruket kan också ge upphov till andra störningar så som damning samt stoft och lukt från fastbränslepannor.

Kommunens kommentar: En inventering av större yrkesmässiga stallar och lantbruksdjur har inte genomförts men en generell viljeinriktning har lagts till i kapitlet Utveckling av byar och landsbygderna om att eventuella störningar från lantbruket kan uppstå och måste till viss del tolereras för boende på landsbygderna.

Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen förutsätter att exploatering av områden med höga naturvärden (nyckelbiotoper) och områden som är formellt skyddade i möjligaste mån undviks. I underlaget finns begreppet ”grönstruktur” omnämnt i samband med boendemiljö och rekreativevärden. Vi ser gärna att man i planen har med begreppet grön infrastruktur vilket innebär att den ekologiska funktionen har en större tyngd. Skogsstyrelsen har noterat att det i förslaget finns omnämnt att skogsmark som har betydelse för skogsnäringen, så långt möjligt ska skyddas från åtgärder som påtagligt kan försvåra ett rationellt skogsbruk. Förutom placering av bebyggelse bör detta även beaktas i samband med planering av vägar och annan infrastruktur.

Kommunens kommentar: I kapitlet Areella näringar har en viljeinriktning lagts till: Ny bebyggelse, vägar och annan infrastruktur ska placeras så att den inte försvårar ett rationellt skogsbruk.

Jordbruksverket

Ödeshögs kommun har historiskt sätt varit återhållsam med att exploatera jordbruksmark. Under åren 2011-2015 exploaterades endast 0,3 promille av jordbruksmarken vilket är långt under snittet både i Östergötland och i Sverige. Det framgår inte av planförslaget hur mycket jordbruksmark som kommunen planerar att ta i anspråk framåt. Jordbruksverket önskar en sammanställning i översiktsplanen över hur mycket jordbruksmark som kan antas försvinna utifrån förslaget.

Jordbruksverket ser positivt på de övergripande ställningstaganden som man gjort i förslaget till översiktsplan vad gäller bevarande av jordbruksmark. För de områden där man tänker sig att exploatera jordbruks mark bör man dock i enlighet med miljöbalkens 3 kap 4 § redovisa vilka alternativa utbyggnadsområden som studerats.

Kommunens kommentar: Planhandlingarna kommer kompletteras med en sammanställning av hur mycket jordbruksmark som kan antas försvinna utifrån förslaget.

Relativt oexploaterade områden

Kristdemokraterna i Ödeshög

Förslaget till översiktsplan lyfter fram ett antal relativt opåverkade områden där bl.a. Hålatedens ängs- och hagmarker med Hålatedens skogsområde ingår. Sådana områden används idag mer och mer inom friluftslivet för besöksnäring och den s.k. ekoturismen. I en alltmer stressig tillvaro söker sig människor till naturen och tystnaden. I Ödeshög finns dessa fantastiska områden som kan användas mer till detta och den potentialen skulle kunna lyftas ytterligare i översiktsplanen. Ett nytt fenomen inom friluftsliv och turism är att ”skogsbada” vilket innebär att ta det lugnt och ”bada” i sinnesintryck från skogen. Att låta dofter, ljud och känselintryck lugna ner kropp och hjärna. Turism, rekreation och friluftsliv är ytterligare ett skäl till att bevara dessa unika opåverkade områden för framtida generationer.

Kommunens kommentar: Kapitlet har utvecklats med viljeinriktningar och heter numera Lågexploaterade områden.

Råvarutillgångar och samhällsviktiga verksamheter, Norra Kärr

Kommunens kommentar: Kapitlet som beskriver Tåktverksamhet och Norra Kärr har helt omarbetats. I samrådsversionen ingick tåktverksamhet i kapitlet Råvarutillgångar och samhällsviktiga verksamheter men efter omfattning av inkomna synpunkter ligger nu i utställningshandlingarna Tåktverksamhet som ett eget kapitel och har omarbetats helt. Inkomna synpunkter har varit vägledande i revideringen. Som komplement till Tåktverksamhetskapitlet har landskapskaraktärer beskrivits och vilka värden som är kopplat till landskapstyperna och Hålateden.

Mjölby kommun

Mot bakgrund av Vätterns regionalt och nationellt mycket stora betydelse som dricksvattentåkt, livsmiljö för djur och växter och för turismens framtida utveckling, instämmer Mjölby kommun i Ödeshögs bedömning att vårdandet och värnandet av Vätterns kvaliteter måste tillåtas väga tyngre än intresset av att bryta metaller i Norra Kärrområdet.

Jönköpings kommun

I Norra Kärr planerar Leading Edge Minerals (LEM) att upprätta en gruva för att i dagbrott utvinna sällsynta jordartsmetaller genom förädling på plats. Dels kommer industriell verksamhet förekomma och dels ska ett större sandmagasin med rester från utvinningen upprättas. Även om inte verksamheten direkt planeras ske i Ödeshögs kommun kan ändå närliggande områden vid Gyllingesjön och utloppet Stavabäcken och därigenom Vättern komma att påverkas. LEM hade bearbetningskoncession för gruvan, men det tillståndet drogs tillbaka 2016 och de har kompletterat ansökan genom att göra en vidare MKB, dock ej fullständig. Jönköpings kommun har genom beslut i stadsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen i sitt yttrande daterat feb 2018 avstyrkt ansökan till Länsstyrelsen och Bergsstaten. Kommunen har även upprepat synpunkterna i feb 2019 då man inte ansåg att de svarat på eller utrett våra frågor och farhågor.

Kristdemokraterna i Ödeshög

Vi tycker att Vättern lyfts fram på ett bra sätt på flera ställen i översiktsplanen. Vi vet att dricksvatten kommer vara en av de viktigaste frågorna framöver och en lyxvara i framtiden och därför vill vi ha en förstärkt skrivning vad gäller gruvbrytning. Det borde finnas en tydligare skrivning om att kommunen inte ser gruvbrytning förenligt med Vätterns status som dricksvattentäkt för nästan 300 000 människor och dessutom planeras ännu fler att anslutas till Vättern som t.ex. Örebro området. Vättern är också riksintresse för friluftsliv och turism, med ett mycket aktivt fiske och är även ett Natura 2000 område. Vätterns status som vår viktigaste naturtillgång kan inte äventyras och vi vill att det ska framgå i tydligare i viljeinriktningen.

Hålavedens ängs- och hagmarker innehar stora natur- och kulturhistoriska värden. Dessa har lyfts fram av bl.a. Länsstyrelsen. Det är unika värden som till stor del kommer att ödeläggas vid en gruvbrytning i Norra Kärr. Vi vill därför att det lyfts fram tydligare i viljeinriktningen att dessa höga naturvärden inte är förenliga med en gruvbrytning i Norra Kärr.

Urberggruppen Grenna

Vad gäller planerna vid Norra Kärr är samrådsförslaget motsägelsefullt på flera punkter.

På flera ställen i förslaget beskrivs kommunens vision om viktiga värden inom kommunens gränser och vad den nya översiktsplanen syftar till att åstadkomma.

Ödeshögs kommun beskrivs som en av Sveriges grönaste och rikaste naturkommuner. Inom kommunen finns Vättern och Omberg i väster, den bördiga slätten och fågelsjön Tåkern i norr och Hålavedens betesmarker och trolska skogar i sydost. Vackra och intressanta natur- och kulturmiljöer är en del av kommunens attraktionskraft. Östgötaslätten beskrivs som den bördigaste jordbruksmarken i Sverige. Vättern utgör en av landets viktigaste dricksvattentäkter och är en del av kommunen. I framtiden spås Vätterns betydelse öka. Fler kommuner utreder möjligheten att få sitt dricksvatten ifrån sjön.

Kommunen vill främja bl a

- en hållbar besöksnäring som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter,
- den biologiska mångfalden och ekosystem som finns inom kommungränsen
- miljömålet God bebyggd miljö,
- god fysisk och psykisk hälsa där olika miljö-, hälso- och säkerhetsrisker förebyggas, begränsas och motverkas,
- Vätterns rena dricksvatten är vår dyrbaraste resurs för kommande generationer.

Trots ovanstående blir den del av planen som beskriver gruvplanerna vid Norra Kärr vag och intetsägande.

Troliga negativa effekter såsom grundvattensänkning, vattenförorening, störning för närboende, påverkan på djur och natur m m nämns och det slås fast att en fördjupad kommunal planering behövs om gruvbrytning vid Norra Kärr blir aktuell. Man skriver att en analys angående påverkan på hela Grännaområdet ska göras som ska redogöra för områdets nya begränsningar, utvecklingsmöjligheter och behov av planeringsåtgärder.

Kommunen vill även att alla risker som kan innebära att Vättern påverkas negativt ska elimineras.

Det är dock inte möjligt att bedriva den planerade gruvverksamheten utan att mycket stora olägenheter kommer att uppstå för både Vättern, Tåkern, de bördiga jordbruksmarkerna samt Hålavedens skogar och betesmarker. Stora naturvärden kommer att förstöras på ett irreversibelt sätt. Många av Ödeshögs innevånare kommer även att utsättas för olägenheter i form av buller, vibrationer, damning och andra allvarliga hälsorisker. Det finns med andra ord inga möjligheter att alla risker av verksamheten kommer att elimineras.

Det är på grund av detta av största vikt att kommunen istället i den nya översiktsplanen tydligt tar ställning för att gruvplanerna inte passar i kommunens visioner. Kommunen bör i den nya översiktsplanen tvärtom tydligt peka ut den plats som föreslås för gruvverksamheten med följdverksamer som prioriterad för exempelvis areella näringar eller andra gröna näringar. En översiktsplan är visserligen inte juridiskt bindande för efterföljande beslut i enskilda ärenden, men redovisar vilka allmänna intressen som särskilt ska beaktas vid lov- och tillståndsprövningar inom ett givet område (se t ex MÖD 2005:66 och MÖD:s dom av den 5 november 2014 i målen P 2762-14 och P2761-14). Översiktsplanprocessen är konstruerad för att den värdering av allmänna intressen som redovisas i planen ska utgöra en överenskommelse mellan kommun och stat. Vad staten, genom länsstyrelsens granskningsyttrande, och kommunen kommit överens om i översiktsplanen med avseende på vilket allmänt intresse som ska prioriteras inom det aktuella området har därför stor betydelse i ett enskilt ärende som påverkar allmänna intressen.

Nedanstående stycke från förslaget är vidare missvisande:...

... Om man inte läser detta stycke noggrant kan man lätt få uppfattningen att gruvbolaget i fråga har ett gällande tillstånd enligt minerallagen, en bearbetningskoncession. Sanningen är att bolaget i dagsläget saknar alla nödvändiga tillstånd förutom ett begränsat undersökningstillstånd.

Det finns ingen anledning för kommunen att s a s lägga sig platt inför gruvbolagets planer. Det rör sig om en mycket omfattande miljöpåverkan med månghundraåriga konsekvenser. Kommunen har ansvar för de allmänna intressena inom kommunens gränser. Till detta hör att verka för att miljölagstiftningen följs och att tillförsäkra att kommuninvånarna inte utsätts för olägenheter.

Privatperson 4

Planens uttryckliga ambition och ansvarstagande för att säkerställa hälsa, trygghet och säkerhet i kommunen är föredömligt.

Föresatsen förefaller dock kontrastera uttalandet att ”Om värdefulla intressen ej går att ta hänsyn till kan en godtagbar lösning vara att man kompenserar detta på annan plats” (?)

Att s.k. ”värdefulla intressen” definieras av investerare och lobbyister, utan att vara påkallat av, eller för, det allmännas behov, är en faktisk verklighet.

Man vill t.ex. hävda att en gruva i Norra Kärr behövs för samhällets välfärd, dvs. för självkörande bilar, robotar, telefoner, vapenindustri mm mm. - Men är det sant? Absolut inte! Vi har alla de bekvämligheter vi behöver. Oresonlig exploatering och verksamhet är,

logiskt sett, direkt oförenlig med hälsa, trygghet och säkerhet. - Vindkrafts-el? Vi exporterar f.nv. mer el än den totala vindkraftsproduktion i Sverige..

Undertecknads åsikt är att översiktsplanen tydligt bör ta ställning till villkoren för att uppnå uppsatta mål. Sådana villkor finns väl formulerade i gällande lagar, t.ex. att en gruva inte får anläggas på en olämplig plats eller att affären vindkraft inte får begränsa annans rådighet över sin egendom. - Lagtexter som alla är ägnade att säkerställa just hälsa, trygghet och säkerhet.

Planens viljeinriktning ”att särskilt värdefulla intressens värden ska beaktas i planering och tillståndsgivning” kräver en samtidig försäkran till medborgarna att lagar skall respekteras utan påverkan av affärsdrivande intressens påståenden och ambitioner.

Privatperson 7

Gällande den aktuella gruvan i Norra Kärr vill jag påstå att Ödeshögs kommun starkt ska ta avstånd från en etablering och tänka på de generationer som kommer efter oss nu levande att få ha privilegiet att kunna nyttja Vättern som dricksvattentäkt.

Vättern är redan idag utsatt för utsläpp från såväl kommunavlopp, enskilda avlopp, industriutsläpp, jordbruk, flygningar och skjutningar och vägtrafik mm.

Att då tillåta en gruvdrift i Norra Kärr med (den hantering att utvinna REE metaller) där stora landområden kommer att tas i anspråk i form av sedimentsdammar, deponi av råberg etc. vore att allvarligt äventyra framtida vattenkvalité på enskilda vattentäkter i form av brunnar (borrhål som grävda) sjöar som Vättern etc.

Det sägs att vi är beroende av de här metallerna vilket i sig har sin riktighet men frågan är för mänskligheten om inte rent vatten är den grundläggande förutsättningen för allt liv.

I gruvhanteringen så återgår enorma mängder vatten (vilket ska pumpas upp från Vättern) i processen att utvinna de här metallerna så frågan är vart det vattnet tar vägen?

Jag vill hävda att det vattnet på ett eller annat sätt kommer tillbaka till Vättern genom de bäckar som går upp i gruvområdet och mynnar ut i bl.a. Stava.

Gruvbolaget LKAB i Kiruna ska nu bl.a. utvinna de här metallerna i de gruvrester företaget lagt på deponi under årtionden vilket torde vara en anledning till att inte öppna en gruva i Norra Kärr. Vad vi som kommun och kommuninvånare kan bidra med är väl att återvinna de elartiklar i form av mobiltelefoner etc. för att inte bidra med att tära på naturtillgångar i onödan.

Jag vill föreslå att kommunen tar ovanstående i beaktande.

Privatperson 8

Riksintresset mineral. En rad frågor hänger i luften.

Kommun har att skaffa kunskap om geologiskt, och hydrologiska läget för den porösa berggrund som omger riksintresset för mineral. Detta torde vara en övergripande ansvarsfråga man kan kräva av de som sitter förtroendevalda att utreda i planarbetet.

En exploatering av mineralfyndigheten saknar övergripande riskanalys i planarbetet Man antyder att det är något som pågår norr om Gränna? Bilaga G – Exempel att utreda för

kunskaps och insikt i frågan kring Norra Kärr Komplettering 20180917. Bergstaten GBH pdf

Riksintresset för mineralen ligger till 1/3 i Ödeshög och i dagsläget ligger större delen av planerad deponi inom kommunens gränser.

4 vattendrag i kommunen i anslutning till planerad deponi är ej redovisad av exploatör, detta har ej i detalj kommunen tagit upp varken i plan eller yttrande till Bergstaten.

Konsekvens och riskanalys saknas för kommunen och dess medborgare av vad en exploatering av riksintresset för mineralfyndigheten får.

Till detta hör att kommunen är ekonomiskt ansvarig för det vatten som levereras till medborgarna i enlighet med produktansvarslagen. Vad handlar det om, analys krävs?

Hur mycket folk tvingas lämna sina hem runt koncessionsområdet – Vad får det för ekonomiska konsekvenser för kommunens skattekraft exempelvis?

Hur hanterar kommunen och länsstyrelsen miljömålen utifrån hur delar av en ev gruvindustri etableras inom kommungränsen, mellankommunalt och Regionalt – skaleffekterna måste bli enorma med vad det medför?

Riksintressen

Länsstyrelsen Östergötland

Riksintressen enligt kap. 3 och 4 miljöbalken

Länsstyrelsen konstaterar att planen beskriver de riksintresseanspråk som förekommer inom kommunen. Nedan kommenteras planens behandling av dessa riksintressen.

Naturvård och Natura 2000

Kommunen har flera förekommande områden av riksintresse för naturvården och Natura 2000-områden, dessa är redovisade korrekt samt att det finns en uttryckt viljeinriktning att värdena ska beaktas. Länsstyrelsen välkomnar generellt kommunala avvägningar kring sin markanvändning och ser det som särskilt angeläget i områden där olika riksintressen riskerar att kunna kollidera.

Kommunen vill revidera gränsdragningar samt kompensera på annan plats om hänsyn inte kan tas till riksintresse för naturvård. Länsstyrelsen påminner om att kommunen inom ramen för stat- och kommundialogen i översiktsplan kan föreslå nya gränsdragningar för riksintresseutpekade områden, men att det slutligt är en fråga för ansvarig sektorsmyndighet för respektive riksintresse att fatta beslut om nya gränser. I detta fall bör kommunen inom ramen för sin översiktsplan föreslå nya gränser samt inleda en diskussion med Länsstyrelsen och Naturvårdsverket.

Friluftsliv (Omberg - Tåkern) och rörligt friluftsliv (Vättern med öar och strandområden)

Riksintresse för friluftsliv samt riksintresse för rörligt friluftsliv återges i kartmaterialet och listas i avsnitt 3.0. I avsnitt 3.2 hade det varit önskvärt med ytterligare redovisning av områdenas motiv till utpekande, deras värden samt hur kommunen avser att tillgodose

riksintressena. Förutsatt att särskild hänsyn tas inom föreslagna LIS-områden bedömer Länsstyrelsen att planförslaget tillräckligt beaktar dessa riksintressen.

Kommunens kommentar: Motiv till utpekandet har lagts till.

Kulturmiljövård (Omberg - Tåkern)

Området hyser mycket höga kulturmiljövärden kopplade till den unga staten Sveriges kristnande, klosterliv och kungamakt under övergången järnålder-medeltid. Att lyfta fram dessa historiska dimensioner kopplade till riksintresseområdet skulle stärka kommunen och förtydliga planeringsförutsättningarna i denna del av kommunen. Länsstyrelsen uppmuntrar kommunen att i sin planering behandla riksintresset som ett viktigt upplevelse- och besöksmål samt fördjupa sig i vad som är särskilt viktigt att lyfta fram inom riksintresseområdet.

Länsstyrelsen arbetar med att revidera avgränsning och innehåll för riksintressen för kulturmiljövård med avsikt att kontinuerligt lämna information till kommunen. Riksintresset ska anges med korrekt namn, nummer samt med motiv till utpekande, dess uttryck samt på vilket sätt kommunen avser att ta hänsyn till riksintresset i kommande planering.

Länsstyrelsen motsätter sig översiktsplaneförslaget vad avser utpekande av LIS-område vid Ellen Keys strand med anledning av att exploateringsåtgärder eller markåtgärder här skulle riskera att orsaka en påtaglig skada på riksintresset.

Kommunens kommentar: Motiv till utpekandet har lagts till. Ellen Keys LIS-område har tagits bort och ersatts av ett utvecklingsområde för Ombergs södra entré som bättre beskriver ambitionen med området.

Anläggningar för kommunikation

E4

Samråd med Trafikverket har skett och Länsstyrelsen instämmer i Trafikverkets synpunkter gällande förtydligande av konsekvenserna för riksintresset. Yttrandet bifogas i sin helhet.

Kommunens kommentar: Gällande utvecklingsområdena för verksamheter utmed E4:an har det i kartunderlaget förtydligats att dessa redan är planlagda för verksamheter. Vi eventuell ändring av detaljplan eller framtagande av ny detaljplan kommer konsekvenserna för riksintresset att beskrivas.

Riksväg 50

Med anledning av att riksväg 50 nu har en ny sträckning via Mjölby ska det tidigare riksintresset inom Ödeshögs kommun (nuvarande väg 919) utgå som riksintresse för vägkommunikationer.

Götalandsbanan - markreservat för framtida järnväg

Trafikverkets riksintresseanspråk för framtida järnväg – utbyggnad av Götalandsbanan - berör de östra delarna av planområdet. Länsstyrelsen anser att tidigare redovisad gräns ska gälla och delar inte således kommunens uppfattning att riksintresset ska justeras till att ligga utanför Ödeshögs kommun.

Kommunens kommentar: Riksintresset har lagts till men redovisas ej i kartan.

Luftfart - Linköpings och Jönköpings flygplats

Länsstyrelsen anser att planen behöver redovisa vad som gäller för hantering av plan- och bygglovsärenden som påverkar riksintresse för luftfart för ökad tydlighet inför efterföljande prövningar. Luftfartsverket (LFV) är sakägare för CNS-utrustning. Länsstyrelsen påminner kommunen om att samråd ska ske med berörda flygplatser inom 60 km radie från det objekt som skall uppföras som är högre än 20 meter.

Följande ska remitteras till LFV för civil luftfart: alla byggnadsobjekt oavsett typ som är högre än 20 meter över mark eller vattenytan, (även alla vindkraftverk som är högre än 20 meter, även inom områden speciellt utpekade för vindkraft) samt alla objekt som är högre än 20 meter som förekommer i kommunala planer. Befinner sig objektet till havs eller i insjö skall även Kustbevakningen i Karlskrona remitteras. För mer information se Luftfartsverkets hemsida, under rubriken ”Ladda ner” på:
<http://www.lfv.se/tjanster/luftrumstjanster/cnsanalys>

Samråd har skett med Luftfartsverket, yttrandet delges berörd handläggare.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen har reviderats utifrån ovanstående synpunkter.

Teleanläggningar

Samråd har skett med Post- och telestyrelsen (PTS), yttrandet delges berörd handläggare.

Totalförsvarets militära del

Samråd med Försvarsmakten har skett, yttrandet bifogas i sin helhet. Länsstyrelsen instämmer i Försvarsmaktens synpunkt att ändra till ”påverkansområde”.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen har reviderats utifrån ovanstående synpunkter.

Yrkesfiske

Gällande areella näringar framgår det i avsnitt 3.5 Hänsyn att förbättring av vattenmiljön är en kommunal viljeriktning. Länsstyrelsen anser att det bör framgå om det föreligger några hinder gentemot möjligheten att bedriva yrkesfiske, såsom motstående intressen i mark- och vattenanvändningen.

Kommunens kommentar: Riksintresset har förtydligats med Hästholmens hamn som anläggning kopplat till riksintresset.

Värdefulla ämnen och mineraler (Norra kärr)

Länsstyrelsen delar kommunens synpunkter gällande avvägning mellan olika riksintressen vid Norra kärr. Länsstyrelsen påminner om att frågan om eventuell utvinning av mineralfyndigheterna fortfarande är under prövning.

Kommunens kommentar: Kapitlet som beskriver Tåktverksamhet och Norra Kärr har helt omarbetats. I samrådsversionen ingick tåktverksamhet i kapitlet Råvarutillgångar och samhällsviktiga verksamheter men efter omfattning av inkomna synpunkter ligger nu i utställningshandlingarna Tåktverksamhet som ett eget kapitel och har omarbetats helt. Inkomna synpunkter har varit vägledande i revideringen. Som komplement till Tåktverksamhetskapitlet har landskapskaraktärer beskrivits och vilka värden som är kopplat till landskapstyperna och Hålaveden.

Intressekonflikter mellan olika riksintressen

Länsstyrelsen bedömer att övriga överlappande riksintressen inom Ödeshögs kommun kan samordnas. I flera fall förstärker dessa riksintressen varandra, exempelvis de riksintressen för naturvård, kulturmiljövård och friluftsliv som förekommer utmed Vätternstranden och inom Tåkern-Ombergsområdet.

Risker för människors hälsa och säkerhet

Länsstyrelsen Östergötland

Naturolyckor - Översvämning, ras, skred och erosion

I syftet att förbättra beredskapen i kommunerna för klimatförändringen tillkom i augusti 2018 ett krav på att kommunerna i översiktsplanen ska ge sin syn på risken för skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra. Det har även sedan tidigare funnits krav på hänsyn till riskfaktorer i översiktsplanen vid lokalisering av ny bebyggelse. Eftersom översiktsplanen är ett långsiktigt verktyg är det relevant att förhålla sig även till den nya skrivelsen.

I kartunderlaget finns en karta som visar områden med risk för ras- och skred, vilket är mycket bra. Länsstyrelsen saknar dock underlag för att kunna identifiera områden med risk för översvämning. Vad som behövs är karteringar för att identifiera riskområden utifrån översvämning och beskrivning av hur denna risk ska hanteras i den kommande planläggningen. Detta för att kunna identifiera vilka områden som är översvämningsdrabbade, låglänta eller inestängda eller som saknar avrinningsmöjligheter och därför är svåra att avvattna.

Samråd har skett med Statens geotekniska institut (SGI), yttrandet bifogas i sin helhet. Länsstyrelsen anser att en rimlig nivå vore om kommunen avsåg att påbörja arbetet med sådana analyser under planperioden.

Kommunens kommentar: Kapitlet 3.10 Klimatförändringarnas påverkan på den bebyggda miljön har uppdaterats med förväntade klimatförändringar samt förtydligande viljeinriktningar att delar av arbetet med skyfallsartering och ytavrinning ska ingå i arbetet med framtagande av Vatten och avloppsplan.

Buller

Länsstyrelsen anser att det vore bra om kommunen framöver tog fram ett planeringsunderlag gällande buller för vägnät och verksamheter inom kommunen. Det kan bland annat utgöra ett underlag för planerade trafikåtgärder avseende den tunga trafiken som man avser leda utanför Ödeshögs tätort. Det kan även belysa eventuella behov av åtgärder och anpassning i fråga om industriellt buller. I sammanhanget kan även förekomsten och behovet av tysta områden beskrivas som komplement till redovisningen av relativt oexploaterade områden.

Kommunens kommentar: Kommunen avser inte att ta fram ytterligare planeringsunderlag gällande omgivningsbuller. Kapitlet Miljö, hälsa, trygghet och säkerhet har omarbetats och texten om Buller har utvecklats.

Förorenade områden

Avsnittet om förorenad mark och kartan skulle tjäna på att redovisa om kommunens utvecklingsområden är berörda av föroreningar och var det kan komma att krävas ytterligare utredningar. Länsstyrelsens inventering av förorenad mark nämns. Det bör påpekas att den inventeringen inte är heltäckande, utan föroreningar kan också finnas på andra platser. Länsstyrelsen rekommenderar kommunen att formulera tydliga mål för hur förorenade områden ska tas om hand. I MKB kan de miljömässiga och ekonomiska följderna av de ställningstaganden som görs redovisas, för ökad förutsägbarhet i efterföljande projekt.

I syfte att uppmärksamma skyddsbehoven i efterföljande prövningar bör översiktsplanen även redovisa markförhållanden såsom förekomsten av radon samt eventuella anläggningar där strålning behöver beaktas.

Kommunens kommentar: Kapitlet Miljö, hälsa, trygghet och säkerhet har omarbetats och texterna om Radon och Elektromagnetiska fält har utvecklats.

Vattenförsörjning

Andra kommuners intresse av Vättern som dricksvattentäkt gör Ödeshögs mark- och vattenanvändning till en angelägen mellankommunal fråga. ÖP nämner att kommunens grundvattenresurser ska skyddas och planen tar upp att en VA-plan ska tas fram samt att det är viktigt att en kommunal vattenförsörjningsplan tas fram. Länsstyrelsen instämmer och välkomnar att sådant arbete sker.

Kommunen saknar en sammanhållen strategi för framtida dricksvattenförsörjning. Länsstyrelsen vill framhålla att, förutom de områden som försörjs av Vättern är även slättens och skogsbygdens boende och verksamheter beroende av en säkrad vattenförsörjning, både som dricksvatten och som tillgängligt ytvatten för lantbruk och djurhållning samt industrier.

Det är en god idé att ligga i framkant och skydda de vattenresurser som kan tänkas vara av intresse för både framtida dricksvattenförsörjning och nyttjande av vattenresurserna för andra samhällsbehov exempelvis inom jordbruk och industri. I den regionala vattenförsörjningsplanen för Östergötlands län (2014) nämns Boet och Trehörna (två ytterligare vattentäkter i Ödeshög som har ett gällande vattenskyddsområde sedan 1980). Tätorten ligger ovanpå en grundvattenförekomst och det finns grundvattenmagasin i Heda och i Åby-trakten. Dessa har inte tillräckligt skydd men befintliga riksintressen för kulturmiljövård samt Natura 2000 gör att det uppmärksammas om en utbredd exploatering skulle föreslås.

Olyckor, risk och säkerhet

Länsstyrelsen ser gärna att kommunen överväger om det är rimligt att ställa extra krav i den fortsatta planeringen i områden där det tar mer än 20 minuter för räddningstjänsten att komma på plats vid en olycka. Vid planering av byggnation inom sådana områden bör det beskrivas om det ställs ytterligare krav på det byggnadstekniska brandskyddet och hur hänsyn till tidsaspekten innan samhällets hjälp kommer fram till området beaktas. Det bör också framgå hur boende inom dessa områden har möjlighet att själva ta ansvar i initialskedet av olika olyckor (exempelvis olyckor, brand, hjärtstopp med mera). Ett ställningstagande kring detta i översiktsplanen kan även vara till hjälp vid kommande detaljplanering.

Länsstyrelsen delar Trafikverkets synpunkter gällande farligt gods och anser att planen skulle kunna kompletteras med information om olika typer av gods på transportleder och risker förknippade med dessa.

Kommunens kommentar: Kapitlet Miljö, hälsa, trygghet och säkerhet har omarbetats där texten om Räddningstjänstens insatstider för livräddning har utvecklats.

Miljö kvalitetsnormer kap.5 miljöbalken

Kommunens kommentar: Kapitlet Miljö, hälsa, trygghet och säkerhet har omarbetats, där ingår miljö kvalitetsnormer i rubriken Vattenkvalitet och Luft.

Länsstyrelsen Östergötland

Planen behöver tillföras ett avsnitt korrekt redovisar gällande miljö kvalitetsnormer samt i vilken utsträckning de är relevanta för Ödeshög och den aktuella översiktsplanen. Utifrån detta behöver kommunens avsikter att följa gällande miljö kvalitetsnormer inarbetas som ställningstaganden i översiktsplanen.

Yt- och grundvatten

Kommunen bör redogöra för vilka hänsynstaganden eller åtgärder som, inom ramen för den aktuella översiktsplanen, behöver vidtas för att miljö kvalitetsnormer för yt- och grundvatten inte ska riskera att överskridas. Länsstyrelsen vill understryka att hänsyn krävs till alla vattenförekomster och inte enbart till dem som har sämre status än god.

Luft

Det behöver framgå om miljö kvalitetsnormer för luft uppfylls i kommunen samt om några särskilda åtgärder vidtas för att inte riskera att överskrida normerna. Planen kan i sammanhanget med fördel få ett avsnitt som behandlar lokal uppvärmning.

Buller

Samrådsförslagets redovisning är felaktig och behöver arbetas om. De riktvärden som anges i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader (2015:216) ska inte förväxlas med miljö kvalitetsnormer. Miljö kvalitetsnorm för buller finns i förordningen om omgivningsbuller (2004:675). Den innebär krav på större kommuner att bland annat kartlägga och ange en åtgärdsplan för buller. Vidare finns krav på Trafikverket att återkommande kartlägga buller från vägar som trafikeras av mer än 3 miljoner fordon per år. Det gäller exempelvis väg E4. Därutöver finns inga skyldigheter att utföra bullerkartläggningar eller andra åtgärder på grund av miljö kvalitetsnormerna för buller inom Ödeshögs kommun.

Kommunens kommentar: Kapitlet Miljö, hälsa, trygghet och säkerhet har omarbetats och texten om Buller har utvecklats.

Klimatförändringarnas påverkan på den bebyggda miljön

Kommunens kommentar: Kapitlet Klimatförändringarnas påverkan på den bebyggda miljön har uppdaterats med förväntade klimatförändringar och viljeinriktningarna har justerats efter inkomna synpunkter.

Länsstyrelsen Östergötland

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen vävt in anpassning till ett förändrat klimat i översiktsplanen inom flera olika avsnitt. Planen lyfter flera olika åtgärder och anpassningsbehov för att minska negativa effekter som kan uppstå på grund av ett förändrat klimat. Extra föredömligt är det att kommunen har tydliga åtgärder för att förhindra negativa effekter av värmebölja och att planen inkluderar hänsyn till detta vid planering av vårdboenden och skolgårdar. Kommunen ska ta fram dagvattenstrategi och VA-plan, ett arbete som har en viktig koppling till den översiktliga planeringen och där behovet är stort av att ta höjd för kommande klimatförändringar med mer häftiga och frekventa skyfall.

Länsstyrelsen ger kommunen rådet att påbörja ett arbete med att ta fram en klimat- och sårbarhetsanalys där kommunen preciserar hur klimatet förändras samt vilka effekter det kan få för kommunen. Detta bör sedan ligga till grund till de åtgärder som kommunen lyfter i planen.

Feministiskt initiativ Ödeshög

Kapitel 3.10 Klimatförändringarnas påverkan på den bebyggda miljön är ett viktigt kapitel och vi är mycket nöjda med att det finns med. I viljeinriktningen under rubriken Värmeböljor, torka och högre temperaturer skulle vi gärna se att parkeringsplatser också skuggades.

Viljeinriktning

- Begränsa direkt solexponering av känsliga byggnader bland annat genom att planera in mer vegetation och grönytor, för att på så sätt minska kylbehovet inomhus.
- Utforma vård- och äldreboenden, förskolor och skolor så att inomhustemperatur inte blir ohälsosamt hög i samband med värmeböljor.
- Kommunen ska beakta kommande behov av kylning av lokaler för samhällsviktig verksamhet vid ny- och ombyggnation
- Kommunen ska arbeta med skuggplanering av utomhusplatser där utsatta grupper vistas i stor utsträckning, så som lekplatser på förskolor och skolor samt uteplatser vid vårdrelaterade verksamheter
- Öppna parkeringsplatser ska i så stor utsträckning som möjligt beskuggas av träd.

Kristdemokraterna i Ödeshög

Kommunen bör ha utpekade kylda samlingsplatser (t.ex. Solgården) dit äldre kan transporteras vid extrem hetta (s172).

Konsekvenser övergripande

Länsstyrelsen Östergötland

Strategisk miljöbedömning

Länsstyrelsen anser att avsnittet om konsekvenser har ett relevant och bra innehåll och det är positivt att ekonomiska och sociala faktorer konsekvensbeskrivs. I vissa delar behöver MKB dock kompletteras till ett fördjupat resonemang så att direkta och indirekta konsekvenser på kort och lång sikt framgår. Störst fokus bör ägnas åt påverkan inom LIS-

områden, samt där det är relevant utifrån den markanvändning som planen föreslår även fokusera på natur- och kulturvärden, miljöaspekter och naturolyckor.

Ett av de sex prioriterade områdena inom Agenda 2030 är en samhällsnyttig och cirkulär ekonomi och hållbar avfallshantering är ett delmål under God bebyggd miljö. Kommunen skulle kunna ha ett avsnitt om cirkulär ekonomi, exempelvis energihushållning och restprodukter och avfall som en resurs, vilket skulle vara i linje med den regionala energi- och klimatstrategin där ”Cirkulär ekonomi och konsumtion” blir ett av sex insatsområden.

Konsekvenserna för friluftslivet bedöms bli positiva och naturvärden bedöms inte påverkas av översiktsplanen. Länsstyrelsen anser att den avvägningen är beroende av att strandskyddets intressen tillgodoses vid utpekandet och hanteringen av LIS-områden.

Gällande Länsstyrelsens rådgivning om relevanta planeringsunderlag hänvisar vi till ”Information om statliga och mellankommunala intressen” (bilaga 2018-12-17 till sammanfattande redogörelse inför översiktsplanens aktualitet) samt planeringskatalogen.se.

Kommunens kommentar: Kapitlet Hållbarhetsbedömning har uppdaterats. Cirkulär ekonom har lagts till i Hållbar utveckling i Ödesbögs kommun.

Miljökonsekvensbeskrivning

Kommunens kommentar: Miljökonsekvensbeskrivningen har justerats för att uppfylla lagkraven i Miljöbalken. Ett avgränsningssamråd har skett med Länsstyrelsen av vad planen kan medföra för konsekvenser.

Urberggruppen Grenna

Det är av största vikt att kommunen tar fram en miljökonsekvensbeskrivning som uppfyller kraven i 6 kap 11 § miljöbalken (MB). Miljökonsekvensbeskrivningen ska enligt denna bestämmelse innehålla bl a en identifiering, beskrivning och bedömning av rimliga alternativ med hänsyn till planens eller programmets syfte och geografiska räckvidd, uppgifter om miljöförhållandena i de områden som kan antas komma att påverkas betydligt, befintliga miljöproblem som är relevanta för planen eller programmet, särskilt miljöproblem som rör ett sådant område som avses i 7 kap. eller ett annat område av särskild betydelse för miljön, och hur hänsyn tas till relevanta miljö kvalitetsmål och andra miljöhänsyn, en identifiering, beskrivning och bedömning av de betydande miljöeffekter som genomförandet av planen eller programmet kan antas medföra samt uppgifter om de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa betydande negativa miljöeffekter. Vidare ska MKB:n innehålla en redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför. Av det förslag som nu presenterats framgår inte hur kommunen avser uppfylla detta lagkrav.

Privatperson 8

Det framgår vid närmare granskning av ÖP-materialet att man tydligen inte följer Miljöbalkens (MB) skärpningar av 6 kap som trätt i kraft vid årsskiftet 2019. Vilket i sak gäller riksintresset för mineral och kommunens hållning i vindplaneringsfrågan (vkv) som kan få ödesdiger utveckling för kommunens framtida utveckling, om det ej görs rätt.

Enligt min mening uppfyller inte det som förevisas i tänkt vindkraftsplan och Riksintresset för Mineraler i Ödeshögs ÖP kraven på miljöbedömningar för Planer o Program.

Exemplet Riksintresset för mineral lyfts ej fram då riksintresset riskerar att tas i anspråk för exploatering och äventyra kommunens dess medborgare och övriga intressenter i Vättern och Sommens avrinningsområde.

Det saknas miljökonsekvensbeskrivningar i samrådshandlingarna vilket skall framgå i enlighet ur MBs text vilket påvisas i nedan text.

Kommunen har inte efterlevt det man kan förvänta sig med hänvisning till följande:

Strategisk miljöbedömning i planarbetet:

Det är av största vikt att kommunen tar fram en miljökonsekvensbeskrivning som uppfyller kraven i 6 kap 11 § miljöbalken (MB). Miljökonsekvensbeskrivningen ska enligt denna bestämmelse innehålla bl a en identifiering, beskrivning och bedömning av rimliga alternativ med hänsyn till planens eller programmets syfte och geografiska räckvidd, uppgifter om miljöförhållandena i de områden som kan antas komma att påverkas betydligt, befintliga miljöproblem som är relevanta för planen eller programmet, särskilt miljöproblem som rör ett sådant område som avses i 7 kap. Eller ett annat område av särskild betydelse för miljön, och hur hänsyn tas till relevanta miljö kvalitetsmål och andra miljöhänsyn, en identifiering, beskrivning och bedömning av de betydande miljöeffekter som genomförandet av planen eller programmet kan antas medföra samt uppgifter om de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa betydande negativa miljöeffekter.

Vidare ska MKB:n innehålla en redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför.

Av det förslag som nu presenterats framgår inte hur kommunen avser uppfylla detta lagkrav?

Exemplifierade utdrag:

§ 3, avseende strategisk miljöbedömning, om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

§ 5, avseende undersökning om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan

6 §, Avseende:

1. identifiering av omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan, och
2. samråd i frågan om betydande miljöpåverkan med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen eller programmet, om myndigheten eller kommunen inte redan i identifieringen kommer fram till att en strategisk miljöbedömning ska göras.

Kommentar: Kommunen har i skrivelser från Rättvis Vind i Holaveden (RRV), Föreningen Elgen samt Urberggruppen Gränna som har lyft i sina synpunkter pekat på saker som skall tas på allvar i prövningsprocessen.

Likaså riskerna med att klargöra grundvattnet o ytvatten påverkan inom de område där exploatering av tillrinningsområde för vattentäkter påverkas där bolag är i full görning med exploateringsfas.

Underlåtenheten att bedöma det europeiskt intressanta riksintresset för naturskydd, Vättern och Tåkern, krav specifika naturinventeringar, geologi, hydrologi metrologiska påverkansrisker samt kravlista på behandlande av vkv m.m.

Detta har inte beaktats o strider mot Miljöbalkens Allmänna principer (Försiktighetsprincipen etc.) o EU-direktiv för strategiska dokument m.m. RRV har påtalat folkhälsoriskerna, och det 9 år gamla exemplet på pågåendemiljöstörningar i Krokek, påvisar att ett politiskt ansvar vilar på kommunens förtroendevalda gentemot exploatörer. Man har ej inte heller tagit exploateringsintressenterna av Riksintresset Mineral på allvar och ur ett helhetsperspektiv. Fler sådana lik behövs ej.

Det skulle också vara ohållbart vid prövning enligt EU-rätten.

Ekonomiska konsekvenser

Region Östergötland

Till planen hör en hållbarhetsbedömning. Ingångsvärdena i de ekonomiska aspekterna som bedöms kan undersökas i ett bredare perspektiv, exempelvis kan flera av de sociala aspekterna som bostadsförsörjning, folkhälsa och jämställdhet som redovisas även vara viktiga att hantera att bedöma ur ett ekonomiskt perspektiv.

Kommunens kommentar: Folkhälsa har lagts till som en ekonomisk aspekt att konsekvensbedöma.

Genomförande

Region Östergötland

Som en följd av utvecklingsstrategin ”Vi fokuserar på det vi har och kompletterar när det behövs” är den kommunala inriktningen att gällande detaljplaner ska användas. Här är det värdefullt att kommunen ser över de planerna främst inom tätorterna så att de möjliggör utvecklingsmöjligheter som också efterfrågas. I övrigt när det gäller bostadsförsörjning hänvisar regionen till det nyligen lämnade yttrandet över kommunens nya riktlinjer.

Planen avses kompletteras med ett utvecklat genomförandeavsnitt. Det är nödvändigt för att ge kraft till en strategisk plan att identifiera parter och ansvar för olika steg och inriktningar.

Kommunens kommentar: Genomförandeplanen har uppdaterats och där det varit möjligt har ansvariga parter lagts till.

Feministiskt initiativ Ödeshög

I kapitlet 4.0 Genomförandeplan och under I översiktsplanen förslag till fortsatt arbeten nämns bl a Naturvårdsprogrammet. Eftersom det har antagits med en rad kända brister och felaktigheter anser vi att den punkten bör kompletteras.

- Verka för att genomföra de strategier och åtgärder som återfinns i kommunens Naturvårdsprogram samt kontrollera och vid behov revidera och komplettera dess inventeringsdata och klassificeringar innan någon åtgärd planeras i ett område.

Kommunens kommentar: Kommunen har ett antaget Naturvårdsprogram från 2019. Anses inte Naturvårdsprogrammet vara aktuellt ska det uppdateras. När detta ska ske beslutas inte i översiktsplanen.